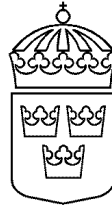

Riksdagens protokoll

1995/96:106

Onsdagen den 5 juni

Protokoll
1995/96:106

Kl. 9.00 – 13.46

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 30 maj.

Meddelande om samlad votering

Talmannen meddelade att samtliga ärenden på dagens föredragningslista skulle avgöras i ett sammanhang efter avslutad debatt.

2 § En sjätte AP-fondstyrelse m.m.

*En sjätte
AP-fondstyrelse m.m.*

Föredrogs
Näringsutskottets betänkande 1995/96:NU24
En sjätte AP-fondstyrelse m.m. (prop. 1995/96:171)

Anf. 1 KARIN FALKMER (m)

Fru talman! Den fondsocialistiska drömmen lever uppenbarligen kvar hos dagens socialdemokrater. Förslaget att en sjätte AP-fondstyrelse skall få 10 miljarder kronor till sitt förfogande för att köpa upp aktier i svenskt näringsliv är ingenting annat än en ny variant av samma fondsocialism som låg bakom löntagarfonderna.

I dessa dagar, i juni 1996, då nya varsel duggar tätt och allt fler människor blir arbetslösa, nu när vi mer än någonsin tidigare behöver fler entreprenörer och företagare som vågar och vill starta verksamhet och anställa medarbetare, läggs på riksdagens bord ett förslag om ett nytt instrument för politisk styrning av näringslivet. Det är ett instrument som inte kommer att bidra till att strukturellt förbättra riskkapitalförsörjningen utan i stället kommer att försämra ekonomins funktion.

Förslaget visar Socialdemokraternas fundamentala brist på förståelse för hur ett gott näringsklimat skapas, och det demonstrerar också tydligt den negativa inställning till enskild företagsamhet och enskilt ägande som Socialdemokraterna har.

Erfarenheterna från löntagarfondsexperimentet, som baxades genom riksdagen i december 1983 efter den allvarligaste konfrontationen någonsin mellan det svenska näringslivet och en vänsterregering, borde en gång för alla avskräcka från liknande experiment.

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Få ting har påverkat företagsklimatet i vårt land mer negativt än Socialdemokraternas försök att ta över ägarmakten i företagen genom löntagarfonderna. Experimentet med fondsocialism förmedlade också till omvärlden en ofördelaktig bild av Sverige som ett socialistiskt land, och det skadade vårt land.

Skälen för regeringens nya fondförslag anges vara att skapa goda förutsättningar för näringslivet i syfte att främja tillväxt och sysselsättning genom att ställa riskvilligt kapital till näringslivets förfogande. Mot bakgrund av hur regeringen agerat sedan maktövertagandet hösten 1994 är detta ett häpnadsväckande uttalande.

Visst behövs det riskkapital, men kapitaltillförsel via fondsocialism är direkt företagsfientligt. Förslaget innebär inte att riskkapitalförsörjningen förbättras. En långsiktigt god riskkapitalförsörjning kan bara skapas genom förbättrade förutsättningar för företagande, arbete och sparande i Sverige.

Den plötsliga omsorg om företagens riskkapitalförsörjning som regeringen försöker motivera förslaget med är också anmärkningsvärd med tanke på den företagsfientliga politik som regeringen excellerat i sedan regeringsskiftet. Sedan makttillträdet har regeringen genomfört åtskilliga beslut som direkt skadar företagens egna möjligheter till riskkapitalförsörjning.

Den naturliga riskkapitalförsörjning som skapas av företagaren själv eller genom aktiesparande har begränsats genom en skur av skattehöjningar. Kraftiga skattehöjningar på fysiska personers aktieäggande minskar lusten att spara i aktier, och det försvårar riskkapitalförsörjningen. Återställarbeslutet att åter fördubbla avkastningsskatten på riskkapital har samma destruktiva inverkan. Beslutet att behålla förmögenhetsskatten, höjd reavinst på aktier och förslaget att förmögenhetsbeskatta aktier till hela börsvärdet medverkar ytterligare till att försvåra riskkapitalförsörjningen.

Verbala skönmålningar om att ge näringslivet goda förutsättningar kan inte dölja den verkliga avsikten bakom det nya fondförslaget. Ställer man alla de genomförda försämringarna för enskilt aktieäggande och sparande mot förslaget att med en ny statlig fond öka det institutionella ägandet i svenska företag avslöjas falskheten i regeringens plötsliga omtanke om företagens riskkapitalförsörjning i hela sin pinsamma tydlighet. Det är inte intresset för företagens kapitalförsörjning som driver fram en sjätte AP-fondstyrelse, utan det är den gamla socialistiska drömmen om ökat statligt ägande i näringslivet som är drivkraften.

Vi behöver i vårt land fler individer som vill och vågar förverkliga sina idéer och som startar och driver företag och anställer. Tillförlitliga konkurrenskraftiga regelverk och tydliga signaler att det är viktigt och hedervärt att starta och driva företag och även att tjäna pengar är grundvillkor för att nya företag och nya jobb skall komma till.

Tillgången till riskvilligt kapital för det svenska näringslivet har urholkats genom ett skattesystem som diskriminerat aktiesparande. Riskkapitalmarknaden har blivit mindre än vad den kunde ha blivit eftersom breda kategorier valt att stå utanför på grund av den ogynnsamma behandlingen av aktiesparande. Även när det gäller aktieäggande behövs

signaler om att det är hedervärt och bra att satsa sparade pengar i aktier.

Den borgerliga regeringen såg det som en av sina främsta uppgifter att återupprätta Sverige som en tillväxt- och företagarnation. Skatterna på företagande och produktion sänktes för att stimulera företagande och tillkomst av jobb. Genom privatiseringsprogrammet spreds ägandet till den breda allmänheten. Budskapet att det är hedervärt och bra att spara i aktier gick hem hos svenska folket. Statskassan stärktes med 23 miljarder kronor, och 400 000 nya aktieägare bidrog till att stärka riskkapitalmarknaden. Riskkapitalmarknaden breddades därmed med nya ägargrupper. Den borgerliga regeringen avvecklade också de socialistiska löntagarfonderna.

Nuvarande regering har ägnat drygt ett och ett halvt år åt att försämra förutsättningarna för företagande och nya jobb. Förutom de försämringar jag redan nämnt har arbetsgivaravgiften höjts. Fastighets-skatt har införts på butiker, kontor och industrilokaler, och den allmänna fastighetsskatten har höjts. De försämrade momsreglerna och den förlängda arbetsgivarperioden i sjukförsäkringen är ytterligare bördor som hämmar enskilda människors motivation att starta och driva företag och att anställa.

Bland alla företagsfientliga återställare som vänsterregeringen genomdrivit har nu turen kommit till återgång till fondsocialism. Dagens vänsterregering vill väcka löntagarfonderna till liv igen. De gamla löntagarfondernas avvecklingsstyrelse skall få behålla det kvarvarande löntagarfondskapitalet och tillåtas att investera 10 miljarder kronor i AP-fondsmedel i aktieaffärer.

Samtidigt fortsätter försämringen av de privata svenska företagens möjligheter till riskkapitalförsörjning via de normala tillvägagångssätten. Vänstermajoriteten i denna riksdag vill att kapitalbildningen skall kollektiviseras och att statens roll skall öka.

Det är en destruktiv politik regeringen bedriver. När jag nu konstaterar att Centerpartiet ställt sig bakom den nya formen av fondsocialism kan jag bara beklaga alla de enskilda väljare som röstat med Centern och som i dag inte känner igen sig. För egen del säger jag bara: Tack och lov att inte jag behöver försvara detta nästa gång jag möter företagare och entreprenörer!

Sveriges förmåga att åstadkomma jobb, tillväxt och välstånd baseras på individens drivkrafter och möjligheter att bedriva företagsverksamhet. Det är den enskilda människans initiativförmåga och kreativitet som är avgörande för tillkomsten av företag och jobb.

Det socialistiska förslaget om en sjätte fondstyrelse är destruktivt och företagsfientligt. Jag yrkar därför avslag på detta förslag och bifall till reservationen.

Anf. 2 TORSTEN GAVELIN (fp)

Fru talman! Det allt överskuggande problemet i dagens Sverige är arbetslösheten. De allra flesta är överens om att det är i de små och medelstora företagen som de nya jobben måste komma. Men vi politiker kan inte skapa några nya jobb. Vår uppgift är att underlätta för

Prot. 1995/96:106

5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

företagarna. Regeringen säger sig vilja stödja de små företagen. Det görs inte genom inrättande av en ny AP-fond. Småföretagarna har aldrig efterfrågat statliga fonder. Tvärtom har de alltid varit mycket skeptiska mot allt dylikt. Vad de däremot efterlyser är stabila och enkla villkor för företagandet.

Marknadsekonomin fungerar bäst om det finns bra konkurrens och stor makt- och ägarspridning. Både statlig och privat maktkoncentration skall vi därför försöka motverka. Förslaget om en sjätte AP-fondstyrelse med rätt att köpa aktier är en socialiseringsåtgärd från den socialdemokratiska regeringen. Det är en åtgärd i samma anda som de kollektiva löntagarfonderna. Genom att staten köper aktier ökar statens kontroll, och kapitalbildningen kollektiviseras och koncentreras. I en väl fungerande marknadsekonomi är ägandet spritt på många olika aktörer och framför allt till de enskilda individerna.

Regeringen menar att bristen på riskkapital utgör ett hinder för expansion i framför allt de små företagen. Tillgången på riskkapital avgörs främst av vinstutvecklingen i näringslivet. Det är alltså inte ett eventuellt tillskott via AP-fonder som avgör om riskkapital finns i tillräcklig mängd. En långsiktigt god riskkapitalförsörjning kan bara skapas genom förbättrade förutsättningar för företagande, arbete och sparande i Sverige.

En tillväxtfrämjande ekonomisk politik är därför av största vikt. Ett ökat AP-fondsägande av företagen motverkar snarast tillväxt och sysselsättning, eftersom det sätter marknadsekonomin regler ur spel och negativt påverkar de grundläggande välståndsbildande krafterna.

Fru talman! Som jag inledningsvis sade är arbetslösheten det allvarligaste problemet i dagens Sverige. För att uppnå ett samhälle där alla har arbete och där den offentliga sektorn fungerar bra behövs framför allt goda möjligheter till företagande. Vi löser inte problemen genom att staten köper upp småföretagen. Drivkraften bakom ett företag är en person, en individ, med vilja att förverkliga en affärsidé. Förutsättningen för att den svenska ekonomin skall växa är att sådana människor känner att det är värt att ta risker, satsa på sina idéer, och känner att deras ansträngningar uppskattas av samhället.

Regeringen har motverkat detta positiva företagarklimat på flera sätt, nu senast genom förslagen om höjda energiskatter, fördubbling av den sjuklönetid som företagarna tvingas betala för, den förtida moms-inbetalningen, återställarna i arbetsrätten och dubbelbeskattningen. Inrättandet av en sjätte AP-fond är bara ett i raden av företagsfientliga och inte tillväxtfrämjande regeringsförslag.

Fru talman! Jag yrkar således bifall till reservationen vid betänkandet.

Anf. 3 DAG ERICSON (s)

Fru talman! I näringsutskottets betänkande nr 171 behandlas frågan om en sjätte AP-fondstyrelse samt ändringar i placeringsreglerna för första till tredje fondstyrelserna.

Redan från början vill jag tala om att jag tillstyrker näringsutskottets hemställan i dess helhet samt avstyrker den gemensamma reservat-

ionen från Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna. Skälet till detta kommer att framgå av mitt kommande anförande.

Jag vill berätta litet grand om det som ingår i betänkandet. Där tas i huvudsak följande frågor upp:

1. Den nuvarande avvecklingsfondstyrelsen, som inrättades 1992, Fond 92-94, permanentas inom AP-fonden och byter namn till sjätte fondstyrelsen.

2. För att öka möjligheten till ökat riskkapital främst för de små och medelstora företagen skall den nya sjätte fondstyrelsen förvalta 10 miljarder, som fonden skall kunna köpa aktier för.

3. Placering av de medel som sjätte fondstyrelsen förvaltar skall i huvudsak ske i svenska aktier. Aktieköp i företag med miljöprofil eftersträvas.

4. För att första till tredje fondstyrelserna skall ha möjlighet att ge direktlån till näringslivet får sådana lån även upptas i utländsk valuta.

5. Första till tredje fondstyrelserna skall även kunna göra s.k. portföljinvesteringar i svenska och utländska fastighetsbolag samt i utländska fastighetsfonder.

6. Utskottet tar ett eget initiativ, innebärande att tidpunkten för avlämnande av respektive fondstyrelses årsredovisning flyttas från den 1 april till den 15 februari. Regeringens skrivelse till riksdagen angående fondstyrelsernas årsredovisningar skall avlämnas i så god tid att motionstiden för dessa redovisningar löper ut före riksdagens sommaruppehåll. Datum för inlämnande av årsredovisning ändras från den 1 februari till den 15 februari för att fondstyrelserna skall få mer tid att arbeta med dessa frågor.

Fru talman! Under många år har det talats om att det är de små och medelstora företagen som skall skapa de nya arbetena. På många olika sätt måste nya arbetstillfällen skapas. Ett av hindren för detta har hela tiden sagts vara – och däri instämmer näringsutskottet – att det saknas riskvilligt kapital. Med en sjätte AP-fond kommer 10 miljarder kronor att ställas till förfogande för köp av aktier eller för emittering av nya aktier i de små och medelstora företagen.

Det är viktigt att komma ihåg att det blir helt frivilligt för företagen att låta sjätte fondstyrelsen köpa in sig i företagen. Ingen skall kunna påstå att det finns något som helst tvång i detta förfarande.

En av sjätte fondstyrelsens uppgifter kommer att vara att genom långsiktiga placeringar säkerställa allas våra gemensamma pensionspengar. På så sätt kommer en hög avkastning på pengarna att kunna åstadkommas. Eftersom det finns möjlighet att köpa aktier som ger rösträtt upp till 30 %, kan dessa placeringar ge en ordentlig ekonomisk tillväxt för de berörda företagen.

Sjätte fondstyrelsen kommer även utan någon begränsning att kunna investera i svenska riskkapitalbolag. Dessa bolag får då större möjlighet att hjälpa till med tillväxten i de små och medelstora företagen.

I den gemensamma reservation som Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna har avgivit på denna punkt invänder dessa emot att staten skapar en fond för köp av framför allt aktier.

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Alla partier i näringsutskottet är överens om att det fordras mycket kapital till företagen i Sverige. Förutom dessa 10 miljarder finns det privat riskkapital, och det kommer alltid att behövas. Skillnaden mellan utskottets majoritet och reservanterna är att majoriteten anser att ju fler möjligheter som finns att få fram riskkapital, desto bättre är det. Vad jag förstår delar inte reservanterna denna uppfattning.

Karin Falkmer talar om fondsocialismen, politiskt styre och om ett återställande av Sverige. Jag vet inte om man kan tala om ett återställande av Sverige när vi i slutet av den borgerliga treårsperioden hade ett budgetunderskott på uppemot 250 miljarder kronor. Vår låneskuld ökade från 650 till omkring 1 300 miljarder kronor. Det gör att varje arbetande svensk i dag skulle behöva betala in 400 000 kronor för att vi skulle bli av med låneskulden. Då tycker inte jag att man har återställt Sverige. Men det var ju Karin Falkmers uttryck för det hela.

Torsten Gavelin talade om att han inte tror på AP-fondssystemet. Den uppfattningen kan man ju ha. Men vi är överens om att stabila spelregler fordras, och vi är överens om att vi skall ha ett bra företagsklimat. Så där tycker jag att vi kanske inte står så oerhört långt ifrån varandra.

Fru talman! Med det framförda vill jag än en gång yrka bifall till hemställan i näringsutskottets betänkande i dess helhet och avslag på den gemensamma reservationen från Moderaterna, Folkpartiet och kds.

Anf. 4 KARIN FALKMER (m)

Fru talman! Dag Ericson visar med stor tydlighet just den fundamentala skillnad som finns mellan vänstermajoriteten i denna kammare och de tre partier som står bakom reservationen. Det gäller skillnaden i synen på ägande, företagande och riskkapitalförsörjning. Som jag sade i mitt inledningsanförande är fondförslaget ett instrument som bidrar till ökad statlig kontroll. Företagen vill inte ha fondsocialism. Detta visades med övertydlighet under löntagarfondsdebatten. Det finns egentligen inga beräkningar på hur många arbetstillfällen, hur många investeringar och hur många nyetableringar av svenska och utländska företag som aldrig kom till stånd i vårt land beroende på signalerna då om fondsocialism.

Lika illa är det i dag att skicka ut signaler om att en ny stor statlig AP-fondstyrelse skall kunna köpa upp 30 % av aktierna i ett företag. Samtidigt har vi en fjärde AP-fondstyrelse som kan köpa 10 % och en femte som kan köpa 10. 50 % av ett företags aktier kan alltså köpas upp av dessa tre fondstyrelser tillsammans. Detta är en principiell fråga. Det handlar om synen på ägande och synen på vad det är för incitament som driver enskilda människor att starta och driva företag och anställa människor. Där har den socialdemokratiska regeringen sedan maktillträdet bara genomfört negativa åtgärder som motverkar företagandet i Sverige.

Anf. 5 DAG ERICSON (s)

Fru talman! Låt mig börja med att göra en liten rättelse. Detta är alltså inte betänkande nr 171, utan det heter betänkande nr 24. Det var propositionen som hade nr 171.

Karin Falkmer talade om en stor AP-fondssatsning och att företagen inte vill ha den. Jag vet naturligtvis att det finns många företag som inte vill bli uppköpta av AP-fonden. Med de som vill det och de som vill ha resurser kan bli det. Detta är ett frivilligt system där man ställer ett riskkapital på 10 miljarder till förfogande för svensk företagsamhet. Jag kan inte förstå att man är upprörd över detta. Det är frivilligt för de här företagen att komma i åtnjutande av detta. Vill de inte, så slipper de – så enkelt är det. Jag förstår inte att man kallar det för en statlig styrning. Det låter konstigt i sammanhanget.

Jag vet att det är oerhört viktigt med enskilt ägande. En del vill inte bli uppköpta, en del vill vara ensamma, en del vill jobba i en stor grupp och en del vill att andra kommer in med riskvilligt kapital. Det är inget konstigt med det. Ni är så fruktansvärt koncentrerade på att kalla detta för fondsocialism. Det kan man inte göra. Samhället ställer 10 miljarder till förfogande, och det är frivilligt att gå in i det. Jag förstår inte vad som är problemet med det. Det talas om 30 %. Det skall ju vara pengar som gör nytta. Det skall inte vara småpengar. Då är det ingen mening med det hela.

Det fordras riskvilligt kapital i svenskt näringsliv. Det här är ett sätt att tillföra det. Det finns andra sätt att få tillskott på den privata sidan, t.ex. genom riskkapitalbolag. Men det behövs massvis med pengar, och här ställer vi i samhället upp med de pengarna och hjälper till där man vill ha den hjälpen. Det är mycket enkelt.

Anf. 6 KARIN FALKMER (m)

Fru talman! Under alla de år som löntagarfonder och den femte AP-fondstyrelsen, och nu den sjätte, har diskuterats har socialdemokraterna motiverat sina förslag på olika sätt. De har aldrig erkänt att kärnan i deras förslag handlar om en ökning av statens möjligheter att kontrollera det svenska näringslivet. Även nu undviker Dag Ericson detta och duckar inför frågan.

Men Dag Ericson visar med stor tydlighet en bristande förståelse för vad det innebär att vara företagare i Sverige – att som enskild människa ha en idé, vilja och våga satsa på den och sedan också våga anställa människor. Där tror Dag Ericson att en stor statlig fond som ställer kapital till förfogande för att överta ägandet är något slags lösning. Men kan verkligen Dag Ericson på allvar tro att näringsklimatet i vårt land förbättras genom att fondkapital ställs till förfogande för att öka statens ägande och kontroll i näringslivet? I mina öron låter det helt otroligt och aningslöst.

Detta är en principiellt viktig fråga där gränslinjen går mellan en vänstermajoritet i denna riksdag och de tre borgerliga partierna. Skillnaden ligger i synen på ägandet, på företagaren som individ och på vilka drivkrafter som skapar de nya arbetena. Det är där den socialdemokratiska regeringen hela tiden sedan maktövertagandet försämrat

Prot. 1995/96:106

5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

möjligheterna för tillkomst av nya arbeten, trots att socialdemokraterna säger att det stora problemet i dag är arbetslösheten. Det är upprörande att man inte förstår villkoren för företagen och vilken betydelse politiken har för jobben.

Anf. 7 DAG ERICSON (s)

Fru talman! Det är lätt att det blir upprepningar i debatten. Vi står ju så långt ifrån varandra. Karin Falkmer talar hela tiden om fondsocialismen, och jag talar om att vi ger en möjlighet för företag att utnyttja pengar som samhället ställer till förfogande. Det är två helt skilda saker vi talar om.

Motivet är naturligtvis inte att staten eller samhället skall gå in och kontrollera och styra i detalj. Samhället har en möjlighet att hjälpa till med riskkapital som dessa företag behöver. Låt mig än en gång säga att detta är frivilligt för företagen. Det är ingen som behöver anlita den sjätte AP-fonden. Det är ingen som behöver lyfta ett enda öre därifrån. Det är ingen som behöver få in den sjätte AP-fonden som någon form av ägare. Vi måste komma ihåg detta. Jag kan inte förstå att man kan bli upprörd över att det ges möjligheter till att utnyttja ett frivilligt system och kallar det för fondsocialism. Det är väldigt konstigt.

Sedan har vi frågan om synen på företagen. Jag tror att väldigt många här i kammaren är ganska insatta i just synen på företagen. Jag delar delvis Karin Falkmers uppfattning. Det är viktigt att människor får känna att de styr och ställer i företagen. Men låt mig än en gång säga att samhället har möjlighet att ge de företag som vill pengar att användas som riskkapital. Det handlar inte om någon styrning i det här sammanhanget.

Anf. 8 TORSTEN GAVELIN (fp)

Fru talman! Dag Ericson betonar frivilligheten i det här AP-fondssocialismssystemet. Jag höll på att säga: Fattas bara annat! Fattas bara att staten skulle gå in och aggressivt och offensivt köpa upp småföretagen! Det finns väl ingen ens i den yttersta avgrundsvänstern som kan tänka en sådan tanke. Men bara det faktum att Dag Ericson gång på gång betonar frivilligheten visar att tanken ändå finns.

Dag Ericson, som själv är småföretagare, och jag är överens om att det behövs enkla och stabila spelregler för småföretagen. Men har småföretagarna i Sverige frågat efter en sjätte AP-fond? Önskar de svenska småföretagarna en sjätte AP-fond? Blir det ett bättre företagarklimat med en sjätte AP-fond?

Dag Ericson gör en historieskrivning som jag blir alltmer irriterad över. Socialdemokraterna drar den jämt, varje gång det är debatt här i kammaren.

Jag stod på torget i Umeå under valrörelsen 1991 då Allan Larsson skådade ljuset i tunneln. Vad var det för ett ljus? Jo, arbetslöshetsmörkret hade börjat sänka sig över Sverige under de socialdemokratiska regeringsåren i slutet av 80-talet, och nu såg Allan Larsson ljuset i tunneln. Vi vet vad det var för ljus.

Den grund som Socialdemokraterna lade i slutet av 80-talet och början av 90-talet störtade Sverige i en avgrund av arbetslöshet och bekymmer. Den borgerliga regeringen lyckades vända detta så smått, men nu är vi åter i det djupaste tunnelmörkret.

Jag hoppas att socialdemokraterna håller sig för goda för att fortsätta med den här förfalskningen av historien. Jag upprepar min fråga till Dag Ericson: Har de svenska småföretagarna verkligen frågat efter en ny AP-fond?

Anf. 9 DAG ERICSON (s)

Fru talman! Torsten Gavelin frågade om de små företagen har efterfrågat en sjätte AP-fond. De har frågat efter möjlighet att få riskvilligt kapital. Behoven och önskemålen är oerhört stora. Detta är bara ett sätt att delvis uppfylla de önskemålen. Det är inget stort sätt utan bara ett litet sätt att få fram mera pengar. På det viset har de svenska företagen frågat efter riskkapital.

Hur det sedan utformas exakt tror jag att de flesta företag är relativt ointresserade av. En del tycker att detta är ett bra system, medan många säkert tycker att det inte är speciellt bra och vill att andra skall gå in med riskkapital. Detta är bara ett system.

Torsten Gavelin sade att jag betonade frivilligheten så mycket. Det gör jag för att bemöta påståendet från Karin Falkmer om att det rör sig om fondsocialism och styrande. Det är därför jag gång på gång talar om att detta system är frivilligt. Det är inget styrande eller beslutande.

Torsten Gavelin tog också upp min historieskrivning. Det var också ett svar på Karin Falkmers påstående att Sverige var återställt 1991–1994 i dessa frågor. Det var det inte. Resultatet blev just det jag talade om, stora underskott m.m. Det var detta jag svarade på.

Jag tycker också ganska ofta att vi kunde sluta med historieskrivning, så länge man talar om att landet inte var återställt mellan 1991 och 1994. Det blev mycket sämre, och det är viktigt att komma ihåg.

Anf. 10 TORSTEN GAVELIN (fp)

Fru talman! Småföretagarna frågar efter riskkapital – därom är vi överens. Men jag har inte hört någon småföretagare i detta land, utom möjligen Dag Ericson, som frågar efter AP-fondspengar.

Dessutom är AP-fondspengarna pensionärernas pengar. De skall förvaltas på ett tryggt sätt som ger hög avkastning. Det stämmer inte med min bild av vad riskkapital är. Med riskkapital tar man risker, och man kan inte kräva så hög avkastning av det. Det är just därför som de enskilda företagen vill ha möjlighet att skapa vinster i sina egna företag, så att de kan ta risker med dessa vinstmedel.

Men tyvärr har ju bilden av småföretagaren i den socialistiska världen blivit en bild av en skattesmitare, en fifflare, en rufflare och en s.k. arbetsköpare. Visserligen säger ledande socialdemokrater i dag att småföretagarna skall bli hjältar, men det är långt mellan ord och handling.

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

När det gäller historieskrivningen, Dag Ericson, var det faktiskt så att arbetslöshetssituationen var på väg att förbättras rejält i slutet av den borgerliga regeringsperioden. Det tar tid att ändra kursen för den här stora, tunga skutan. Det krävs lång tid av förtroendeskapande åtgärder för att få näringslivet på fötter igen.

På fyra år skall socialdemokraterna halvera arbetslösheten. Då måste socialdemokraterna inte bara lyssna till våra och företagarnas argument, utan man måste också acceptera, bejaka och leva sig in i företagarnas situation. Det är något som jag verkligen saknar hos dagens socialdemokratiska regering.

Anf. 11 DAG ERICSON (s)

Fru talman! Torsten Gavelin tog upp AP-fonden och pensionsspararnas pengar. Han tror inte att det kan bli någon bra avkastning på detta. Men vad är då riskkapital egentligen? Jo, det är något man sätter in där man tror att man kan få en bra mycket större utdelning än man skulle få om man satte pengarna på banken. Samtidigt får man vara medveten om att man kan förlora en del av pengarna.

Somliga företag får man ut väldigt mycket pengar av, men av andra får man inte ut ett öre utan förlorar alltihop. Om man ser i backspegeln vet man att det trots allt är aktier som man får ut mest av när det gäller att placera pengar. Jag vill inte kalla det aktiesparande utan aktieköp.

Jag delar uppfattningen man får om man går tillbaka i historien, nämligen att detta är ett bra sätt att förvalta pensionspengarna på. Men jag vill påstå att detta inte är huvudsyftet med den sjätte AP-fonden. Det är att se till att det finns mer riskkapital ute i samhället.

Torsten Gavelin återkommer gång på gång till vilka som efterfrågar detta. Det finns folk och företag som efterfrågar riskvilligt kapital. Väldigt många bryr sig inte om var pengarna kommer ifrån; de behöver pengarna för att kunna utveckla sina företag, jobba vidare, anställa fler personer, investera och expandera. Jag är övertygad om att detta ett sätt – men inte det enda – att se till att vi får ut mera pengar, att vi kan nyanställa folk och få bättre fart på Sverige. Vi behöver många nya arbetstillfällen.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades efter 12 §.)

3 § Förstärkt tillsyn över finansiella företag

Föredrogs
Näringsutskottets betänkande 1995/96:NU23
Förstärkt tillsyn över finansiella företag (prop. 1995/96:173)

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades efter 12 §.)

4 § Riksdagens förvaltningskontors förslag om ytterligare anslag på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96

Prot. 1995/96:106
5 juni

Föredrogs
Konstitutionsutskottets betänkande 1995/96:KU31
Riksdagens förvaltningskontors förslag om ytterligare anslag på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96 (förs. 1995/96:RFK6)

Förslag om ytterligare anslag på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96

Anf. 12 MIKAEL ODENBERG (m)

Fru talman! Vi skall nu gå från stort till smått, från fondsocialism till fastighetsförvärv. Detta ärende handlar om att vi skall anslå pengar för att riksdagen skall köpa en 1600-talsfastighet i Gamla stan och bygga om den till övernattningslägenheter för riksdagens ledamöter. Om detta finns ett och annat att säga, fru talman.

Det anses ju att riksdagen bör erbjuda sina ledamöter från valkretsar ute i landet rimliga bostadsvillkor och att riksdagens ledamöter bör erbjudas bostäder utanför riksdagshuset. Detta är en ambition som jag tror att kammarens samtliga ledamöter ställer upp på. Det är naturligtvis viktigt för det parlamentariska arbetet att riksdagens ledamöter har vettiga arbets- och bostadsvillkor under de tider som ledamöterna vistas i Stockholm.

Däremot bör man naturligtvis inte vara så idog att man tvingar ut de ledamöter som har övernattningsrum i huset och föredrar den ordningen. När man handlägger dessa ärenden bör man naturligtvis också ta i beaktande att vi från halvårsskiftet får ett nytt ersättningssystem, som ökar möjligheterna för riksdagens ledamöter att på egen hand skaffa bostäder i Stockholm. Detta är ägnat att minska behovet för riksdagen att agera i egen regi.

I den här bostadsfrågan har det också ansetts viktigt att lägenheterna skall vara centralt belägna. Jag vill understryka, fru talman, att jag delar den uppfattningen. Det är inte rimliga arbetsvillkor om ledamöter från landet skall åka till Stockholm i början av veckan och sedan ägna sin tid i Stockholm åt att pendla från ytterstadsområdena. Det är naturligtvis rimligt att riksdagen försöker medverka till att det tillhandahålls bostäder i innerstaden. Men det innebär ju inte, fru talman, att dessa bostäder nödvändigtvis måste finnas på krypavstånd från Riksdagshuset.

Det har också i det här ärendet uttryckts ett önskemål om att de bostäder som riksdagen försöker få fram till ledamöterna skall vara samlade. Det menar jag är en onödig begränsning. Det är naturligtvis inte någon nackdel att folkets valda ledamöter bor på så att säga vanligt sätt i stället för att vara samlade i något slags kategoriboende. Det är naturligtvis inte heller allmänt önskvärt att förvandla den närmaste delen av Gamla stan till något slags reservat för olika riksdagsangelägenheter.

Jag har velat kommentera bevekelsegrunderna för det här ärendet. Det ligger ju naturligtvis nära till hands, när riksdagen skall köpa in en fastighet, att populister av alla de slag fylkas under fanorna och säger: Nu försöker riksdagens ledamöter att sko sig på skattebetalarna och

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Förslag om ytterligare
anslag på tilläggsbud-
get till statsbudgeten
för budgetåret 1995/96*

ordna det väl för sig. Jag har därför velat understryka att jag och de andra, som motionsvis har markerat att vi inte tycker att riksdagen skall fatta det här beslutet, på intet sätt ifrågasätter att riksdagen agerar för att ordna vettiga arbetsförhållanden för sina ledamöter.

Problemet är att riksdagen vill köpa in det här 1600-talshuset i Gamla stan till en kostnad, med ombyggnad och annat, som i ärendet anges uppgå till nära 80 miljoner kronor. Det innebär en produktionskostnad på nästan 24 000 kr per kvadraderad lägenhetsyta. Då är ändå inte alla kostnader medräknade. Eftersom staten är inblandad räknar man inte in några momskostnader, då man ju betalar till sig själv. Uppenbarligen räknar man inte heller med några kapitalkostnader under byggtiden. Den verkliga produktionskostnaden torde därför, fru talman, bli väsentligt högre.

Det här innebär att riksdagen förvärvar en fastighet till en kostnad som är tre eller fyra gånger större än vad den skulle behöva vara om man förvärvade fastigheter eller bostadsrättslägenheter centralt belägna i Stockholm. Det rör sig om en kostnad på drygt 2 miljoner kronor per övernattningslägenhet.

Enligt min uppfattning, fru talman, ter sig detta, trots riksdagens behov, aningen utmanande. Vi befinner oss nu i en situation där varenda medborgare i det här landet noga får väga sina behov mot kostnaderna. De flesta av oss upplever att det är litet kärt att få det hela att gå ihop. Jag tycker att man borde ställa det kravet att även regering och riksdag skall vara noga med att försöka väga behoven mot kostnaderna. När jag gör det i det här ärendet kommer jag till slutsatsen att den kostnad som har redovisats inte är försvarbar, trots det i och för sig lovvärda behov som man försöker att tillgodose.

Under hand har jag förstått att ett bärande motiv till att ändå genomföra affären är att fastigheten i dag innehas av Vasakronan, som är statligt ägt. Jag kan inte acceptera det resonemanget. Det skulle innebära att det går att försvara vilken affär som helst med motiveringen att det varken gör till eller från i den allmänna konkursen. Men man kan naturligtvis inte kalkylera på det sättet.

Mot den här bakgrunden, fru talman, kan jag inte komma till någon annan slutsats än att kostnaderna i det här ärendet inte är försvarbara, att riksdagen av den anledningen inte bör köpa in fastigheten och heller inte bör bygga om den till lägenheter för riksdagens ledamöter. Jag vill därför yrka bifall till motion 1995/96:K37 av Mikael Odenberg och Sten Tolgfors, innebärande avslag på förvaltningsstyrelsens förslag.

Anf. 13 NILS-GÖRAN HOLMQVIST (s)

Fru talman! Jag skall inledningsvis yrka bifall till hemställan i KU:s betänkande nr 31 och avslag på motion K37, som Mikael Odenberg och Sten Tolgfors står för.

Jag skall i mitt anförande inte bli speciellt långrandig. Jag skall bara peka på att det är ett enigt utskott som står bakom det här förslaget. I utskottets bedömning och diskussion pekar man också på att det finns ett behov – Riksdagens förvaltningskontor har också gjort den analysen – av ungefär ytterligare 100 lägenheter. Vi tycker att det är rimligt att

Riksdagens förvaltningskontor förvärvar den här fastigheten och även andra fastigheter framöver.

Men vi får självfallet inte ställa ekonomiska hänsyn åt sidan. Vi måste titta på det framöver, så att vi inte gör orimliga investeringar och drar på oss orimliga kostnader. Jag menar att utskottet i sitt ställningstagande har tagit hänsyn till detta, och vi pekar också på det i betänkandet.

Moderaterna i KU har gjort ett särskilt yttrande. I det pekar man egentligen på de saker som jag nu har tagit upp. I andra stycket i yttrandet säger man följande:

”Det aktuella förvärvet ligger emellertid inom ramen för ett tidigare fastställt program och vilar på en praxis, innebärande att ledamöterna erbjuder bostäder utanför riksdagshuset, i centralt läge i riksdagshusets närhet, samt att boendet bör vara sammanhållet, dvs. vara samlat i fastigheter som riksdagen äger och förvaltar.”

Vi menar att beslutet vilar på det här. Därför vill jag yrka bifall till hemställan i KU:s betänkande nr 31 och avslag på motion K37.

Anf. 14 MIKAEL ODENBERG (m)

Fru talman! Jag skall inte alls bli långrandig.

Jag har i likhet med Nils-Göran Holmqvist konstaterat att framställningen är gjord på grundval av den praxis som finns. Men så vitt jag har förstått innebär inte denna praxis att man skall totalt bortse från kostnaderna. I det här fallet kommer kostnaderna för övernattningslägenheterna att belöpa sig till 2-2,5 miljoner kronor. Jag skulle vilja fråga Nils-Göran Holmqvist hur mycket han anser att övernattningslägenheter till riksdagens ledamöter kan kosta utan att det blir orimligt.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades efter 12 §.)

5 § Tullens befogenheter vid den inre gränsen

Föredrogs

Skatteutskottets betänkande 1995/96:SkU23

Tullens befogenheter vid den inre gränsen (prop. 1995796:166)

Kammaren biföll utskottets hemställan att ärendet fick avgöras efter endast *en* bordläggning.

Anf. 15 CARL FREDRIK GRAF (m)

Fru talman! Det finns vissa samhällsuppgifter som förutsätter en stark och väl fungerande stat. Brottsbekämpning är en sådan uppgift. Många allvarliga brott kan förknippas med narkotikahandling. Därför måste vi hela tiden vara beredda att finna nya vägar för att minska mängden narkotika i landet. Vår motion, som är fogad till detta betänkande, är ett uttryck för detta. Vi säger där att vi vill pröva nya samarbetsformer mellan tull och polis.

Prot. 1995/96:106

5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

*Tullens befogenheter
vid den inre gränsen*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Tullens befogenheter
vid den inre gränsen*

Skatteutskottet säger också i sitt betänkande att ett stärkt samarbete mellan tullen och polisen blivit än mer angeläget med hänsyn till de neddragningar som har skett inom tullen till följd av medlemskapet i EU. Det är därför beklagligt att utskottet inte velat fullfölja denna tanke och gå lika långt som i vår motion och föreslå en försöksverksamhet. Min kollega, Gun Hellsvik, kommer senare i debatten att utveckla motiven för denna.

En sådan förändring oaktat, finns det anledning för mig att konstatera att vi från moderat håll insett vikten av att vi har en fungerande gränskontroll, just för att minska narkotikainflödet. Vi såg inför medlemskapet möjligheter till ökat internationellt samarbete, för att kunna hindra spridningen av narkotika. Vi ser alltså möjligheter att bygga ut detta samarbete.

Vid tidigare behandling av anslag till Tullverket har Moderaterna varit beredda att gå längre än regeringen, just för att säkerställa kontrollmöjligheterna. Den samlade erfarenhet som finns hos tullpersonalen har vi på det viset velat ta till vara. I vår motion med anledning av regeringens ekonomiska vårproposition har vi understrukt att vi avser att fullfölja denna linje genom att under utgiftsområde 3 föreslå en omprioritering till förmån för Tullverket.

Jag nämner detta för att våra ambitioner tydligt skall framgå när det gäller den narkotikarestriktiva politiken och den myndighetskontroll som behövs för att klara detta.

Detta betänkande handlar emellertid om den permanentning av övergångsbestämmelserna som nu är föreslagen. Bortsett från hur den organisation som skall verkställa att lagen efterföljs skall se ut, är skillnaderna mellan Moderaternas och regeringens förslag kanske inte så stora som de i förstone kan verka. Vi har emellertid andrahandsyrkanden om vissa uppstramningar till gagn för rättssäkerheten, men också för att få en bättre överensstämmelse med övrig lagstiftning på det brottsbekämpande området.

Jag vill emellertid passa på att något beröra den sedan länge pågående diskussionen om vad misstanke är eller inte är. Om vi bortser från slumpmässiga kontroller, som tullen sedan länge slutat arbeta med, så menar jag att de ingripanden som sker numera i hög grad är misstankebaserade även om graden av misstanke naturligtvis kan variera. Hela diskussionen om olika grunder för ingripanden har blivit rätt svår att följa.

Jag tycker därför att det finns anledning att lägga fast uttrycket misstankebaserad kontroll som det korrekta. Det stämmer överens med EG-rätten och jag menar att det inrymmer de kontrollmetoder som tullen i dag tillämpar – låt vara att misstankegraden i vissa fall kan vara mycket låg, som sagt. Med de erfarenheter vi nu har av kontroll vid den inre gränsen finns det således ingen anledning att skilja på selektiv och misstankebaserad kontroll, enligt min mening. I praktiken torde det röra sig om samma sak.

Vissa detaljer i den nya lagen hanterar bl.a. frågor som rör postkontroll och införande av postspärr. Moderaterna har lagt fram ett förslag som innebär att de åtgärder som här har föreslagits bör inrymmas i

rättegångsbalkens system. Motiven är att vi skall ha klara och entydiga regler. Om det dessutom finns en överensstämmelse mellan olika myndigheters befogenheter så ökar rättssäkerheten och tydligheten.

I propositionen finns också förslag om införande av kompensatoriska åtgärder. I detta fall gäller det tullens möjligheter att använda sig av uppgifter ur transportföretagens bokningsregister. Det finns erfarenheter av denna typ av uppgiftsinhämtning som visar att det är en värdefull åtgärd ur kompensatorisk synpunkt. Det gäller emellertid att hela tiden agera med utgångspunkt från samhällsintresset å ena sidan och risken för att träda den enskildes integritet för när å andra sidan. Även i detta fall har Moderaterna lagt fram ett förslag som skulle stärka rättssäkerheten, utan att för den skull försämra kontrollmöjligheten.

Den enskilde resenären skall ha tillgång till information om att tullen under vissa förutsättningar kan använda sig av uppgifter ur bokningsregister. Enklast kan detta ske exempelvis genom att färdbeviset förses med en text om att det förhåller sig på detta vis, eller genom annat lämpligt förfarande.

Regeringen har vidare valt att inte i lagtext, utan endast i kommentarerna, behandla vissa frågor om tullens hantering av dessa uppgifter. Ur rättssäkerhetssynpunkt tycker jag att det vore bra om man kunde ansluta sig till den allmänna regeln att tydligare än vad som sägs i propositionen lyfta fram dessa saker direkt i lagtexten.

Fru talman! Avslutningsvis beklagar jag att regeringen nu stannar upp, och inte vill prova nya vägar i det viktiga narkotikabekämpande arbetet. I utskottsbetänkandet finns skrivningar som tyder på att vi borde ha kunnat samla ihop en majoritet för att gå vidare, men majoriteten gör inte detta nu. Jag hoppas dock att det kan ske snart. Med de förbättringar av lagtexten vi föreslagit på vissa övriga områden, skulle man sannolikt kunna skapa en organisation och en laglig ram som skulle kunna ge ännu bättre möjligheter att klara av den svåra och synnerligen angelägna uppgiften som narkotikabekämpningen innebär.

Fru talman! Med det anförda ställer jag mig bakom samtliga moderata reservationer, men yrkar bifall endast till reservation nr 1.

Anf. 16 THOMAS JULIN (mp)

Fru talman! Det finns bra bitar i detta betänkande, som t.ex. tullens möjligheter att få tillgång till bokningsuppgifter om passagerare och möjligheten att undersöka postförsändelser. Men det finns även brister och svagheter.

I de inledande bestämmelserna redovisas att lagen endast är tillämplig på varor som är upptagna i 3 §. De varorna är krigsmateriel, privat införda alkoholdrycker och tobaksvaror, narkotika, vapen och ammunition, injektionssprutor och kanyler, dopningsmedel, springstiletter m.m., kulturföremål, hundar och katter för annat ändamål än handel, spritdrycker, vin, starköl, nötkreatur, svin, får, fjäderfä, fisk, reptiler, andra djur än sådana som angetts och produkter av djur om det finns anledning att misstänka att smittsamma sjukdomar förekommer.

I denna lista tycker vi i Miljöpartiet att det saknas vissa varor. Det är varor som omfattas av handel med utrotningshotade djur, radioaktiva

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

ämnen, strålkällor, farligt avfall samt mineraloljor. Utskottet redovisar att det kommer EG-regler för att effektivisera tillämpningen av konventionen om utrotningshotade djur. Utskottet säger också att utredning och kartläggning av dessa varor pågår. Detta utesluter inte att man redan i dag för in dessa varor i varulistan, som Miljöpartiet föreslår. De måste vara med i varulistan för att omfattas av Tullverkets kontrollverksamhet. Varorna är av sådan art att det inte finns någon anledning att avvakta.

Fru talman! När det gäller anmälningsskyldigheten tycker jag att det räcker med att läsa varulistan en gång för att inse vikten av att ha kontroll över när, var och hur dessa varor passerar våra gränser. Punkt 1 i 4 § ser vi därför som ett misstag. För visst är det märkligt att det bara är den som saknar tillstånd och som anger sig själv för att ha lämnat oriktiga uppgifter som är anmälningsskyldig vid in- eller utförsel av narkotika, injektionssprutor, kanyler, dopningsmedel, sprit, vin, springstiletter och kulturföremål! Som Miljöpartiet ser det platsar alla dessa varor under punkt 2, där anmälningsplikt alltid föreligger.

Fru talman! Det är viktigt att ha kontroll över de speciella varor som lagen tillämpas på. Därför är det viktigt att en förhandsanmälning sker när dessa varor passerar gränsen på ett ställe där det inte finns någon bemannad tullplats.

Jag tycker att man borde informera sig om de luckor som finns i den svenska gränskontrollen. De är många. Jag skulle kunna räkna upp en mängd exempel, och jag skall nämna några av dem. En sådan stor hamnstad som Gävle t.ex. har tullbemanning måndagar–torsdagar kl. 7–24, fredagar 7–16, lördagar 7–15 och söndagar 15–24. Varannan helg har man helt stängt och samkör med Sundsvall. Varannan helg måste man alltså köra 44 mil tur och retur om man från Gävle skall göra en insats uppe i Sundsvall eller tvärtom. Jag tycker att man kan räkna detta som att de här hamnarna är obemannade vid dessa tillfällen.

Ett annat exempel är Ven, som har dagliga färjeförbindelser med Köpenhamn. Under 1995 var inte tullen där en enda gång, enligt uppgifter jag fick så sent som i går. När man väl har kommit till Ven räknas resor med den lokaltrafik man sedan åker vidare med som inrikes.

Fru talman! I Miljöpartiets motion föreslår vi även att man tar bort möjligheten för den som privat inför alkohol och tobak att få lämna anmälan om införseln tre dagar efter införseltillfället.

Här är ytterligare ett exempel. Till Landskrona kommer det åtta färjor per dygn. Enligt uppgift från tullen kan man där bara ha bemanning vid två av dessa tillfällen. Den som ankommer med någon av de övriga turerna har då olika möjligheter att göra sin anmälan. De kan gå på stan, som man från tullen sade, och leta reda på en telefon och använda den för att anmäla sitt skattepliktiga innehav. Eller också kan de leta reda på den brevlåda som skall finnas och där lämna sin anmälan. Lagen medger också en ytterligare möjlighet: man kan åka hem och göra anmälan inom tre dagar.

Den ärlige anmäler säkert, men många kommer att bli frestade att strunta i att göra någon anmälan. När varorna väl är hemma, vem kan då bevisa att de inte har införts på legalt sätt?

Även här har jag ett exempel. Tullen i Helsingborg berättade om en större skåpbil som stod parkerad i Helsingborg. När man från tullen tittade närmare på bilen fann man att den var lastad med 1 000 liter öl. Men eftersom den som ägde bilen gjorde gällande att han hade åkt fram och tillbaka flera gånger – det är ju tillåtet att åka hur många gånger som helst – kunde tullen inte göra någonting. Så bilägaren kunde åka hem till Gävle med sina 1 000 liter öl.

I dagarna har vi kunnat läsa i tidningarna att det har varit ett stort försäljningsras för ölförsäljningen i Sverige. Jag gissar att det har ett visst samband.

Fru talman! I vår motion säger vi även nej till avgiftsbefrielse för den som lämnar oriktig uppgift men senare gjort en frivillig rättelse. Med den nya lagen öppnas stora möjligheter för den som vill fiffla. Då bör det inte finnas en sådan gardering att det går att ändra sig och på så sätt slippa ifrån den särskilda avgiften.

Med det anförda yrkar jag bifall till Miljöpartiets reservationer 2 och 4.

Och sedan några ord till Holger Gustafsson. Han har reserverat sig till förmån för ett av yrkandena i vår motion. Jag tycker att det är tråkigt att han inte kunde ställa sig bakom hela motionen.

Slutligen vill jag berätta att jag i dag på morgonen har haft kontakt med Skattemyndigheterna i Kopparbergs län. Där säger man att privatinförseln av alkoholdrycker redan har sparat ur. Det finns personer som är skyldiga upp till 20 000 kr i dag. Det har gått till på följande sätt: När dessa personer har lämnat sina anmälningar till tullen har anmälningshandlingarna skickats vidare till Kopparbergs län. Den skattskyldige har fått ta med sig varorna, och sedan har man inte brytt sig om att betala. Tidigare fick man inte förfoga över varorna förrän betalningen var avklarad. När varorna väl har kommit in i landet är det upp till personen som har fört in varorna och dennes samvete om han skall göra någon anmälan över huvud taget. Skattemyndigheterna har sedan ingen kontrollmöjlighet.

Anf. 17 HOLGER GUSTAFSSON (kds)

Fru talman! För privatinförsel av alkoholdrycker och tobaksvaror gäller en allmän anmälningsskyldighet då införselvolymen är större än den lagstadgade volymen. Anmälan skall enligt regeringen ske till tullen. Om tullstation inte finns vid gränsen skall det ske på annat sätt som tullen har arrangerat, t.ex. en postlåda. Om inte heller detta finns gäller enligt regeringens förslag och utskottsmajoritetens beslut att personen ifråga skall anmäla sin överinförsel till skattemyndigheten inom tre dagar.

Enligt Kristdemokraternas uppfattning måste det starkt ifrågasättas om det skall finnas en sådan möjlighet att anmäla i efterhand. Enligt vår uppfattning är detta att skapa rutiner som inbjuder till brott mot införsellagstiftningen. Det är inte svårt att inse att frestelsen kan bli mycket stor för en person som har klarat sig i två dagar utan upptäckt att avstå från anmälan för att därmed undvika beskattning av varorna.

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Därför anser vi att regeringen skyndsamt bör utreda förutsättningarna för att ta bort denna undantagsregel och att man bör återkomma till riksdagen med ett förslag till en alternativ reglering av anmälningsskyldigheten i de fall tullen inte kan ta emot anmälan.

Fru talman! Mot denna bakgrund och mot bakgrund av vad jag här har framfört vill jag yrka bifall till reservation nr 3, i vilken det uppmanas att riksdagen skall ge regeringen detta till känna.

Anf. 18 SVERRE PALM (s)

Fru talman! I skatteutskottets betänkande nr 23 tar vi ställning till tullens kontrollbefogenheter vid den inre gränsen.

Kort kan sägas att nuvarande befogenheter i övergångsbestämmelserna permanentas och kompletteras.

Tullpersonalen får således utan brottsmisstanke även i fortsättningen utföra vissa kontroller, t.ex. selektiva kontroller, beträffande samma varuslag som för närvarande.

Nytt är att transportföretagens bokningsuppgifter görs tillgängliga samt att tullens möjligheter att undersöka och öppna brev och andra postförsändelser ges ett klarare stöd i tullagstiftningen.

Detta tillsammans med möjligheten att lägga s.k. postspärr ger tullen ökade förutsättningar att bekämpa såväl narkotikabrott som ekonomiska brott. Till detta kommer också att polisen, kustbevakningen och Posten AB nu även vid den inre gränsen skall medverka i tullens kontrollverksamhet.

Fru talman! Det råder stor enighet om förslagen i betänkandet. Det är endast moderaterna som har yrkat avslag och som vill ha en annan lösning för kontrollen vid den inre gränsen. Detta har ju också Carl Fredrik Graf pläderat för här i dag.

Att som moderaterna föreslår skjuta upp permanentningen av övergångsbestämmelserna och att genast börja en försöksverksamhet med regionala tull- och polismyndigheter i syfte att leda fram till en ny myndighetsstruktur skulle, som vi ser det, skapa stor osäkerhet inom de berörda myndigheterna. Att utsätta tullen för en ny organisationsförändring innan den förra är ett år gammal är i sig skäl nog att säga nej.

Jag vill fråga Carl Fredrik Graf: Var har man hämtat förebilden till den föreslagna förändringen? Vilka länder har organiserat sin inre gränskontroll på så vis som ni föreslår?

I reservation nr 5 vill moderaterna att beslut om öppnandet av post och beslut om postspärr skall fattas av domstol. Här kan man konstatera att moderaterna kräver högre krav på brottsmisstanke än vad rege- ringsförslaget innebär. Hur förklarar Carl Fredrik Graf att moderaterna vill försvåra kampen mot narkotikabrottsligheten?

Regeringsförslaget har fått godkänt såväl av Lagrådet som av konstitutionsutskottet och justitieutskottet. Utskottsmajoriteten godtar de avvägningar som gjorts mellan kontrollintresset och intresset att skydda brevhemligheten.

De kompletteringar som moderaterna begär i reservation nr 6 är redan tillgodosedda i gällande lagstiftning eller av sådan karaktär att de ej kräver lagstiftning.

Miljöpartiet yrkar i reservation nr 2 ett tillkännagivande om generell anmälningsskyldighet och om särskild avgift.

Skyldigheten att anmäla privatinförsel av alkoholdrycker och tobaksvaror har hänförs till lagen, 1994:1565, om beskattning av privatinförsel av alkoholdrycker och tobaksvaror från land som är medlem i Europeiska unionen. Detta hänger samman med att Sverige genom de särskilda undantagsreglerna har rätt att ta ut punktskatt på de kvantiteter som överstiger en viss gräns. De föreslagna reglerna för kontroll är så långtgående som möjligt vad gäller krav på uppgiftslämnande i samband med gränspassagen utan att man uppenbarligen skall komma i strid med EU-rätten.

Reglerna för särskild avgift och frivillig rättelse av en oriktig uppgift följer praxis i liknande bestämmelser på skatteområdet. Reglerna är också utformade i enlighet med Lagrådets förslag och tillstyrks av alla partier utom miljöpartiet.

I reservation nr 4 kräver miljöpartiet att Tullverkets kontrollbefogenheter vid den inre gränsen skall utvidgas på en rad områden. Det finns ingen anledning att tillmötesgå dessa krav då tillfredsställande regler redan råder eller träder kraft inom kort och då utredningar pågår. Reservationen avstyrks.

Slutligen vill jag göra en kommentar till kds-reservationen angående generell anmälningsskyldighet. Den undantagsregel som innebär att man till skattemyndigheten inom tre dagar skall anmäla införsel av alkoholdrycker och tobak, om tullen inte har kunnat ta emot anmälan, kommer att få en mycket begränsad omfattning och bör därför inte föranleda någon åtgärd från riksdagen i detta läge.

Fru talman! Med det anförda yrkar jag bifall till utskottets hemställan och avslag på samtliga reservationer.

Anf. 19 CARL FREDRIK GRAF (m) replik

Fru talman! Sverre Palm tar i sitt anförande upp några frågor. Bl.a. säger han att förslaget om att pröva en ny ordning skulle kunna leda till stor oreda, vilket skulle vara det bärande argumentet för att avslå förslaget. Men frågan är när Sverre Palm är beredd att pröva nya samarbetsformer. Jag tror att det är viktigt att man i varje skede är beredd att gå vidare och pröva nya idéer. Det är ju inte alldeles nödvändigt att det redan finns ett exempel i ett annat land, så att man exakt kan säga att detta exempel kan vi ta efter.

Vi befinner oss nu i ett skede, fru talman, där den inre marknaden och samarbetet inom unionen utvecklas. Därför finns det all anledning att pröva en försöksverksamhet, vilket har föreslagits. Jag tror att en sådan ordning skulle kunna leda till förbättringar. Men som jag sade i mitt inledningsanförande kommer Gun Hellsvik att närmare redogöra för motiven för en försöksverksamhet. Då kanske det blir uppenbart för Sverre Palm vad som är bevekelsegrunderna.

Sverre Palm kommenterade några av de mer detaljerade förändringarna i den nya lagstiftningen. Jag vill bara göra det allmänna konstaterandet att de förändringar som vi har föreslagit har sin grund i den styrka som bl.a. regeringsformen ger när det gäller myndigheternas

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Tullens befogenheter
vid den inre gränsen*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

möjligheter att kontrollera brev- och postförsändelser. Det är viktigt att ha den avvägningen klar för sig. Något annat motiv finns inte i den delen.

Anf. 20 SVERRE PALM (s) replik

Fru talman! Som jag sade står moderaterna ensamma om detta förslag. Jag ser det som ett farligt experiment att redan innan en organisation har hunnit sätta sig och fått en chans att verka lägga fram ett förslag om hur den inre gränskontrollen skall klaras av.

Om man skall vara effektiv skall man utnyttja personalen. Sverige har gemensamma gränser, både inre och yttre gränser, på de allra flesta platserna. Därför måste tullpersonalen finnas där i alla fall.

Anf. 21 CARL FREDRIK GRAF (m) replik

Fru talman! När det gäller att tullpersonalens kompetens skall utnyttjas har vi nog ingen delad uppfattning. Tvärtom har vi vid tidigare behandling visat att det är viktigt att ta till vara denna kompetens genom att inte säga upp så många, vilket annars skulle minska möjligheterna till kontroll.

Jag tycker ändå att det i majoritetstexten i skatteutskottets betänkande andas ett visst intresse för ett ökat samarbete mellan tull och polis. Därför är det litet tråkigt att Sverre Palm i sitt huvudanförande och i replikerna relativt kategoriskt avvisar vårt förslag. Han säger att vi nu skall bestämma oss för denna ordning och att det är den som skall gälla framöver.

Det hade varit angenämt om vi kunde ha en liten öppning i denna del. Det faktum att moderaterna står ensamma om detta förslag innebär ju inte i sig att det skulle vara dåligt. När vi många gånger tidigare har lagt fram moderata förslag i denna kammare har alltfler partier efter hand tagit till sig dem. Jag kan nämna ett annat exempel. Vi var ganska ensamma om att driva frågan om sänkta marginalskatter. Efter hand anslöt sig i stort sett samtliga partier. Jag kan peka på en hel rad förslag där det faktiskt har blivit på det viset. I den här frågan tycker jag nog att majoriteten har anledning att se litet mer ödmjukt på förslaget för att finna gemensamma lösningar.

Anf. 22 SVERRE PALM (s) replik

Fru talman! Jag vill starkt understryka att vi inte har något emot ett utvidgat samarbete. Men vad moderaterna föreslår är något som går mycket längre.

Det pågår många bra samarbeten, t.ex. om gemensamma tull- och polisstationer och gemensamma polis- och kustbevakningsstationer. Dessa skall vi stimulera och utveckla. Men det finns en del hakar i förslaget, som jag tidigare sade. Med regeringsförslaget kan tullen fortsätta att jobba utan att misstanke om brott finns. Man kan jobba med den intention och kunskap som finns hos tullpersonalen när det gäller att utföra kontroller.

Carl Fredrik Graf säger att moderaterna vill gå längre. De besparingar som gjordes när vi satte den nya organisationen i sjön var samt-

liga partier överens om. Moderaterna ville kanske spara något mindre, 263 miljoner fram till 1998, dvs. 25 miljoner om året mer i anslag. Detta ger inte så stora skillnader i tullens organisation att det har någon större betydelse.

Anf. 23 THOMAS JULIN (mp) replik

Fru talman! Sverre Palm trodde att tredagarsregeln när det gäller anmälan om införsel av varor bara skulle användas i begränsad omfattning. Tyvärr tror jag att han har rätt, för när man med stöd av denna regel har passerat gränsen och kommit in i landet tror jag inte att man kommer att lämna in sin anmälan. Skattemyndigheten i Kopparbergs län kommer nog inte att få in så många anmälningar. Men den som bedriver illegal verksamhet kommer att utnyttja regeln.

Anf. 24 SVERRE PALM (s) replik

Fru talman! Denna regel har penetrerats ingående i utskottet, och vi hade en särskild utfrågning om den. Vad vi fick fram var att regeln bara kommer att användas vid de tillfällen då inte tullpersonal finns på plats och det inte finns tillgång till brevlåda för att anmäla införsel av de varor som det handlar om. Sverige har inte någon direkt inre gräns utan en stor sjögräns. Vår kuststräcka är 3 700 km lång. Det skulle då vara fritidsbåttrafiken som skulle komma in, vilken är skyldig att följa tredjelandsreglerna och gå till tullplats. Vi anser att övrig trafik fångas upp i de reguljära system som finns. Denna regel skulle kunna komma till användning vid tullstrejk, om tillgång till brevlådor saknas och om det över huvud taget inte finns möjlighet att göra en anmälan, var det besked vi fick av tjänstemännen på departementet.

Anf. 25 THOMAS JULIN (mp) replik

Fru talman! Jag tror att utskottet har resonerat fel på denna punkt. Det som står i betänkandet är mest en diskussion om fritidsbåtar. Som jag tidigare har beskrivit finns mängder av luckor utefter den svenska kusten utan bra bevakning. Stora hamnar kan vara helt utan bevakning i flera dygn. De som bedriver illegal verksamhet vet om det.

Anf. 26 SVERRE PALM (s) replik

Fru talman! Jag är också medveten om det, men till tullens nya sätt att jobba hör kompensatoriska åtgärder. Om tullen har valt att lämna tullfiltren och ange vissa tider då man får passera, har trafiken att rätta sig efter det. Om tullen finner att trafik pågår vid andra tider har tullen att rätta sig efter det och se till att det finns kontroller för den trafik som sker på fel tid, så att säga.

Anf. 27 GUN HELLSVIK (m)

Fru talman! Sveriges intresse kräver att förekomsten av vissa varor hindras. Inte minst gäller detta narkotika. Lösningen ligger emellertid inte i att hålla fast vid gamla strukturer med traditionell tullkontroll och traditionell uppdelning mellan polis och tull. I stället måste vi ta fasta på det som skall vara undantaget från den fria varurörligheten, nämli-

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

gen bekämpningen av förekomsten av varor som presumeras vara förbundna med brottslig verksamhet.

Enligt gällande ordning svarar tullen för kontroll och brottsbekämpning av varor. Tullkriminalen är utvecklad ur den del av införselkontrollen som är knuten till bl.a. varusmuggningslagen. Personkontrollen är däremot en polisiär angelägenhet, och brottsbekämpningen i stort är primärt en fråga för polis och åklagare. Enligt vår uppfattning är varor och personer, i de sammanhang som nu är av intresse, i praktiken att se som en integrerad del. Bakom den gränsöverskridande fria rörligheten för varor finns med nödvändighet en person som är ansvarig.

Från moderat håll har vi tidigare framhållit behovet av att få till stånd en omorganisation av tullens och polisens nuvarande myndighetsstrukturer. Sverre Palm frågar vilka förebilder vi har. Jag trodde, fru talman, att vi riksdagsmän var valda inte primärt för att fungera som kopiatorer utan därför att vi förväntas ha en kreativ förmåga. Vi moderater har uppmanat regeringen, bl.a. i samband med fjolårets Schengendebatt i kammaren, att genomföra en försöksverksamhet med regionala tull- och polismyndigheter för att undanröja oklarheter på lednings- och styrningsnivå. Dåvarande utrikeshandelsminister Mats Hellström hade inga invändningar mot vårt förslag men ansåg att det inte var så bråttom. Liknande tankar har också uttalats av andra socialdemokratiska företrädare.

Enligt vår bedömning är det nu hög tid att inleda en försöksverksamhet. Vi eftersträvar en organisatorisk förändring där tullkriminalen och tullens bevakningspersonal integreras med polisorganisationen på de platser där den inre gränskontrollen kommer ifråga. Formellt skulle tullens verksamhet vid den inre gränsen upphöra med en sådan ordning, men endast för att ersättas av en utbyggd brottsbekämpning under polis- och åklagaransvar med inriktning på de varor som omfattas av artikel 36 i Romfördraget.

Med en brottsbekämpning som baseras på gemensamma polis-, tull- och åklagarinsatser går det, enligt vår uppfattning, att förena det till synes motstående intresset mellan fri varurörlighet och legitimerad brottsbekämpning. Jag vill understryka att vårt förslag till organisationsförändring inte i första hand grundar sig på att det nuvarande systemet inte skulle fungera i samarbetshänseende. Vårt förslag löser den formella knuten med de dubbla kraven på fri varurörlighet och hård bekämpning av framför allt narkotikabrott. Ingripanden kan ske på ett sätt som bättre harmonierar med vedertagna straffprocessuella metoder. Grunden för ingripanden vid eller innanför den inre gränsen behöver då inte längre baseras på tulltekniska institut som anmälan och liknande, utan ytterst på det underrättelsearbete och den metodutveckling polis och åklagare har att svara för. Skillnaden mellan de metoder som hittills utvecklats av tullen och sedvanliga polisiära metoder blir, med en sådan ändrad utgångspunkt i riktning mot personkontroll, inte längre lika betydelsefull. Ett klargörande i befogenhetsfördelningen mellan polis och tull uppnås. Polisen sköter kontrollen också vid den inre gränsen, liksom i landet i övrigt, och svensk polis får aldrig ingripa annat än med stöd av brottsmisstanke.

Om polisen vid sin kontroll tillämpar de beprövade tullmetoderna med s.k. selektiv kontroll i dess olika varianter utgör dessa, enligt vår bestämda uppfattning, en på misstanke baserad kontroll och är därför tillåten. Till skillnad från regeringen anser vi att det finns en klar koppling mellan EU-gränskontrollutredningens förslag om en mycket låg grad av misstanke om brott och icke slumpvisa kontrollmetoder. I propositionen och i utskottets betänkande anges selektiv kontroll som icke misstankebaserad kontroll. Den måste, enligt vår bedömning, rimligen anses vara just misstankebaserad.

Den erfarenhet och den personal som tullen i dag förfogar över, dvs. såväl tullkriminal som bevakningspersonal, bör naturligtvis nyttiggöras inom ramen för en renodlad brottsbekämpning i stället för att utgöra en fortsättning på en föråldrad tullstruktur och en otidsenlig uppdelning mellan varor och personer, som inte bör finnas vid den inre gränsen. Fördelarna med vårt förslag att integrera myndigheterna är flera: Spänningen i relation till EG-rättens krav på fri varurörlighet försvinner. Tullens erfarenheter och personal liksom vissa arbetsmetoder kan bibehållas och nyttiggöras i ett integrerat organisatoriskt polis- och åklagararbete. En integration torde också leda till att det ”dubbelkommando” som i dag präglar tullkriminalens respektive polisens arbete på sina håll upphör.

Den totala gränsfriheten måste få vänta till dess att de kompensatoriska åtgärderna inom hela EU byggts ut på ett tillfredsställande sätt. Under tiden måste arbetet med metod- och underrättelseutveckling intensifieras och ingripandenivån baseras på misstanken att det finns ”anledning att anta” att resanden medför förbjudna varor. Då bortfaller den kritik som Lagrådet framfört avseende anmälningsskyldighet och överklagande, då kontrollen i sin helhet kan fogas in i en känd straffprocessuell struktur där ingripanden och kontroll görs med stöd av misstanke.

Från företrädare för tull och polis samt från åtskilliga i denna församling har jag mött stark respons för det moderata förslaget. Kan någon förklara för mig vad det beror på att allt tyder på att vårt förslag i dag kommer att röstas ned? Det kan väl inte bero på att riksdagens ledamöter inte kan tänka sig att rösta för ett moderat förslag som de tycker är bra, bara för att det kommer från oss moderater? Det är min absoluta förhoppning att det inte kan bero på att vi inte kan ställa oss bakom förslag som grundar sig på egna tankar.

Anf. 28 BIRTHE SÖRESTEDT (s)

Fru talman! Sverige har sedan flera år fört en restriktiv narkotikapolitik som främst bygger på åtgärder inom tre områden. Det första området är förebyggande insatser; information och kunskapsspridning i skolor och fritidsverksamhet och genom många organisationer.

Det andra området är kontroll och lagstiftning som ger möjlighet att angripa narkotikabrottsligheten och begränsa tillgången – men också efterfrågan. Det tredje området är behandlingsresurser som sätts in för att rehabilitera dem som redan hamnat i missbruk.

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Tullens befogenheter
vid den inre gränsen*

Det kan, när man jämför med andra länder, sägas att vi i Sverige har varit framgångsrika. Det beror just på att vi arbetar över alla dessa tre områden.

För oss är kampen mot narkotikabrottsligheten en av de viktigaste uppgifterna. Målet är att skapa ett narkotikafritt samhälle. Därför har vi också sagt att detta område skall vara prioriterat. Det råder alltså ingen tvekan om var vi står i dag. Vi vill på alla sätt motverka de legaliseringssträvanden som finns ute i Europa och som också börjar diskuteras i vårt land. Den tullagstiftning som vi skall besluta om i dag är *ett* effektivt hjälpmedel i kampen mot narkotikan.

Inför EU-omröstningen blev tullen och dess kontrollmöjligheter till ett slagträ i debatten. Jag tror aldrig att jag har hört så många osakliga påståenden än de som då fördes fram i debatten. I broschyrer och medier framkom uppgifter som inte hade någon grund. Detta har skrämmt många medborgare. Många tror i dag att det inte finns någon kontroll, och att varor därför kan flöda fritt över gränsen utan några som helst begränsningar.

Därför är det viktigt att klargöra att lagstiftningen ger samma möjligheter som tidigare. Det är ingen förändring. Man kan ingripa utan brottsmisstanke, och man kan göra selektiva kontroller. Däremot är det förbjudet med slumpmässiga kontroller, s.k. stickprov. Tullverket har inte heller använt sig av stickprovskontroller på många år. Nu blir alltså detta så att säga bekräftat.

Reglerna är en grund för ett effektivt brottsbekämpande, och de står inte i strid med EG-rätten. Av den orsaken finns det inte skäl att ändra organisationen.

Det moderata förslaget att polisen skall ta över innebär att man höjer ribban. Det krävs misstanke för att man skall kunna ingripa. Eller kan det vara så att, som det antyds i reservationen, polisens misstankegrad skulle vara densamma som när det i propositionen föreslås att tullen skall kunna ingripa utan misstanke? Då undrar jag vilka befogenheter polisen kommer att ha inne i landet.

Att det är viktigt med samarbete mellan tull och polis är självklart. Det förekommer också på alla nivåer och det fungerar väl, det har vi – bl.a. när justitiekottet varit på resa i Skåne – fått bekräftat. Man samarbetar väl. Jag kan inte se någon motsättning mellan brottsbekämpning och att varor och individer skall kunna gå över en gräns. Det finns inga motsättningar i förhållande till brottsbekämpningen.

Likaledes är det viktigt att tullen får de möjligheter som behövs för att öppna brev och andra postförsändelser. Det är också viktigt att en postspärr kommer till stånd.

Reglerna i regeringsformen ger skydd för medborgarna, och Europakonventionens bestämmelser för de mänskliga rättigheterna innehåller regler om rätt till domstolsprövning och rättssäkerhet. Domstolsprövningen är inte absolut. Därför är det så att Moderaterna, även när de i fråga om postförsändelser och postspärr föreslår att man skall använda brottsbalkens regler, ställer högre krav.

Regeringen har också tagit upp detta i propositionen, men det är alltid fråga om en avvägning mellan den enskildes intresse och sam-

hällets. Eftersom en stor del av narkotikahandlingen sker med postförsändelser – man gör stora beslag årligen – och eftersom det finns ett samhällsintresse att begränsa narkotikabrottsligheten, måste också tulltjänstemännen och posten få tillgång till verktyg för att göra detta.

Anf. 29 GUN HELLSVIK (m) replik

Fru talman! Jag börjar med det sista. När det gäller kontroll av post anser vi också att en sådan möjlighet skall finnas. Men vi menar att domstol, precis som vid andra tvångsåtgärder, skall kopplas in. Rätts säkerheten är viktig i sammanhanget. Samma sak gäller samarbetet mellan tull och polis. I mitt anförande sade jag just att samarbetet på de flesta håll fungerar väl, men det beror på den goda viljan. De formella knutarna är inte lösta, och eftersom både tull och polis sysslar med myndighetsutövning, är det otroligt viktigt ur rättssäkerhetssynpunkt att vi har ett regelsystem som man kan luta sig mot när man vill vidta olika åtgärder och även samarbeta.

Sedan tycker jag att det skulle vara intressant att höra Birthe Sörestedt förklara vad som är skillnaden mellan stickprov och selektiv kontroll. Stickprov skall icke vara tillåtet, och jag utgår från att det beror på att stickprov helt saknar misstanke som grund för åtgärden. Men selektiv kontroll skall vara tillåten, och samtidigt hävdas det från majoritetens sida att det där inte krävs någon misstanke.

Men varför i all världen då slopa stickprov om misstanke över huvud taget inte skall behövas? Jag kan inte förstå hur dessa tankar går ihop. Det skulle vara intressant att få Birthe Söresteds förklaring.

Anf. 30 BIRTHE SÖRESTEDT (s) replik

Fru talman! Jag menar att ingen av reglerna i den lagstiftning som det skall fattas beslut om är felaktig ur rättssäkerhetssynpunkt. De intressena tillgodoses. Man får alltid avväga samhällsintresset mot den enskildes intresse, men också Lagrådet har godtagit denna form av reglering.

Det har varit en stor diskussion och förts en stor debatt om detta med vad som är och vad som inte är misstanke. Tullen får i denna lagstiftning rätt att kontrollera utan misstanke. Det kan vara fråga om intuition, aningar, erfarenheter, tips och kanske mycket annat, men man slår fast att det inte behövs någon misstanke.

Stickproven grundas på tillämpning av ett visst mönster. Det kan vara var femte person, sådana som har viss klädsel e.d. som undersöks. Man säger ifrån att just den kontrollformen inte skall tillämpas. Den svenska tullen har inte på många år tillämpat denna, eftersom man inte har ansett att den varit särskilt effektiv för att komma åt dem som gör smuglingsförsök. Det görs nu klart att det inte behövs någon misstanke.

Anf. 31 GUN HELLSVIK (m) replik

Fru talman! Också jag är mycket väl medveten om att stickprovskontroller inte har använts på lång tid, men vi hör ju ofta att tullen trots allt skulle kunna tänka sig att använda denna kontrollform. Jag förstår

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

inte varför man – även om den nu inte används i någon egentlig omfattning – vill förbjuda den, om man inte anser att misstanke skall behöva förekomma. Det hänger helt enkelt inte ihop, utan det är fråga om en konstruktion.

Jag undrar också om inte Birthe Sörestedt ser fördelar i att integrera tullens och polisens personal vid bevakning och kontroll. Det finns inom tullen erfarenhet och kompetent personal, och sammankopplingen av de erfarenheter som finns skulle innebära klara förbättringar av verksamheten.

Anf. 32 BIRTHE SÖRESTEDT (s) replik

Fru talman! Ja, jag ser att polis, tull och kustbevakning i den här lagstiftningen får i uppgift att arbeta tillsammans för att bekämpa brottsligheten. Jag menar att ett väl fungerande samarbete, som man kan utveckla vidare, inte står i motsättning till myndigheternas uppgifter. Jag tror att man mycket väl kan genomföra en effektiv brottsbekämpning om detta goda samarbete utvecklas vidare.

Anf. 33 THOMAS JULIN (mp) replik

Fru talman! Birthe Sörestedt sade i sitt anförande att den här lagstiftningen ger oss en effektivare narkotikabekämpning. Såvitt jag förstår gällde det då möjligheterna att undersöka postförsändelser. Men de som ägnar sig åt narkotikasmuggling förändrar sina metoder mycket fort och ligger nästan alltid steget före. Jag tycker att det är bra att postförsändelserna skall kunna undersökas, men det kommer att innebära att dessa personer flyttar sin verksamhet till godssidan eller fortsätter den på annat sätt. Ändå är den nya möjligheten värdefull, men jag tror inte att den nya lagstiftningen får de stora effekter som Birthe Sörestedt vill göra gällande.

Anf. 34 BIRTHE SÖRESTEDT (s) replik

Fru talman! Vi vet att de som vill begå brottsliga handlingar alltid hittar nya vägar, men det gäller både för tull och polis att utveckla sina metoder och att förekomma brottslingarna. Jag tror att man i samarbete kommer att bedriva en god bekämpning framöver.

Anf. 35 THOMAS JULIN (mp) replik

Fru talman! Som jag ser det är det stora problemet, som jag visade på i mitt anförande, att man har för dålig bemanning utefter kusten. Vår gränskontroll är ett dåligt spjälstaket.

Anf. 36 KIA ANDREASSON (mp)

Fru talman! Miljöpartiet var inför EU-inträdet mycket bekymrat just i frågan om tullens befogenheter. Man talade om fri rörlighet för både varor och personer, och det skulle innebära att det mesta som man önskade föra in skulle kunna tas in utan kontroll. Vi fick övergångsbestämmelser, och det är glädjande att det nu kommer en lag som möjliggör en viss kontroll. Det är vi nöjda med.

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Tullens befogenheter
vid den inre gränsen*

Jag förstår dock inte diskussionen här om brottsmisstanke och stickprovskontroll. Det måste väl vara positivt att tullen har befogenhet att göra stickprovskontroller, inte minst som förebyggande åtgärder. Det är klart att det spelar en stor roll vid införsel av inte tillåtna varor om människor vet att de, även om de inte ser skumma ut och även om de inte finns i något register, kan bli föremål för kontroll.

Jag tycker därför att denna gott kan få vara kvar. Tullen har också, som sagts, en stor kunskap som man kan använda sig av. Det är väl inte något fel i att människor i gemen vet att de kan bli kontrollerade.

Jag hör här i dag att socialdemokraterna är mycket nöjda med att vi får en lag som ger tullen möjlighet att kontrollera. Men Sverige har nu gått in som observatör i Schengensamarbetet, och det innebär, kära socialdemokrater, att det inte kommer att bli möjligt att tillämpa en sådan här lag. I Schengenparagraferna står det att inga undantag får göras. Man skall ha fri rörlighet för personer. Man får inte titta i deras bagage, och man får inte undersöka deras bilar.

Jag undrar hur det blir några år efter det att vi har antagit denna lag och går med i Schengensamarbetet. Det skall bli mycket intressant att se. Jag skall spara de uttalanden som har gjorts i dag med ett positivt bemötande av denna lag. Den kommer tydligen inte att gälla när vi blir Schengenmedlemmar. Det är underligt.

Moderaterna vill såvitt jag förstår ha det system som man i Schengensamarbetet och Europol förespråkar vad gäller fri rörlighet, med i stället för tull en polis som kan operera både vid gränsen och inne i landet. Detta bygger i sin tur på ett spaningsförfarande som i stor utsträckning innebär anmälan och registrering av människor, inte på att människor kontrolleras i förebyggande syfte för upprätthållande av moral och etik i samhället. Vi får i stället i hög grad ett kontrollsamhälle. Detta tycker Miljöpartiet inte är något att sträva efter.

Skulle vi ha fått råda, skulle man ha behållit stickprovskontrollerna och genomfört dem på ett effektivt sätt. Som Thomas Julin var inne på skall man inte ha en gränskontroll där folk går hem kl. 5.

Vi återkommer om det här, men kom ihåg Schengenavtalet, kära socialdemokrater.

Anf. 37 GUN HELLSVIK (m)

Fru talman! Jag måste ta tillfället i akt att kommentera något av det som Kia Andreasson för fram. Oberoende av vad Kia Andreasson tycker är Sverige medlem av den europeiska unionen, och det innebär att vi måste rätta oss efter regler som där finns. Det innebär bl.a. att kontroller inom den europeiska unionen måste grundas på någon form av misstanke.

Jag kan hålla med Kia Andreasson om att i den mån man får göra kontroller skall de utföras på de tider när sådana behövs. Vi är överens om att det gäller att se till att ha tillräckliga resurser för olika former av kontrollerande verksamhet.

Orsaken till att jag begärde ordet var att jag ville kommentera följande som Kia Andreasson sade – jag tror att jag noterade det i stort

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

sett ordagrant: Folk i gemen kan inte ha någonting emot att kontrolleras. Det är ett uttalande som det finns anledning att fundera över.

Jag har i många sammanhang med uppskattningsnoterat att Kia Andreasson talar om skyddet för personlig integritet. Hon invänder mot registrering i en mängd olika sammanhang, och det har jag mycket stor respekt för.

Vad ligger egentligen i de resonemangen när vi nu får höra att vi måste acceptera att bli kontrollerade? Det är precis tvärt emot allt vad Kia Andreasson i andra sammanhang säger, nämligen att det måste krävas en misstanke. Jag hoppas att hon håller fast vid detta.

Anf. 38 KIA ANDREASSON (mp) replik

Fru talman! Det är en enorm skillnad mellan dessa två. Det jag här talar om gäller stickprovskontroller i en tull. Du går igenom en spärr och vet att tullpersonal kan stoppa dig. Du vet att du bara får ha ett visst antal cigaretter, spritflaskor etc. och att du kan bli kontrollerad. Om du har överträtt bestämmelserna vet du redan innan du kommer till tullen. Det här är en ytlig kontroll i ett visst sammanhang. Men de register och kontroller som jag har talat om i andra sammanhang har en helt annan dignitet. Där spanar man med kameror och kontrollerar genom buggning. Det är ett stort ingripande i den personliga integriteten, men det här är någonting som vi haft i alla tider. Tar jag in en flaska för mycket kan det hända någonting om jag blir kontrollerad. Det är inte alls samma sak som kontroll. Det är kontroll just i detta ytliga sammanhang som jag tycker är bättre än den andra mycket mer ingående kontrollen, där man registrerar personer i ett datasystem kopplade till ID-kort. Gun Hellsvik måste väl se skillnaden.

Polisutbildningen i dag är väldigt dyr, en av de dyraste utbildningar vi har. Att använda polisen till kontroll vid de inre gränserna på detta vis är ett slöseri. Polisen skall kunna arbeta på ett helt annat sätt, förebyggande, inte genom att kontrollera.

Anf. 39 GUN HELLSVIK (m) replik

Fru talman! Jag har inte tid att än en gång försöka förklara vad vi menar med vår organisationsförändring. Det är fråga om förändrade gränsdragningar. En del av dagens tullverksamhet kommer att föras över till polismyndighet.

När jag lyssnar på Kia Andreassons resonemang drar jag slutsatsen att Miljöpartiet kommer med ett förslag under den allmänna motionstiden. Det är förbjudet i Sverige att inneha narkotika. Då måste det rimligen vara acceptabelt att ha stickprovskontroller även inom nationen. För att kunna leva upp till det får Miljöpartiet till hösten lägga fram ett förslag om att vi skall uppföra stadsmurar runt våra städer.

Anf. 40 KIA ANDREASSON (mp) replik

Fru talman! Gun Hellsvik går för långt i polemiken. Naturligtvis tycker vi inte så, utan det är för att hindra att narkotika kommer in i landet som vi vill ha ett effektivare system, i stället för att börja göra beslag inne i landet och på ett mer genomgripande sätt haffa människor

i olika situationer. Det är väl bättre att vid våra gränser se till att folk inte tar med sig det de inte får ha.

Anf. 41 GUN HELLSVIK (m) replik

Fru talman! Även på den tid då vi formellt hade möjlighet till stickprovskontroller kom narkotika in i landet. Då är det rimligt, med Kia Andreassons resonemang, att man kompletterar kontrollen vid gränser med ytterligare kontroller inom landet. Jag vill markera att jag inte önskar det samhället. Det måste finnas en viss konsekvens i det resonemang man för.

Anf. 42 BIRTHE SÖRESTEDT (s)

Fru talman! Kia Andreasson hänvisar till Schengenavtalet och EU. Vi vet ju att Kia Andreasson och Miljöpartiet motsätter sig allting på det området. Vi vill ha ett utbyggt samarbete om underrättelser när det gäller brott och bygga ut de kompensatoriska åtgärderna. Vi socialdemokrater har sagt att så länge vi inte har de kompensatoriska åtgärderna utbyggda kommer vi inte att göra avkall på den kontroll som behövs för att vi skall kunna bekämpa narkotikabrottsligheten.

Anf. 43 KIA ANDREASSON (mp) replik

Fru talman! Kompensatoriska åtgärder är precis det som Gun Hellsvik skulle vilja ha, med en polisstyrka som opererar och ett utbyggt register- och kontrollsystem. Det är alltså det Socialdemokraterna väntar på. Den här lagen gäller bara under tiden fram tills det blir utbyggt. Är det så jag skall uppfatta det?

Anf. 44 BIRTHE SÖRESTEDT (s) replik

Fru talman! Kia Andreasson skall inte uppfatta det så att den här lagen bara är tillfällig. Vi har redan i dag tull- och polissamarbete med de andra länderna i Europa. Det vill vi skall byggas ut. Skall vi kunna angripa den organiserade brottsligheten vill det till att man arbetar effektivt inom flera olika områden. Att Kia Andreasson drar slutsatser av Schengen- och EU-samarbete som inte är helt riktiga är en annan historia.

Anf. 45 KIA ANDREASSON (mp) replik

Fru talman! Kompensatoriska åtgärder betyder mer än samarbete. Samarbete har vi haft tidigare genom Interpol, ett mycket bra samarbete. Men kompensatoriska åtgärder är en helt annan sak. De är mycket mer genomgripande, som jag har sagt flera gånger. I Europokonventionen och Schengenavtalet står det exakt vad de innebär. Det är inte bara samarbete utan någonting mycket djupare.

Anf. 46 CARL FREDRIK GRAF (m)

Fru talman! Jag hade inte tänkt yttra mig ytterligare i denna debatt, men jag kan inte skilja mig från den med den röra som nu har uppstått när det gäller definitioner och begrepp efter det att vi har hört företrädare för Miljöpartiet och Socialdemokraterna i den andra omgången.

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Tullens befogenheter
vid den inre gränsen*

Miljöpartiets representant sade – om jag förstod saken rätt även om jag har svårt att tro att hon menade vad hon sade – att vi skall ha stickprovskontroller, för de är bra i förebyggande syfte. Men tullen har inte använt stickprovskontroller på många år. Det är inte tillåtet enligt EUrätten, och 2 § i den nu föreslagna lagen tillåter det inte heller. Låt oss därför, fru talman, plocka bort begreppet stickprovskontroll ur debatten. Det är ingen som efterfrågar det, och det är inte lagligt tillåtet med sådana kontroller.

Nästa fråga är: Finns det någon skillnad mellan selektiv kontroll och misstankebaserad kontroll? Som jag sade i mitt inledningsanförande är det min mening att det inte gör det. Då finns det ingen anledning att röra till begreppen, som man delvis gör i propositionen och som någon av de tidigare talarna gjorde på ett ganska olyckligt sätt. Om en myndighetstjänsteman, tullare eller polis, har anledning att plocka ut någon för kontroll finns det naturligtvis någon form av underlag för detta. Då är det misstanke. Som jag sade i mitt inledningsanförande kan graden av misstanke naturligtvis variera. Jag tror att det hade varit välgörande för debatten om fler partier hade kunnat enas om detta klarläggande.

Anf. 47 KIA ANDREASSON (mp)

Fru talman! Att EU har fastställt att man måste ha brottmisstanke för att kunna kontrollera folk i tullen betyder inte att det är det enda rätta. Miljöpartiet kan ha sin åsikt. Vi tycker att det hade varit bättre om vi hade kunnat ha också stickprovskontroller, just i förebyggande syfte, och folk hade vetat det. Inte minst för ungdomar som åker till Danmark eller andra europeiska länder där de kan köpa narkotika skulle det vara bra att veta att de kan åka fast vid en stickprovskontroll.

Tullen har inte använt detta på många år, men det är litet olika meningar om det inom tullen. Det är också olika meningar om huruvida det är bra eller inte.

Anf. 48 CARL FREDRIK GRAF (m)

Fru talman! Jag förnekar inte Kia Andreasson rätten att ha uppfattningen att stickprovskontroller är bra. Jag noterar dock att den kontakt jag har haft med tullpersonal och tulleledning under de år som gått sedan jag kom in i skatteutskottet och började ägna mig åt dessa frågor ger en ganska entydig bild när det gäller de slumpmässiga kontrollerna: De förekommer inte, och de är inte önskvärda. Tullen har helt enkelt varken resurser eller anledning att använda sig av den metoden. I stället är det mer kvalificerade metoder tullpersonalen ägnar sig åt när den skall få tag i de varor vi vill stoppa enligt artikel 36.

Jag hade hoppats att vi efter den här debatten åtminstone hade kunnat komma till den slutsatsen när det gäller de slumpmässiga kontrollerna: De är inte önskvärda, och de är inte tillåtna.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades efter 12 §.)

6 § Inkomstskatteregler m.m. med anledning av ändrade bestämmelser om aktiekapitalets storlek

Prot. 1995/96:106
5 juni

Föredrogs
Skatteutskottets betänkande 1995/96:SkU27
Inkomstskatteregler m.m. med anledning av ändrade bestämmelser om aktiekapitalets storlek (prop. 1995/96:168)

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades efter 12 §.)

7 § Mervärdesskatt på entréavgifter till biograf föreställningar

*Mervärdesskatt på
entréavgifter till bio-
graf föreställningar*

Föredrogs
Skatteutskottets betänkande 1995/96:SkU28
Mervärdesskatt på entréavgifter till biograf föreställningar
(prop. 1995/96:191)

Anf. 49 EWA LARSSON (mp)

Herr talman! Vi har här att behandla skatteutskottets betänkande till regeringens proposition om mervärdesskatt på entréavgifter till biograf föreställningar. Propositionen ligger helt i linje med de krav som nu ställs på Sverige som medlem i EU.

Jag vill först ta upp litet europeisk historia. Enligt ministerrådets sjätte direktiv från den 17 maj 1977 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning rörande omsättningsskatt, allmänt kallat Gemensamt system för mervärdesskatt – enhetlig beräkningsgrund, saknas möjlighet att undanta entréavgifter till biograf föreställningar från mervärdesskatteplikt.

Jag tar så litet svensk historia. Det första svenska filmavtalet ingicks 1963 mellan staten och filmbranschen. Motivet var bl.a. att stödja kvalitetsinriktad svensk filmproduktion. Avtalet förutsatte att biografbranschen betalade 10 % av sina intäkter till olika filmändamål, främst produktion, mot att staten avskaffade den då gällande nöjesskatten på biobesök och förband sig att inte införa annan liknande skatt.

Det var då, det.

Antalet avtalsslutande parter har successivt ökat i och med att filmbranschen förändrats. Förutom företrädare för den nyss nämnda filmbranschen ingår numera även företrädare för videobranchen, Sveriges Television och TV 4. Nuvarande avtal ingicks 1992, och det avses gälla fram till 1998 – under förutsättning att man inte inför ”annan liknande skatt”.

I Kulturutredningen sägs att frågan om införande av en särskild kultur moms för närvarande är aktuell – precis som om det vore ett krav från svenska politiker eller ett önskemål från någon av de avtalsslutande parterna eller från svenskt kulturliv. Så är det ju inte. Det här är en ren EU-anpassning.

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Mervärdesskatt på
entréavgifter till bio-
grafföreställningar*

Kulturutredningen konstaterar också att det är av stor betydelse för filmområdet att även i framtiden behålla nuvarande konstruktion med ett filmavtal. Observeras bör då att nuvarande avtal upphör att gälla om moms på biobiljetter införs. Det anförs också i Kulturutredningen att filmbranschen säger att en momssats som inte överstiger 6 % går att förena med villkoren i nuvarande avtal.

Varför kommer då den här frågan upp nu som en särlösning? Varför kan vi inte ta hela debatten om kultur moms vid ett och samma tillfälle? Jo, det kan vi läsa oss till i kulturutskottets yttrande i denna fråga. Eftersom gällande filmavtal bygger på att mervärdesskatt inte införs på entréavgifter till biograföreställningar begärde Sverige i medlemskapsförhandlingarna att temporärt få undanta dessa från mervärdesskatteplikt. I anslutningsfördraget gavs Sverige rätt till ett sådant undantag t.o.m. den 31 december 1995.

Herr talman! Eftersom regeringen fortfarande håller på och arbetar med frågan om och i vilken omfattning mervärdesskatt bör införas inom hela kulturområdet i övrigt, ser jag ingen anledning till att här i dag plocka ut just denna del och belägga den med skatt.

Nu undrar naturligtvis vän av ordning om filmavtalet kommer att sägas upp och om de tio procenten till bl.a. svensk kvalitetsproduktion kommer att försvinna med omedelbar verkan. Nej, så blir det inte. I kulturutskottets yttrande kan vi läsa att biografbranschen, som regeringen uppfattat det, har anpassat sin verksamhet till de nämnda övergångsbestämmelserna i anslutningsfördraget. Vad Miljöpartiet erfar är det inte bara den som har anpassat sig till EU; utan hela Sverige håller på att anpassa sig. Det ligger liksom i själva EU-inträdets kontrakt.

Investeringar i verksamheten har planerats av biografbranschen med antaganden om att den ingående mervärdesskatten skulle bli avdragsgill när mervärdesskatt på biografbiljetter infördes. Därför föreslår man nu en separat lösning för den här delen av kulturområdet, och då lovar filmbranschen att inte säga upp sitt avtal. Man avstår alltså från den rätten. Men då förutsätter filmbranschen att mervärdesskatt på upplåtelse eller överlåtelse av upphovsrätt till filmverk samt framställning, kopiering och annan efterbehandling av cinematografisk film införs senast den 1 januari 1997! Hur kan branschen förutsätta det? Är det ett krav på riksdagen, eller är det utpressning för att man skall gå med på att avstå från sin rätt?

Kulturutskottet i sin tur vill starkt understryka angelägenheten av att kultur momspropositionen lämnas inom den tid som anges, dvs. senast i september i år. Men vem vill egentligen ha moms på kultur? För mig och Miljöpartiet får regeringen gärna dra kulturpropositionen i långbänk i många, många år.

Miljöpartiet anser att regeringens förslag innebär en icke sund särbehandling av entréavgifter till biograföreställningar jämfört med vad som gäller inom kulturområdet i övrigt. Vi erfar att tidpunkten beror på krav från filmbranschen. Förslaget gynnar integrerade företag såsom Svensk Filmindustri och Sandrews, vilka bedriver filmproduktion, distribution och biografverksamhet, men det missgynnar företag vilkas

verksamhet endast består av filmproduktion eller distribution. Regeringens förslag är inte konkurrensneutralt.

Med det, herr talman, yrkar jag bifall till reservationen, som avser mom. 1.

Anf. 50 ULLA RUDIN (s)

Herr talman! Alla – och med alla menar jag ledamöterna i skatteutskottet och kulturutskottet samt filmbranschens organisationer – är nöjda med den sÄrlösning för biografmomsen som vi i dag har att besluta om här i kammaren. Alla är nöjda – utom Miljöpartiet, vilket som vi hörde motsätter sig beredningsförfarandet.

Men, för att citera ett populÄrt uttryck, det kommer mera. Det gör det faktiskt redan i september. Då lägger regeringen fram en helhetslösning av frågan om mervÄrdeesskatt på kulturområdet.

Det ideala är naturligtvis att samla ihop allt inom ett ämnesområde och få det presenterat i en enda stor proposition. Men ibland är det faktiskt bättre att vara praktisk. Vi socialdemokrater värnar om kultursektorn. Det är därför vi väljer att behandla en lösning för biograferna separat.

MervÄrdeesskatten är ett viktigt område också inom EG-politiken. Det är ju faktiskt så att medlemslÄndernas momsintÄkter finansierar största delen av Gemenskapens verksamheter. Just därför är mervÄrdeesskattegrerna hårt reglerade och kontrollerade – och skall också så vara, om vi menar allvar med detta med den inre marknaden.

Momsen på kultursektorn skulle, enligt vårt anslutningsfördrag, varit EG-konform den 1 januari i År. Men förberedelsearbetet har varit komplicerat. Vi har ju t.ex. i Sverige en speciell utbildningstradition inom folkrörelserna. Att dra grÄnser mellan utbildning, information och hobbyverksamhet kan vara ganska grannlaga. Men biografnäringen hade alltså väntat sig moms på sin verksamhet från och med i År, och planeringar och investeringar anpassades naturligtvis därefter.

Helhetssyn i all Åra, men nu måste vi, herr talman, anpassa verkligheten efter kartan. De inom filmbranschen s.k. icke integrerade företagen motsatte sig förvisso från början en sÄrproposition. Men under beredningens gång – bl.a. har kulturutskottet yttrat sig – har alla blivit nöjda och överens; dvs. alla utom Miljöpartiet.

Det är korrekt uppfattat att momsreglerna skall vara konkurrensneutrala och att kumulativa effekter är av ondo. Men branschen, och då också de s.k. icke integrerade företagen, har förklarat sig nöjd och klarar situationen de få månader som det här handlar om. De olika grenarna i filmbranschen är ju beroende av varandra. Vi gynnar sannernligen inte de små produktions- eller distributionsföretagen genom att utarma biografnäringen, vilket ju faktiskt skulle kunna bli konsekvenserna av Miljöpartiets yrkande.

Med hopp om att Även Miljöpartiets företrädare Ewa Larsson skall få många och trevliga biokvällar i höst, vill jag yrka bifall till hemställan i skatteutskottets betÄnkande och avslag på reservationen.

Prot. 1995/96:106

5 juni

*Fel! OkÄnt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Mervärdesskatt på
entréavgifter till bio-
grafställningar*

Anf. 51 EWA LARSSON (mp)

Herr talman! Ulla Rudin säger att hon värnar kulturen. Jag vill påstå att den som värnar kulturen inte belägger den med moms. Vem har begärt att vi skall momsbelägga kulturen? Är det svenskt kulturliv? Nej, det är en ren EU-anpassning. Sverige har avvecklat och utvecklat andra former, som har befunnits lämpliga för svenskt kulturliv. Nu skall vi tillbaka till en förlegad politik, som vi redan har passerat. Det är en ren EU-anpassning. Vem vill ha moms på kulturen? Vem vill ha moms på ridsport, golf osv.?

Alla vill ha just den här särlösningen i dag, säger Ulla Rudin. Hon är praktisk, säger hon. Men förslaget är inte konkurrensneutralt. Det missgynnar företag vars verksamhet endast består av filmproduktion eller -distribution.

Jag vill också säga att Ewa Larsson inte är så ensam i sin oro. Hon delar den med kulturutskottet. Kulturutskottet säger:

”Utskottet delar den uppfattning som kommit till uttryck i motionerna att det föreligger risk för att de föreslagna skattereglerna kan komma att medföra oönskad snedvridning av konkurrensen mellan de företag i branschen som skulle erhålla avdragsrätt för mervärdesskatt och de företag som på grund av verksamhetens art inte ges sådan möjlighet. En sådan konsekvens av den föreslagna lagstiftningen inger betänkligheter.”

Det säger kulturutskottet, men man går ändå med på den här särlösningen, eftersom biografbranschen redan har anpassat sig till den – precis som hela Sverige håller på att anpassa sig till EU.

Anf. 52 ULLA RUDIN (s)

Herr talman! Det är tragiskt, men jag måste påminna Ewa Larsson om att vi är medlemmar i EU.

Jag tycker också att hon förespråkar en helhetssyn och att hon inte själv har sammanhanget klart för sig. Kulturarbetarna blir inte mätta av idealism. Och var skall de små produktionsbolagen visa sina filmer när Ewa Larsson med berått mod har monterat ned biografverksamheten?

Anf. 53 EWA LARSSON (mp)

Herr talman! Det får stå för Ulla Rudin att hon tycker att det är tragiskt att vi är medlemmar i EU. Vad Miljöpartiet tycker är väl ingen hemlighet.

Vi föredrar alltså från Miljöpartiets sida att regeringen drar kultur-momsen i långbänk i många år. Ingen blir lyckligare därför att vi anpassar oss i alla led. Det går att dra saker och ting i långbänk, och vi hoppas verkligen på det.

Den särlösning som Ulla Rudin nu pratar om är önskvärd från en del sektorer, men inte från de mindre sektorerna. Verkligheten i dag i t.ex. Stockholms stad är den att den nya satsningen på Filmstaden vid Hötorget kommer att gynnas av det här förslaget, men likväl kommer den anrika biografen Draken, som är den enda biografen i stadsdelen Kungsholmen, att läggas ned.

Det torde alltså inte vara Miljöpartiets politik som nedmonterar filmens verksamhet och konkurrenskraft i Sverige. Däremot är det olyckligt att verksamheter måste anpassas till sådant som beslutas i EU och inte till svensk verksamhet och verklighet.

Anf. 54 ULLA RUDIN (s)

Herr talman! Jag kan konstatera att Miljöpartiets representant valde att missförstå vad jag sade om EU. Det kanske är typiskt.

Jag kan också säga att två utskott har prövat de här frågorna, och då i nära samarbete med branschen. Båda utskotten har gjort samma bedömning. Bara Miljöpartiet vägrar att acceptera branschens inställning. Jag måste säga att jag finner detta faktum anmärkningsvärt.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades efter 12 §.)

8 § Kontroll av yrkesmässiga vägtransporter av mineraloljeprodukter, alkohol och tobak

Föredrogs

Skatteutskottets betänkande 1995/96:SkU30

Kontroll av yrkesmässiga vägtransporter av mineraloljeprodukter, alkohol och tobak (prop. 1995/96:197)

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades efter 12 §.)

9 § Konsumentpolitiken i EU – mål och inriktning för det svenska arbetet

Föredrogs

Lagutskottets betänkande 1995/96:LU26

Konsumentpolitiken i EU – mål och inriktning för det svenska arbetet (skr. 1995/96:181)

Anf. 55 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m)

Herr talman! I lagutskottets betänkande 1995/96:LU26, Konsumentpolitiken i EU – mål och inriktning för det svenska arbetet, behandlar utskottet en skrivelse från regeringen. Jag vill börja med de fyra grundläggande synpunkterna för oss moderater i Sveriges arbete med konsumentpolitiken i EU.

För oss moderater är det viktigt att så många beslut som möjligt fattas på lägsta nivå, dvs. i första hand av medborgarna själva. Det är först när ett gemensamt mål bättre kan uppnås genom gemensamma åtgärder på lokal-, regional-, national- eller gemenskapsnivå, dvs. EU-nivå, som beslut skall fattas av någon annan än enskilda medborgare. Detta gäller givetvis också de konsumentpolitiska frågorna.

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Mervärdesskatt på
entréavgifter till bio-
grafföreställningar*

*Konsumentpolitiken i
EU – mål och inrikt-
ning för det svenska
arbetet*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Konsumentpolitiken i
EU – mål och inrikt-
ning för det svenska
arbetet*

Vi tycker att regeringen i sin skrivelse, och naturligtvis också utskottet i betänkandet, tar upp alldeles för många frågor som man har för avsikt att driva i EU. I vår motion L34 tar vi upp vad vi tycker är de viktigaste frågorna och vad man bör prioritera när man talar om vad vi svenskar vill med konsumentpolitiken i EU.

Jag vill säga att det i regeringsskrivelsen antyds att man vill använda konsumentpolitiken i ett fördelningspolitiskt syfte. Det är dömt att misslyckas. Jag vill ta ett exempel, eftersom man i skrivelsen och i betänkandet tar upp hur viktigt det är med kopplingen miljökonsumtionen.

Här kan man då inte ha ett fördelningspolitiskt syfte i konsumentpolitiken och hela tiden prata om de svaga i samhället, utan här behöver man rikta in sig på de köpstarka – det är faktiskt de som konsumerar. Vi behöver också driftiga konsumenter, som kan ställa krav som kommer att vara till nytta för alla konsumenter. Därför är det dömt att misslyckas att tro att man kan använda konsumentpolitiken i ett fördelningspolitiskt syfte.

Men det viktiga för oss moderater och huvuduppgiften för den svenska konsumentpolitiken i EU är ju att arbeta för att den inre marknaden skall fungera. En fri och effektiv, konkurrerande marknad utan förtäckta handelshinder är ju det bästa för oss som konsumenter. Vi kommer att få ett varierat utbud av varor och tjänster, och har vi en sund konkurrens kommer vi också att få lägre priser, vilket gynnar oss konsumenter.

Vi tar i ett särskilt yttrande upp att vi tror att man i framtiden kommer att behöva ha grundläggande köprättsliga regler, dvs. likartade regler, på gemenskapsnivå för att vi som konsumenter skall våga köpa varor och tjänster från andra länder.

När det gäller att driva konsumentpolitik för Östeuropas del anser vi att det absolut viktigaste är att man får ett folkligt stöd för uppbyggande av en fungerande marknadsekonomi. Den fria marknaden är alltså det som kommer allra först, för att det skall vara någon nytta med att vi hjälper dem i Östeuropa.

Herr talman! Att vi delar regeringens uppfattning om konsumentpolitiken i EU i många delar framgår av vår motion L34 men också av det faktum att vi står bakom stora delar av betänkandet. Vi står naturligtvis också bakom båda våra reservationer 1 och 3, men jag yrkar här bifall bara till reservation 1 och vill påminna om vårt särskilda yttrande, som gäller de köprättsliga reglerna. I övrigt yrkar jag naturligtvis bifall till utskottets hemställan.

När det gäller ursprungsmärkningen är det bl.a. tack vare moderaterna som det nu blir ett tillkännagivande till regeringen i denna fråga. Det tycker jag att man skall se inte bara i skuggan av den diskussion om ”galna ko-sjukan” som har förts, utan för oss som konsumenter, och även för producenterna är det faktiskt en konkurrensfördel att man anger ursprungslandet.

Anf. 56 KERSTIN HEINEMANN (fp)

Herr talman! Regeringen redogör i skrivelsen för de mål och den inriktning som Sverige bör ha vid sitt arbete med konsumentfrågorna i EU. De övergripande målen skall vara att ge konsumenterna en stark ställning på marknaden och främja deras intressen och inflytande i ett integrerat Europa. Folkpartiet liberalerna sympatiserar med dessa mål. En väl fungerande marknadsekonomi med effektiv konkurrens och många aktörer är den bästa garanten för en god konsumentpolitik. Att på ett effektivt sätt fullfölja arbetet med den inre marknaden är också en av EU:s viktigaste uppgifter. Tillsammans med frihandelspolitiken på det globala planet är den inre marknaden avgörande för möjligheterna att tillgodose konsumenternas intressen av prispress, mångfald och kvalitet.

Herr talman! I vår EU-politik lägger vi stor vikt vid närhetsprincipen. Vi anser att varje fråga bör avgöras på lägsta möjliga nivå, dvs. så nära människorna som möjligt. För genuint gränsöverskridande frågor skall Europasamarbetet utnyttjas. Det innebär att varu- och tjänsteutbytet över nationsgränserna ibland behöver underlättas genom standardiseringsinsatser, men många angelägna frågor kan bäst hanteras lokalt eller nationellt.

Vi anser att vi har fått stöd för denna åsikt i utskottets betänkande. Likaså har utskottet gått oss till mötes när det gäller att skriva in att det är viktigt att handikappaspekten inte glöms bort när konsumenternas inflytande skall kanaliseras.

Vi kan notera en omsvängning i regeringens syn på säkerhetsfrågorna när det gäller tjänster som tillhandahålls för barn och ungdomar. I proposition 1995/96:123 föreslog regeringen att produktsäkerhetslagen skulle ändras så att den omfattar varor som tillhandahålls i offentlig verksamhet. Vi välkomnade lagändringen men skrev i vår motion med anledning av propositionen att den inte var tillräcklig. Vi anser fortfarande att det inte redovisades tillräckligt starka skäl för att utesluta offentliga tjänster från lagens tillämpningsområde. Tjänster rymmer självklart samma risker oavsett om huvudmannen är offentlig eller inte. Regeringens formulering på s. 33 i skrivelsen antyder en svängning i riktning mot vår position, vilket vi i så fall välkomnar, men utskottet har inte vågat ta det steget, vilket gör att vi står fast vid vårt yrkande nr 4 i motion L36.

Herr talman! Vi kan konstatera att utskottet delar vår inställning och anser att Sverige bör arbeta för ett förbud inom EU som motsvarar vad som gäller för inhemska TV-sändningar beträffande reklam riktad till barn, och vi förutsätter som det står i skrivelsen att regeringen fortsätter att arbeta för ett förbud mot reklam i TV riktad mot barn.

Sammanfattningsvis kan jag alltså konstatera att de flesta av våra motionskrav är tillgodosedda i betänkandet och att endast vårt yrkande om produktsäkerhetslagens tillämpningsområde kvarstår. Jag yrkar därför bifall till reservation nr 5 och i övrigt bifall till utskottets hemställan.

Prot. 1995/96:106

5 juni

*Konsumentpolitiken i
EU – mål och inriktning
för det svenska
arbetet*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Konsumentpolitiken i
EU – mål och inrikt-
ning för det svenska
arbetet*

Anf. 57 YVONNE RUWAIDA (mp)

Herr talman! Jag blev litet förundrad när jag hörde Marietta de Pourbaix-Lundin. Hon ansåg inte att konsumentpolitiken skulle inriktas på de grupper som är socialt och ekonomiskt utsatta. Det är ju de som har pengar som konsumerar, sade hon. Jag vill säga att de som har mindre pengar är mer utsatta som konsumenter, och det är därför viktigt för dem med en bra konsumentpolitik. Det tycker inte jag är någonting konstigt. Däremot är det ju inte genom konsumentpolitiken som man skall se till att minska löneklyftorna. Det måste man arbeta för inom andra områden. Men så länge vi har stora löneklyftor och socialt och ekonomiskt utsatta grupper är det bra att konsumentpolitiken inriktas mer på de grupperna.

Det är väldigt positivt att man i skrivelsen framhåller betydelsen av ursprungsmärkning. Men även på den punkten blev jag förundrad över Marietta de Pourbaix-Lundin. Jag vill fråga: Står hela Moderata samlingspartiet bakom en önskan om ursprungsmärkning? Jag har fått veta från jordbruksutskottet att det inte är någon fråga som moderaterna i utskottet har drivit särskilt hårt.

När det gäller det grundläggande, om man skall bedriva konsumentpolitik i EU eller i andra sammanhang, anser vi i Miljöpartiet att det är viktigt att man har miniminormer. Det skall man ha för att skydda både miljön och människors hälsa. Det kan man säga är grunden för vår konsumentpolitik i EU. Vill man veta mer om det kan man läsa vår motion i den frågan.

Jag vill gå in litet grand på det faktum att vi i Miljöpartiet har väldigt många reservationer. Det beror på att vi anser att regeringen i dag har en defensiv politik när det gäller konsumentpolitiken i EU. Man konstaterar i skrivelsen att arbetet i viss utsträckning får inriktas på att försvara redan vunnen terräng. Det tycker vi är en alldeles för låg ambitionsnivå. Man kan undra vart alla vackra och nödvändiga mål när det gäller konsumentpolitik som ja-sidan propagerade för under EU-valrörelsen har tagit vägen. De saknas. Jag tycker inte att regeringen har den drivkraften i konsumentpolitiken. Därför ställer vi oss frågan vilken målsättning regeringen i dag har när det gäller konsumentpolitiken.

Vår konsumentminister Leif Blomberg – vi har ju en ny konsumentminister – har ju i dag flera arbetsuppgifter utom konsumentpolitiken än vad den förra konsumentministern, Marita Ulvskog hade. Det innebär alltså att den nuvarande konsumentministern har mindre tid för konsumentfrågorna. Är det en hänvisning till att regeringen faktiskt i och med EU-medlemskapet har dragit ned på ambitionsnivån – det hoppas jag verkligen inte – eller är det så att man är förvirrad nu när man är med i EU och inte riktigt vet hur man skall påverka EU?

Inom EU sätts hänsynen till den inre marknadens funktion före hänsynen till konsumenten och miljön. Inget land har längre rätt att stänga ute eller förbjuda varor som man tycker är farliga eller ohälsosamma om EU är av annan åsikt. Situationen bör naturligtvis vara den omvända: Hänsyn till konsumenten och miljön måste alltid sättas före hänsynen till den inre marknaden.

Även i riksdagsarbetet hänvisar regeringen ofta, i fråga efter fråga, till att regler kommer i konflikt med de åtaganden som Sverige gjort i och med sitt medlemskap i EU.

Är regeringen handfållen?

Man kan även se i en färsk rapport från Statskontoret att regeringens sätt att sköta EU-frågorna är bristfälligt. Man konstaterar bl.a. att många myndigheter ofta inte får tillräckligt med information från departementen om hur de skall arbeta och att svenska EU-förhandlare ibland inte känner till vad regeringen har för ståndpunkter i frågor de sitter och förhandlar om. Samtidigt säger departementen ofta att de inte får tillräckligt med resurser för att kunna styra myndigheterna i EU-arbetet. Vi anser att dessa brister måste åtgärdas.

I regeringens skrivelser sägs ingenting konkret om hur man skall undvika problemen med EU:s regler. Man går inte in på detta på det sätt som vi önskar.

Regeringens linje måste vara att våga kämpa för konsumenternas rättigheter nu när vi har den inre marknaden. Det kan bl.a. innebära att man från regeringens sida ibland bör driva frågor till EU-domstolen.

En annan angelägen konsumentfråga som jag vill gå in på är frågan om alkohol- och tobaksreklam. Efter EU-inträdet och avmonopoliseringen av alkoholmarknaden har vi i Sverige fått se en boom av alkoholreklam. Det kan t.ex. gälla Martini Flash i tunnelbanan här i Stockholm, en stor bild på en alkoholvara där man använder sig av samma princip som när man gör reklam för lättöl – människor associerar naturligtvis till starköl eller mellanöl. På samma sätt associerar man också när man ser Martini Flash – man associerar till Martini. Vi har också sett alkoholreklam i bl.a. SJ:s tidning Tur & retur, både vinreklam och reklam för Martini Flash. SJ, som är ett statligt bolag, har i sin tidning haft alkoholreklam.

Vi ser en mer aggressiv marknadsföring av både alkohol- och tobaksvaror i Sverige. Det här är ett resultat som delvis har sin grund i att olika företag på den nu avmonopoliserade alkoholmarknaden nu ser en chans: Nu kan vi försöka – Sverige är ju med i EU. Man hoppas också på att kunna ändra opinionen och få alkohol- och tobaksreklam att bli tillåten.

Jag anser att vi väldigt snabbt måste vidta motåtgärder. Jag anser att vi snabbt måste förbjuda användningen av både varunamn och varumärken i annonsering om både alkohol och tobak. Det kan man göra väldigt snabbt. En utredning har när det gäller tobaksreklam kommit fram till att detta är något man kan göra. Vi kan göra samma sak med alkoholreklamen. Vi kan ta ett snabbt beslut och visa för EU att vi tycker att det här är viktigt.

Om man i stället drar ut på behandlingen av frågan om hur man skall komma åt t.ex. den aggressiva alkoholreklamen kommer vi i framtiden att få se EU komma med direktiv om att man skall tillåta alkohol- och tobaksreklam. Då kanske opinionen i Sverige har försvagats efter att vi har sett en massa alkohol- och tobaksreklam. Vi har börjat vänja oss vid att se alkoholreklam därför att den förekommer oftare och oftare.

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Detta är en oerhört angelägen konsumentfråga som vi verkligen från Sveriges sida måste ta tag i.

Jag yrkar bifall till reservationerna 8 och 9.

Anf. 58 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m) replik

Herr talman! Jag blir litet förvånad över att just Yvonne Ruwaida tar upp att jag hävdar att man inte kan använda konsumentpolitiken i ett fördelningspolitiskt syfte. Jag tycker att det är en förlegad klyscha som socialdemokraterna lägger in på de flesta politiska områden. Jag ville visa att det faktiskt är kontraproduktivt just när det gäller miljön och konsumtionen.

Jag hade för några dagar sedan möjlighet att träffa Åsa Domeij, som är ensamutredare i en utredning om miljö och konsumtion som kommer nu. Hon var inne just på de här tankarna: När det gäller miljö och konsumtion är det de köpstarka grupperna man måste inrikta sig på i konsumentpolitiken. Det är de som kommer att bana väg för oss andra konsumenter.

När det gäller ursprungsmärkning står vi bakom det tillkännagivande som finns på s. 26 i betänkandet.

Anf. 59 YVONNE RUWAIDA (mp) replik

Herr talman! Jag kan inte kommentera vad Åsa Domeij har sagt eller inte sagt. Hon sitter inte heller i riksdagen för Miljöpartiet.

Om man skall få en mer miljövänlig konsumtion är det oerhört viktigt att använda sådana ekonomiska styrmedel att det inte bara blir de köpstarka grupperna som kan köpa miljövänliga varor. Det är viktigt att människor blir miljömedvetna. Det handlar nämligen också om livsstil hos hela befolkningen, hos både dem som är köpsvaga och dem som är köpstarka.

Vi har också som målsättning att se till att löneklyftorna minskar så att vi inte behöver dela in människor i köpsvaga och köpstarka.

Anf. 60 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m) replik

Herr talman! Nu tycker jag att Yvonne Ruwaida ändrar sig en del i sin inställning till miljön och konsumtionen. Det viktiga är att de som är litet starkare i samhället skall bana väg för andra genom att ställa krav som är bra för oss alla som konsumenter.

Jag begärde inte att Yvonne Ruwaida skulle kommentera det jag sade om Åsa Domeij därför att hon har varit miljöpartist. Det var inte därför jag tog upp det. Jag ville visa att detta kommer i en utredning och att det kanske kommer att få socialdemokraterna att ompröva en del av sin konsumentpolitik.

Anf. 61 YVONNE RUWAIDA (mp) replik

Herr talman! Jag har inte ändrat min inställning utan håller fast vid det jag sade i talarstolen. Marietta de Pourbaix-Lundin måste ha missförstått mig.

När vi nu har en konsumentpolitik är det naturligtvis viktigare för köpsvaga grupper att den är bra, därför att de har mindre resurser att konsumera för. För dem är detta mycket viktigare.

När det gäller miljö och konsumtion anser jag att vi behöver ha sådana ekonomiska styrmedel att det är möjligt för alla att handla och leva miljövänligt. Det skall inte vara så att vi behöver köpstarka grupper som kan gå före. Genom ekonomiska styrmedel kan vi se till att alla går i riktning mot en ekologiskt mer hållbar livsstil samtidigt.

Anf. 62 KARIN OLSSON (s)

Herr talman! Jag börjar med att yrka bifall till lagutskottets betänkande nr 26 och avslag på reservationerna.

Det är uppenbart för de allra flesta att många lever i ganska knappa omständigheter. Redan under de ”goda åren” på 80-talet fick många sina inkomster sänkta. I synnerhet ensamstående föräldrar, ungdomar och invandrare drabbades. Sedan arbetslösheten ökat har ännu fler drabbats. Många har hamnat i skuldfällor. Allt fler lever på inkomster knappt över gränsen för socialbidrag, och flera har blivit beroende av socialbidrag. Samtidigt måste både staten, landstingen och kommunerna spara. Dessa besparingar slår *också* hårdast mot de grupper som redan har det svårt.

När hushållen får mindre pengar att röra sig med är det viktigt att pengarna utnyttjas på allra bästa sätt. Här spelar kunskapen en viktig roll. Det finns få områden där kunskap lönar sig så tydligt som inom det här området. Den som har kunskap utnyttjar sina pengar och resurser på ett bättre sätt än den som saknar kunskap. För den som har gott om pengar gör det kanske inte så mycket om en del köp blir s.k. felköp, men för den som har ont om pengar kan det vara ödesdigert.

Ett område som förtjänar att nämnas är kunskapen om mat och matlagning. För den som behärskar matlagningens ädla konst kan 100 kr ge god utdelning medan den som inte gör det ofta betalar dyrt för s.k. skräpmat.

Konsumentpolitiken är viktig för alla, men den är viktigast för de utsatta hushållen. Konsumentpolitiken får därför en ökad betydelse som ett led i fördelningspolitiken.

I den här frågan är vi inte helt överens i utskottet. Moderaterna vill inte att konsumentpolitiken skall vara ett led i fördelningspolitiken, medan utskottsmajoriteten däremot anser att det är viktigt och riktigt.

Konsumentpolitiskt betingade regler bidrar till en effektiv konkurrens på sunda villkor. Konsumentpolitiken är viktig i och med att marknaden utvidgades genom vårt EU-medlemskap, och konsumenterna får mer att välja mellan. Det kan vara svårt att överblicka hela marknaden, vilken kvalitet varorna har, hur mycket de kostar osv. Även reklamationer kan bli svårare att göra, bl.a. på grund av språkproblem.

Svensk konsumentpolitik har hög klass. Eftersom konsumentpolitiken på gemenskapsnivå inte har samma omfattning som den i Sverige har vi ett gediget arbete framför oss. Det övergripande målet för Sveriges arbete med konsumentfrågor i EU skall vara att ge konsumenterna stark ställning på marknaden, att främja konsumenternas intressen i ett

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Konsumentpolitiken i
EU – mål och inriktning
för det svenska
arbetet*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

integrerat Europa och att samtidigt kunna bibehålla och utveckla nivån på svensk konsumentpolitik.

EU:s konsumentpolitik har inte samma bredd, djup, tradition och betydelse som vår egen konsumentpolitik. Som land har vi naturligtvis skäl att förvänta oss att detta förändras i den riktning vi eftersträvar.

Herr talman! Genom en tillbakablick kan vi se att det faktiskt har hänt en hel del. Genom Maastrichtfördraget fastställdes konsumentpolitiska mål inom Europeiska unionen. Det nu gällande konsumentpolitiska programmet antogs i slutet av 1995 och gäller t.o.m. 1998. Det innehåller tio punkter som handlar om förbättrad konsumentupplysning och information och att man skall komplettera, se över och kontinuerligt uppdatera ramen. Det handlar om köp av finansiella tjänster, allmännyttiga tjänster, IT-samhällets möjligheter, att stärka konsumenternas förtroende för livsmedel, att främja ur miljösynpunkt hållbara konsumtionsmönster, stärka och öka konsumentrepresentationen, hjälpa länder i Central- och Östeuropa och att vidta åtgärder i länder i tredje världen.

Förutom att Maastrichtfördraget innehåller ett konsumentpolitiskt program har vissa organisationsförändringar gjorts så att det numera finns ett generaldirektorat, DG XXIV, som behandlar bl.a. generell produktsäkerhet, leksakers och kemiska produkters säkerhet, konsumentkrediter, elektroniska betalningsmedel och prismärkning.

Inom andra generaldirektorat handläggs bl.a. teknisk prövning av kontroll, standardisering, produktansvar, konkurrens, jordbruksfrågor, transporter, miljöfrågor – däribland frågan om miljömärkning – och bank- och försäkringsfrågor. Förutom detta finns *Consumers Committee*, som också är en kommitté som arbetar med konsumentfrågor. Flertalet konsumentpolitiska frågor bereds i arbetsgruppen för konsumentskydd och information.

Från svensk sida har vi redan beslutat att konsumentskyddet i det internationella samarbetet bör vara ett av de prioriterade områdena. Det är viktigt att åstadkomma höga skyddsnivåer när det gäller produktsäkerhet och produktutformning.

Utskottet framhöll också i yttrandet över regeringens skrivelse inför EU:s regeringskonferens 1996 att konsumentskyddet för finansiella tjänster måste förbättras.

Genom vårt medlemskap i EU har vår svenska konsumentverksamhet knutits samman med den som bedrivs på gemenskapsnivå. Tillfälle har skapats att påverka utvecklingen av konsumentpolitiken också i ett europeiskt perspektiv, samtidigt som vissa begränsningar när det gäller möjligheten till nationella avvikelser uppkommit. Därtill kommer att det konsumentpolitiska området är mycket stort och rymmer en mängd olika frågor. Inom i princip alla verksamhetsområden inom EU finns det konsumentintressen att ta hänsyn till. Om det svenska EU-arbetet på konsumentområdet kan göras mera målinriktat skapas också möjligheter till kostnadseffektiviseringar på många områden.

För lagutskottet är det mycket viktigt att regeringen informerar om vad som är på gång i EU. Det fungerar bra för närvarande, och utskottet förutsätter naturligtvis att denna information skall fortsätta.

När det gäller utgångspunkterna för de svenska insatserna i EU anför regeringen att det skall vara samma mål som gäller för den svenska konsumentpolitiken. Hushållen skall ha goda möjligheter att utnyttja sina resurser, både ekonomiska och andra, på ett effektivt sätt. Konsumenterna skall ha en stark ställning på marknaden. Konsumenternas hälsa och säkerhet skall skyddas. Sådana konsumtionsmönster skall utvecklas som minskar påfrestningarna på miljön och bidrar till en långsiktig utveckling.

Det är viktigt att det svenska arbetet på EU-nivå utgår från de mål vi har i den svenska konsumentpolitiken.

Utskottet gör samma bedömning som regeringen när det gäller subsidiaritetsprincipen. Den skall kunna tillämpas så att medlemsstaterna har frihet att ge sitt lands konsumenter ett starkare skydd än vad som följer av gemenskapsreglerna, så länge detta inte leder till hinder för den fria rörligheten för varor, tjänster och kapital. Vissa frågor behöver behandlas på det europeiska planet, medan andra bäst hanteras på nationell nivå – ja, t.o.m. på regional nivå.

Det är dock viktigt att konsumentskyddet på gemenskapsnivå inte blir så lågt att konsumenterna inte känner förtroende för den inre marknaden. Regeringen kommer att arbeta för s.k. minimiregler, så att medlemsländerna på nationell nivå tillåts behålla eller införa strängare krav än vad gemenskapsreglerna föreskriver. Detta tycker utskottet är bra. Det tror jag att Miljöpartiet också tycker – eller hur?

Det svenska arbetet med konsumentfrågor i EU präglas av framförhållning, förankring och stabilitet. Från svensk sida skall läggas fram reformförslag, medverkas med experter, byggas allianser och informeras om svenska uppfattningar – detta för att stärka vårt inflytande i EU:s institutioner.

Från utskottet har vi konstaterat att regeringen särskilt framhåller betydelsen av att kontakten inte enbart sker med generaldirektorat XXIV, utan omfattar alla enheter som har frågor som berör konsumenterna.

Standardiseringsarbetet inom EU är ett ur konsumentsynvinkel viktigt arbete. Förutom de minimiregler som finns i direktiven finns frivilliga standarder där bl.a. Standardiseringen i Sverige deltar. Konsumentverket deltar också aktivt i det europeiska standardiseringsarbetet och har åtagit sig ett antal sekretariat inom Europastandardiseringen.

Herr talman! Enligt utskottets mening finns det anledning att särskilt betona vikten av att den kunskap som handikapporganisationerna har tas till vara och får komma till uttryck i standardiseringsarbetet. Utskottet utgår från att de medel som finns för utbildningsinsatser och resebidrag kan tas i anspråk också för att tillgodose handikappades intressen. Utskottet förutsätter också att regeringen noga följer frågan och överväger vilka ytterligare insatser som kan komma till stånd för att behovet av frivilliga organisationers medverkan i standardiseringsarbetet skall kunna tillgodoses.

Regeringen har i sin skrivelse prioriterat fem områden, nämligen skydd för hälsa, ekonomiskt och rättsligt skydd, information och utbildning, miljö och konsumtion och forskning.

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Det är viktigt att arbetet med produkters säkerhet samordnas och effektiviseras. Detta skriver regeringen och pekar på vikten av att kommissionen anordnar regelbundna samordningsmöten för att kunna åstadkomma detta. Utskottet delar regeringens uppfattning också i denna fråga.

Ett område som verkligen engagerar svenska konsumenter är livsmedelssektorn. Det är ett område där lagutskottet anser att det är angeläget att vi på alla sätt försöker påverka utvecklingen inom EU i riktning mot högre skyddsnivåer, som tillgodoser konsumenternas intressen på livsmedelsområdet.

Enligt utskottet bör regeringen med kraft verka för förbättrad märkning. Det handlar i första hand om förbättrad ursprungsmärkning samt märkning av livsmedel som innehåller eller består av genetiskt modifierade organismer, eller livsmedel som har framställts med hjälp av genetik.

Regeringen bör, med utgångspunkt i det anförda, närmare överväga formerna för och omfattningen av märkningskraven. Internationella överenskommelser måste givetvis beaktas i den mån de blir bindande för Sverige.

Ett område där regeringen kommer att agera kraftfullt är innehållsdeklarationerna på sammansatta livsmedel. Den förenkling som aviseras från EU är inte acceptabel, utan här kommer Sverige att kräva innehållsdeklarationer som är så fullständiga som det är möjligt. I den frågan har jag svårt att förstå Miljöpartiets reservation. Jag tycker att texterna överensstämmer väl. Jag är inte säker på att jag hann kontrollera om Miljöpartiet står fast vid den reservationen. Jag förstår väl om ni släpper den.

Inom området ekonomiskt och rättsligt skydd kommer Sverige att arbeta för ökad konkurrens och ett bättre skydd på den gemensamma marknaden för finansiella tjänster. Särskilt viktig är informationen om tjänster – att den är tydlig, att förmedlingen av rådgivningstjänsterna är tillförlitlig och att konsumentens ställning vid fel i en tjänst förbättras samt att reklamationshanteringen blir effektivare.

På marknadsföringsområdet kommer Sverige att verka för att gemenskapsreglerna läggs på en högre etisk nivå än som gäller för närvarande. Utskottet anser att det är bra att Sverige kommer att arbeta för att flera direktiv skärps.

Sverige har redan på ett aktivt sätt arbetat för förbud mot TV-reklam riktad till barn, och det har lett till att kommissionen har gjort utfästelser om att studier skall göras om reklamens effekter på barn. Europaparlamentet har också föreslagit skärpta regler på området.

Herr talman! Från utskottets sida vill vi naturligtvis heja på regeringen i det arbetet.

Kunniga och kritiska konsumenter utgör en kraft på marknaden för att driva fram produkter och tjänster som belastar miljön så litet som möjligt. Välutbildade och kritiska konsumenter är bra, både för konsumenterna själva och för marknaden. Inom EU pågår visserligen arbete för att förbättra detta, men här måste Sverige vara pådrivande och kommer också att vara det.

Ett bra sätt för den enskilde konsumenten som vill välja varor som belastar miljön så litet som möjligt är de miljömärkningssystem som finns. Den nordiska svanen är ett bra exempel på lyckad och trovärdig märkning.

Det är viktigt att frågan drivs vidare så att vi får bra fungerande miljömärkningssystem som både konsumenten och producenten känner tilltro till.

I betänkandet Forskning för vår vardag, som nyligen presenterades, har utredaren bl.a. kartlagt den konsumentpolitiska forskningen i Sverige med utblickar mot de nordiska länderna och EU. Utredaren har också lämnat förslag till hur forskningsområdet skall organiseras och finansieras. Detta kommer att prövas i vanlig ordning, och jag tycker att de förslag som finns i det här betänkandet är bra.

Herr talman! Med detta yrkar jag om igen bifall till utskottets hemställan i dess helhet och avslag på samtliga reservationer.

Jag vill också avsluta med att säga att majoriteten i utskottet tycker att detta är en bra och offensiv skrivelse, och det tycker jag också kan utläsas av vårt betänkande.

Anf. 63 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m) replik

Herr talman! När Karin Olsson inledde sitt anförande trodde jag först att hon skulle prata om något helt annat än konsumentpolitik, men det blev konsumentpolitik till slut. Det fanns en ofantlig övertro på att det offentliga på olika sätt kan lägga sig i människors liv och ställa allting till rätta. På slutet kom det dock en viss tilltro till den enskilda människan, vilket jag tycker var bra. Man måste tro på den enskilda människans förmåga att klara en hel del saker. På det konsumentpolitiska området är ju ändå den fria marknaden med en sund konkurrens det absolut bästa för oss som konsumenter.

Igen vill jag säga: Att använda konsumentpolitiken i ett fördelningspolitiskt syfte är dömt att misslyckas, precis som det är dömt att misslyckas att använda den t.ex. i arbetsmarknadspolitiken.

Jag tycker att diskussionen hittills har visat att vi trots allt är överens om det allra mesta. Det visar faktiskt utskottets betänkande också. Men det finns vissa väsentliga skillnader, bl.a. just det fördelningspolitiska syftet med konsumentpolitiken, som vi förmodligen inte blir överens om hur vi än debatterar.

Anf. 64 KARIN OLSSON (s) replik

Herr talman! Vi är helt överens i det som Marietta de Pourbaix-Lundin sade sist, vi kommer inte att vara överens om det här. Det är så stora skillnader i vårt synsätt att det egentligen inte finns någon anledning att uppta kammarens tid med att debattera det.

Men jag tycker inte att det finns en motsättning mellan att samhällets stöd är starkt när det gäller konsumentpolitiken och den enskilda människans behov av kunskap, så att hon på det sättet kan utnyttja de resurser som varje enskild människa har. Jag tycker att en bra kombination av dessa är en bra och aktiv konsumentpolitik.

Prot. 1995/96:106

5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Konsumentpolitiken i
EU – mål och inrikt-
ning för det svenska
arbetet*

Anf. 65 AGNE HANSSON (c)

Herr talman! I det här betänkandet ger lagutskottet för det första regeringen till känna att Sverige skall driva kravet om ett gemensamt system för ursprungsmärkning inom EU. Utskottet ger för det andra regeringen till känna att Sverige skall driva frågan om generell märkning av genetiskt modifierade livsmedelsprodukter inom EU. För det tredje ger utskottet regeringen till känna att vi också inom EU skall kunna betrakta EU:s regler som minimiregler och att vi i Sverige skall få gehör för och kunna gå före med att införa strängare regler för konsumenternas hälsa, säkerhet och miljöskydd.

Vi från Centerpartiet tycker att det här är bra. De här tillkännagivandena bygger på en kommittémotion från Centerpartiet. Karin Olsson har med eftertryck markerat lagutskottets starka skrivning på de här punkterna.

Herr talman! Sverige har nu varit medlem i EU i snart ett och ett halvt år. Här och nu är första tillfället som regeringen lämnar en redogörelse över det konsumentpolitiska arbetet inom EU. Det är av stor betydelse att riksdagen på detta sätt får ta del av den svenska konsumentpolitikens inriktning och utformning. Det gäller då inte minst det arbete som bedrivs inom EU.

Från Centerns sida menar vi att Sverige skall ha en hög profil i de konsumentpolitiska frågorna, självklart både inom landet och i EU-sammanhang. Inom EU finns ännu inte samma bredd, djup och tradition i de konsumentpolitiska frågorna som det gör i Sverige. Därför har Sverige en utmärkt möjlighet att berika EU-arbetet på det här området, ett område som verkligen behöver utvecklas inom EU. Den chansen tycker vi att Sverige skall ta, och jag har inte belägg för annat än att regeringen tänker göra så och redan har börjat. Det tycker vi är bra.

Vi har i riksdagssammanhang tidigare vid flera tillfällen diskuterat den inhemska konsumentpolitikens mål och inriktning. Från Centerns sida har vi länge betonat att målen skall vidgas. Inte minst gäller det skyddet för konsumenternas hälsa och säkerhet och att vi också skall ha miljöpolitiska mål i det konsumentpolitiska arbetet. Det råder numera bred enighet om detta. Det tycker vi självklart också är bra. Vi medverkar gärna till att driva konsumentfrågorna vidare framåt. Det har vi försökt att göra också i samband med denna skrivelse, och inte utan framgång. Det skall då sägas att vi har fått gehör för våra krav. Det är närmast det jag har begärt ordet för att markera. Det har rått stor vilja till samsyn i dessa frågor under framtagandet av betänkandet i lagutskottet.

Vi delar i huvudsak regeringens syn på inriktningen av konsumentpolitiken. Som vi ser det är det av största vikt att vi tar till vara konsumenternas intressen på EU-nivå, som det också i första hand är fråga om här och som vi debatterar i det här sammanhanget.

Konsumentfrågorna berör alla medborgares dagliga liv. Konsumenterna skall själva ha stor frihet att kunna agera efter sitt fria val på marknaden efter givna regler och efter så goda förutsättningar som möjligt. För de svagaste konsumenterna, men även för alla andra, skall det finnas ett konsumentskydd att falla tillbaka på. Därför tycker vi att

det är viktigt och riktigt att området som berör hushållens baskonsumtion och stöd för konsumentgrupper som är ekonomiskt eller socialt utsatta eller av andra skäl är i behov av särskilt stöd är särskilt prioriterade. Det tycker vi är bra. Vi ansluter oss till den tanken och avviker därmed från dem som hävdar att den konsumentpolitik som helt fritt överlåter åt de fria krafterna och de starkaste konsumenterna att forma ett konsumentmönster som passar dem bäst, utan hänsyn till andra, skapar de bästa förutsättningarna. Att på en fullständigt fri och konkurrerande marknad för varor, tjänster och kapital tillåtas härja fritt bland alla konsumenterna, utan någon som helst trygghet och säkerhet för de svaga och utsatta, skapar inte de bästa förutsättningarna för ett gott konsumentmönster. Vi tycker också att det är fel att avstå från att använda konsumentpolitiken i ett viktigt fördelningspolitiskt syfte.

De senaste decennierna har inneburit stora förändringar för de flesta konsumenter. Varuutbudet har ökat kraftigt, och marknaden har blivit svårare att överblicka. Koncentrationen och integrationen inom produktion, distribution och detaljhandel har gjort att avståndet mellan konsument och näringsidkare har ökat markant. Detaljhandelns koncentration till stora livsmedelshallar t.ex. utgör inte enbart en fördel för konsumenterna. Den enskilde konsumenten behöver i många situationer stöd för att kunna hävda sin rätt och skydd mot otillbörliga affärsmetoder. Det breddade utbudet gäller inte minst nu i ett vidgat EU-sammanhang. Därför är det bra att regeringen avser att hävda subsidiaritetsprincipen i förhållande till EU på konsumentområdet.

Varje medlemsstat måste ha en frihet att ge konsumenterna ett starkare skydd än det som följer av gemenskapsreglerna. Detta gäller inte minst Sverige; vi ligger förhållandevis långt framme på konsumentpolitikens område. Det här är inte minst viktigt när det gäller konsumenternas förtroende för den nya situationen med en inre marknad i EU.

Centerpartiet har i sin motion i anslutning till regeringens skrivelse angående EU:s regeringskonferens hävdade att regelsystemet skall formuleras så, att det skall vara möjligt för de enskilda länderna att gå före och införa strängare krav för att tillgodose behovet av hälso- och miljöskydd. Vi har nu fått gehör för det kravet. Riksdagen föreslås nu av utskottet ge regeringen detta till känna.

Vi har också, som jag sade inledningsvis, fått ett tillkännagivande när det gäller att Sverige bör driva kravet om ett gemensamt system för ursprungsmärkning inom EU. Det samma gäller också att Sverige skall driva frågan om generell märkning av genetiskt modifierade livsmedelsprodukter inom EU. Vi har länge drivit dessa frågor och krav. Nu har vi naturligtvis haft god hjälp av det som har hänt i samband med "galna ko-sjukan" i Storbritannien. Redan i ett tidigare svar på en fråga från Centern har jordbruksministern lovat att driva dessa frågor med kraft i EU. Med tanke på vad som nu har hänt med anledning av det misstänkta sambandet mellan "galna ko-sjukan" och en livshotande hjärnsjukdom hos människor hade hon naturligtvis svårt att ge något annat besked. Om reglerna om ursprungsmärkning redan hade varit införda skulle konsumenterna på ett helt annat sätt haft kunskap och haft möjlighet att välja bort de faror som hotar deras egen hälsa. Då

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

hade också dramatiken runt frågorna om importförbud av brittiskt nötkött kunnat få en mindre dramatisk utgång. Detta visar hur viktigt det är med ursprungsmärkning av livsmedel. Det är bra att vi nu samlat i Sverige kan driva dessa frågor vidare framåt i EU-sammanhang. Eftersom våra motionsyrkanden till fullo är bifallna kan jag nu yrka bifall till hemställan i lagutskottets betänkande.

Anf. 66 TANJA LINDERBORG (v)

Herr talman! Jag vill inleda med att tacka de socialdemokratiska ledamöterna i lagutskottet, framför allt Karin Olsson, för den lyhördhet som de har visat oss motionärer med anledning av regeringens skrivelse om mål och inriktning för det svenska arbetet med konsumentpolitiken i EU. Jag vill också ge en eloge till lagutskottets kansli, framför allt till Åsa Hård af Segerstad, som på ett fantastiskt skickligt sätt har lyckats få ihop detta betänkande som från början innehöll 60 hemställanspunkter.

Herr talman! I den internationaliserade värld som vi lever i har det blivit alltmer komplicerat att vara konsument. Jag är ganska säker på att vi är överens om det här i kammaren. Detta beror på att vi har fått ett enormt stort utbud av både varor och tjänster – på gott och ont. I den här komplicerade tillvaron är det viktigt att konsumenterna har en stark ställning på marknaden. Jag delar alltså regeringens bedömning på den punkten. Jag delar också regeringens bedömning när det gäller vikten av att främja konsumenternas intressen och inflytande i ett integrerat Europa.

Stärkt konsumentskydd är den centrala frågan. Därför menar vi att medlemsländerna i den europeiska unionen skall ha möjlighet att inte bara behålla utan också tillskapa nationellt strängare regler vad gäller miljö, hälsa och säkerhet till skydd för konsumenterna. Vår uppfattning är att subsidiaritetsprincipen skall tillämpas, även om den kolliderar med gemenskapsreglerna om fri rörlighet. Människors hälsa och säkerhet måste alltid gå före profitintressena.

Miljöpartiet tar i sin motion bl.a. upp frågan om att den som vill producera eller exportera en vara skall bevisa att den är ofarlig. Jag övervägde länge att stödja det kravet, men sedan insåg jag att det var förenat med vissa svårigheter. Hur bevisar man t.ex. att en kniv är ofarlig? Själv skulle jag inte kunna klara mig en dag i köket utan kniv. Man måste naturligtvis ställa mycket hårda krav på producenterna, precis som jag tror att Miljöpartiet var inne på i sin motion. Men det måste också finnas kontrollorgan som ser till att farliga varor inte hamnar ute i handeln.

Ett annat viktigt styrinstrument är bättre märkning och fullständiga innehållsdeklarationer. Då kommer jag in på frågan om obligatorisk ursprungsmärkning – som många andra har varit inne på – och märkning av genmodifierade produkter som utskottet har ställt sig bakom. Det gläder mig oerhört mycket.

För mig är det viktigt att jag kan välja bort den mat som jag inte vill ha. Jag vill t.ex. inte köpa lamm från Nya Zeeland. Det beror inte på att jag tror att det är sämre kvalitet på lammen där än t.ex. på lammen från

Gotland utan på att jag vill stödja inhemsk produktion. Så långt som möjligt vill jag också undvika att köpa livsmedel som har transporterats långa vägar, ofta med flyg.

Utvecklingen inom livsmedelsområdet går nu rasande snabbt. Vi har fått teknologiskt mycket avancerade livsmedel som dessvärre inte är goda. Den tomat som jag nu håller i min hand köpte jag den 26 mars på Åhléns här i Stockholm. Jag har den kvar eftersom den inte var god. Den har legat i en liten skål hemma i mitt kök. Ingen har velat ha den. Alla ni som själva har provat att odla tomater – jag gör det varje sommar – vet att man inte kan ha en tomat så här länge. Den här tomaten är fortfarande fast och hård. Möjligtvis börjar den bli litet skrumpen, men den är säkert fullt ätbar. Det känns faktiskt litet frustrerande att det numera finns tomater som kan ligga så länge. Vem vill egentligen ha hylltåliga tomater och äpplen? Som konsumenter börjar vi i allt större utsträckning fråga efter hur varorna är producerade. Vi vill veta varifrån mjölken kommer. Hur har korna blivit uppfödda? Har de betat på obesprutad mark? Vi vill veta om äggen kommer från frigående höns.

Herr talman! Inom kort kommer vi att ha genmanipulerade livsmedel i våra butiker. Jag ställer frågan: Vill vi ha det? Är det en central elit som behärskar teknik och kapital som har tvingat fram utvecklingen? Eller kommer behovet underifrån? Jag överlåter åt var och en att dra sin egen slutsats.

Genmanipulerade livsmedel väcker större oro hos människor än utvecklingen inom det medicinska området. Den oron måste tas på allvar. Därför är det så viktigt med en obligatorisk märkning av GMO-produkter. Jag kan inse att det finns vissa svårigheter med en sådan märkning. Var går gränsen? Man kan t.ex. tänka sig att någon genmodificerar raps och tillverkar olja. Den är i sin tur råvara i margarin. Sedan används margarinet i brödtillverkning. Brödet används till ströbröd som sedan används vid tillverkning av sockerkaka. Skall då sockerkakan märkas som gentekniskt modifierad? Det kanske den inte skall. Jag är dock övertygad om att detta problem får sin lösning, men det kan bara ske i nära samverkan med konsumentorganisationerna.

Jag vill också nämna något om regler för marknadsföring. Det tog vi upp i vår motion, och det finns med i det särskilda yttrande som finns till betänkandet. Vänsterpartiet välkomnar självfallet att regeringen kräver strängare regler för marknadsföring och att regeringen skall verka för att TV-direktivet ändras så att reklam riktad till barn förbjuds. Det är jättebra, men jag tycker även att etiken i marknadsföringen bör skärpas.

För bara ett år sedan hade vi en diskussion här i kammaren i samband med beslut om ny marknadsföringslag. Då ansågs det tillräckligt med näringslivets egenåtgärder. Min uppfattning är dessvärre att dessa egenåtgärder inte är tillräckliga. Sedan vi hade diskussionen har – om ni har orkat med att titta på TV – reklamen blivit mycket mer sexualiserad och erotiserad. Dessvärre finns det också inslag av våld i reklamen. Detta är naturligtvis inte acceptabelt.

Eftersom jag har en mycket stor respekt för våra grundlagar vill jag i allra sista hand tillgripa inskränkningar i yttrande- och tryckfrihetsrät-

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

ten. Jag nöjer mig därför med det uppdrag som Konsumentverket har fått att studera utvecklingen inom marknadsföringsområdet och sedan låta verket återkomma med förslag till lämpliga åtgärder. Jag befarar att jag kanske får lov att återkomma i den här frågan. Jag vill också säga att jag precis som Yvonne Ruwaida är väldigt oroad över den alkoholreklam som börjar välla över oss. Men jag vill först avvakta pågående utredningar. Med detta vill jag yrka bifall till lagutskottets hemställan i betänkandet.

Anf. 67 KARIN OLSSON (s)

Herr talman! Jag vill bara precis som Tanja Linderholm tacka Åsa Hård af Segerstad för ett bra jobb. Eftersom vi nu är litet vänliga mot varandra vill jag också tacka resten av lagutskottet. Jag tycker att vi har fått ett bra betänkande genom ett gott samarbete.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades efter 12 §.)

10 § Europa-Medelhavsavtalet mellan EU och Israel

Föredrogs
Utrikesutskottets betänkande 1995/96:UU22
Europa-Medelhavsavtalet mellan EU och Israel (prop. 1995/96:185)

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades efter 12 §.)

11 § Konvention mellan Sverige och Österrike om social trygghet

Föredrogs
Socialförsäkringsutskottets betänkande 1995/96:SfU8
Konvention mellan Sverige och Österrike om social trygghet (prop. 1995/96:203)

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades efter 12 §.)

*Producentansvar för
uttjänta bilar, m.m.*

12 § Producentansvar för uttjänta bilar, m.m.

Föredrogs
Jordbruksutskottets betänkande 1995/96:JoU21
Producentansvar för uttjänta bilar, m.m. (prop. 1995/96:174)

Anf. 68 LENNART DALÉUS (c)

Herr talman! Låt mig först göra en liten korrigerering i det aktuella betänkandet med hänsyn till de beslut som fattades nyligen här i kam-

maren. Riksdagen fattade den 4 juni i år beslut om att bifalla justitieu-
skottets hemställan i betänkandet 1995/96:JuU23 om skattebrott avse-
ende mom. 8 och därmed också förslag till lag om ändring i bilskrot-
ningslagen 1975:343. Lagändringen innebär att en ny paragraf, 12 §,
införs i bilskrotningslagen.

Mot den bakgrunden hemställer jag om följande ändring i mom. 2 i
jordbruksutskottets hemställan i betänkandet Producentansvar för ut-
tjänta bilar, m.m.: att riksdagen beträffande ändring i bilskrotningsla-
gen antar regeringens förslag till ändring i bilskrotningslagen 1975:343
med den ändringen att 12 och 13 §§ i regeringens förslag skall beteck-
nas 13 § respektive 14 §.

Herr talman! Jag vill också yrka bifall till reservationerna nr 2 och 3
i det aktuella betänkandet.

Det vi står i begrepp att behandla i dag är frågan om producentan-
svar för uttjänta bilar. Det är en utlöpare av den strömfåra som genom
Centerns initiativ lades i den förra regeringens miljöarbete, där krets-
loppstänkandet och producentansvaret sattes i högsätet. Det arbetet
inleddes genom den s.k. Kretsloppspropositionen. Det fick också kon-
kreta resultat i den förra regeringens miljöarbete i det att producentan-
svar infördes för olika varugrupper och framför allt för olika typer av
förpackningar.

Arbetet gick vidare genom att en särskild kretsloppsdelegation till-
sattes med uppgift att gå vidare i den allmänna synen på kretsloppsar-
betet men också att komma med förslag om införande av producentan-
svar för varugrupp efter varugrupp. Det man gav sig i kast med var de
litet besvärligare varugrupperna som elektriska och elektroniska pro-
dukter, hela byggvarusektorn men också de uttjänta bilarna. Detta ar-
bete bedrevs i Kretsloppsdelegationen, som lämnat sina förslag i den
delen till regeringen. Det är det första litet tyngre resultatet av det ar-
bete som har bedrivits.

Herr talman! Det som är litet synd är att regeringen och sedan också
utskottsmajoriteten något har missuppfattat och förvanskat arbetet med
producentansvaret för de uttjänta bilarna. Regeringen och utskottsmajo-
riteten har valt ett individansvar, dvs. ett ansvar för producenten att ta
hand om blott och bart de varuexemplar som just den ifrågavarande
producenten har importerat eller tillverkat.

Det synsättet går stick i stäv med det tidigare inledda arbetet kring
producentansvar. Det innebär i själva verket en stor risk för att något
producentansvar när det gäller bilar i praktiken aldrig kommer att
kunna utkrävas. Men ansvaret för just ett varuexemplar finns den up-
penbara risken att den som har importerat bilxemplaret när det blir
dags för omhändertagande i själva verket upphör att existera eller möj-
ligen uppstår i en helt ny juridisk skepnad. Då finns det inte någon
ansvarig producent när bilen har tjänat ut.

Man kan föreställa sig importörer som helt omkonstituerar sig vart
femte år och därmed helt undgår producentansvaret för de uttjänta
bilarna. Det finns alltså en stor risk att importörer kan sätta i system att
regelbundet flytta verksamheten till nya juridiska personer och därmed
helt undgå producentansvar. De som får den stora risken är de svenska

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

***Fel! Okänt
växelargument.***

tillverkarna Saab och Volvo. De kommer att tvingas att ta sitt ansvar. Man har svårt att föreställa sig att de byter juridisk person eller upphör med verksamheten.

Jag menar, och det framhåller vi i Centerns motion, att producentansvaret skall träffa de som är verksamma vid tiden för skrotningen. Det är bara då man får drivkraften till en förändring hos producenten. Det bilindividuella ansvaret riskerar att bli helt verkningslöst och därför ointressant. Det skiljer sig från det tidigare bedrivna arbetet vad gäller t.ex. förpackningar.

Inte är det så att bara tillverkaren eller importören av ett visst specifikt identifierbart exemplar av en förpackning i dag är skyldig att ta tillbaka förpackningen. För förpackningar finns detta bredare, låt oss kalla det kollektiva ansvar.

Det föreslagna bilindividuella producentansvaret komplicerar läget, kanske framför allt för bilägaren. För att bilägaren nu lätt skall – som regeringen tror – kunna lämna bilen till en ansvarig producent räcker det inte att bilägaren känner till bilens fabrikat. Det är kanske det lättaste. Han eller hon måste också ta reda på om det aktuella fabrikatet är representerat i landet. Han måste med regeringens förslag dessutom dels hålla reda på det organisationsnummer eller personnummer som den juridiska eller fysiska person som importerade eller tillverkade bilen hade, dels ta reda på om personen eller företaget i fråga fortfarande finns kvar.

Först när bilägaren kan konstatera att den juridiska eller den fysiska person som en gång importerade eller tillverkade bilen existerar kan det sägas vara lätt att lämna den uttjänta bilen till den personen.

Detta ger alltså ett helt felaktigt incitament. I själva verket omöjliggör det sannolikt utkrävande av ett riktigt hållbart och tungt producentansvar.

Herr talman! Det andra avseende där regeringen begår ett misstag är när den utgår från en gammal, i det här fallet oanvändbar, lagstiftning för att diskutera producentansvaret. Man använder renhållningslagen och kommer att via ett bemyndigande från den arbeta med sina förordningar. Därmed tillämpar man det avtalsbegrepp som finns i renhållningslagen. Problemet, herr talman, är att det begreppet är subjektivt. Det är respektive aktör/ägare, som avgör om det som man har är avfall eller inte.

Om t.ex. bilägaren lämnar ifrån sig bilen till en producent för omhändertagande av denne i enlighet med den lagstiftning som regeringen har tänkt sig, men producenten subjektivt icke uppfattar detta som ett avfall utan som någonting som har ett värde, gäller inte den lagstiftning som regeringen hade tänkt sig. Den gäller bara avfall i renhållningslagens mening.

Detta är ett exempel som visar hur trubbigt regeringens agerande är i den här frågan. Regeringen borde, herr talman, ha valt att bygga på det arbete som Kretsloppsdelegationen har utfört, genom att ta fram en ny, särskild lagstiftning, anpassad efter vilken produkt som man har att hantera med – låt oss kalla det så – en mer modern inriktning och med en mer hanterbar bedömning av avfallsbegreppet.

Avslutningsvis, herr talman, tycker jag att det vore synd om kretsloppsarbetet och producentansvaret fick den här fortsatta inriktningen, att regeringen hukar sig för de olika aktörer som man har för avsikt att berika med ett producentansvar. Det kommer i så fall att göra kretsloppsarbetet trubbigare och mer urvattnat.

Man kan se sådana här oroande tecken, herr talman, såväl i regeringens förslag som i utskottsmajoritetens skrivning. Det är kanske den meningen och bedömningen som vi kan ha skäl att principiellt diskutera. När utskottet uttalar att det ”delar regeringens bedömning att detta förslag” – som man har redovisat som tydligare och skarpare – ”leder för långt och anser att regeringens förslag får ses som en rimlig avvägning mellan olika intressen” menar jag, herr talman, att arbetet och ambitionerna här inte kan gå för långt. Här måste tydligheten och ansvarsfördelningen vara knivskarp. Annars kommer inte producentansvaret och därmed kretsloppsarbetet att fungera.

Anf. 69 GÖTE JONSSON (m)

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation nr 1. I den reservationen anges en avvikande uppfattning i förhållande till majoriteten när det gäller det sätt som vi skall arbeta på för att uppnå målen. Vi har inte delade uppfattningar när det gäller målen.

Vad vi från moderat håll menar är att man skall vänta med långtgående styrande beslut och förordningar till dess att man har sett att frivilliga lösningar inte är den mest effektiva metoden för att uppnå målen. Vi har ju sett avskräckande exempel på långtgående förordningar nära i tiden. Jag tänker t.ex. på de förordningar som styr hela miljöersättningsfrågan inom jordbruket, där förordningen genom sin detaljeringsgrad faktiskt hämmar en positiv utveckling enligt de målsättningar som vi har ställt upp.

Vi är rädda för att det får precis samma effekt när det gäller den viktiga målsättningen att på ett riktigt sätt kunna ta till vara produkter i form av uttjänta gamla bilar.

Jag vill citera ett par avsnitt av kretsloppspropositionen som jag tycker är viktiga. Där anförs följande:

”Statsmakternas roll är att ange mål och riktlinjer samt att skapa det regelsystem inom vilket de olika aktörerna skall verka. Detta är en ordning som innebär att marknaden självmant utformar och tillämpar system som leder till uppsatta mål. Statlig detaljstyrning skall helst inte behöva tillgripas. Lagstiftning med förbud och regleringar är ett medel och inte ett mål för att åstadkomma producentansvar. I den mån de miljöpolitiska målen kan uppnås utan tvångsåtgärder bör frivilliga lösningar eftersträvas.”

Vi menar att de kloka orden i kretsloppspropositionen fortfarande gäller. Om man skall lyckas i miljöarbetet gäller det att bredda intresset. Det gäller att se till att engagemanget kommer underifrån. Detta är viktigt. Om den goda viljan finns inom vissa sektorer, skall man ta till vara denna goda vilja. Om inte den men behovet finns, skall man reglera, eftersom det då är den slutliga möjligheten.

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Producentansvar för
uttjänta bilar, m.m*

Vi vet att den goda viljan finns inom bilbranschen och hos dem som är engagerade i det här sammanhanget – och inte bara viljan utan också erfarenheten och kunskapen. Man håller nu på att utarbeta projekt och modeller för att uppnå de mål som vi är överens om.

Om vi ser ut över Europa finner vi att man i många av EU-länderna arbetar just efter den metod som slogs fast i kretsloppspropositionen, nämligen att i första hand tillämpa frivillighet och att arbeta på bredden för att uppnå miljömålen. Vi menar att om vi utnyttjar de förutsättningar, den kunskap och den beredvillighet som finns inom ramen för frivillighet när det gäller att uppfylla målen, får vi faktiskt en bättre måluppfyllelse och ett riktigt sätt arbeta.

Herr talman! Med detta vill jag än en gång yrka bifall till reservation nr 1. Om kammaren bifaller den reservationen, får man också större möjligheter att bemöta de farhågor som Lennart Daléus pekar på utifrån den ordning som finns i propositionen. Då har man också möjlighet att inom frivillighetens ram komma till rätta med de eventuella systembrister som kan finnas i propositionen i det här sammanhanget.

Anf. 70 LENNART DALÉUS (c) replik

Herr talman! Producentansvar är ett begrepp som vi ibland kanske har ett intuitivt förhållningssätt till, och moderaterna har ett litet väl intuitivt förhållningssätt till detta. På något sätt måste man ändå vara litet klar över vad man säger.

Jag tror att det var så tidigt som för ca 15 år sedan som man här i riksdagen uttalade att det råder producentansvar på miljöområdet. Sedan hände ingenting på 15 år. Det blev ingenting av det, därför att det inte var kraft nog i orden. Nu vill moderaterna alltså något liknande. De säger i sin reservation: ”Producentansvaret för bilar bör införas från och med den 1 januari 1998”.

Vad är den operationella betydelsen av det? Vad är det för något som moderaterna vill skall inträffa den 1 januari 1998? Är det att bilbranschen skall känna att man har ett ansvar från det datumet? Eller är det så att någonting träder i kraft den 1 januari 1998? Om det är det senare, herr talman, måste det finnas någonting som *kan* träda i kraft den 1 januari 1998. Det kallar vi ofta för en lag. Någonting som är förberett och beslutat, t.ex. här i riksdagen, måste träda i kraft den 1 januari 1998. Eller är det något annat moderaterna vill skall hända då? Jag tycker att det kanske är den viktigaste frågan att ställa.

Sedan har jag en fråga till, som jag gärna kan vänta med till en kommande replik, nämligen hur moderaterna ser på det som brukar kallas *free raiders*, eller ”småskuttarna” vid sidan av systemet. Hur fångar man in dem som inte frivilligt vill ta sitt ansvar?

Anf. 71 GÖTE JONSSON (m) replik

Herr talman! Jag tycker att det är intressant att Lennart Daléus går 15 år tillbaka i tiden och säger att det inte fungerade då. Jag delar Lennart Daléus uppfattning. För 15 år sedan fungerade det inte.

Men om vi tittar på det sakområde som vi nu diskuterar, nämligen producentansvar för uttjänta bilar, vet både jag och Lennart Daléus att

det pågår ett mycket intensivt arbete för att komma till rätta med problemet. Det handlar om att gå från produktionen och genom hela kedjan. Det är då vi säger att vi ställer oss bakom ett beslut om producentansvar och en lag om producentansvar. Men vi vill avvakta med detaljregleringar av hur man skall uppfylla lagen. Låt i stället dem som vet och kan detta bättre än politiker utarbeta metoder för att uppnå målen! Vill Lennart Daléus kalla detta för morot eller piska, så gärna för mig. För oss moderater är det inte frågan om morot eller piska. För oss moderater är det frågan om att effektivt uppnå miljömålen.

Jag ifrågasätter inte Lennart Daléus ambition. Den finns, och jag respekterar den. Vi har samma mål. Det är bara frågan om vilken metod vi använder oss av. Vi tror fortfarande på den borgerliga regeringens synpunkter när det gäller hur vi skall uppnå ett kretsloppsanpassat samhälle. Det skall ske genom engagemang underifrån där metoder utvecklas just på det här sättet.

Anf. 72 LENNART DALÉUS (c) replik

Herr talman! Som herr talman hör svarar inte Göte Jonsson på min mycket tydliga och distinkta fråga. Vad är det som skall införas den 1 januari 1998? Är det en lag som skall träda i kraft den 1 januari 1998? Då inställer sig genast frågan: Vilken lag? Vilken lag är det moderaterna vill skall träda i kraft från den tidpunkten? Något sådant förslag finns ju inte att tillgå i den moderata reservationen.

Däremot finns det litet andra lagtexter att använda sig av och arbeta med. Vi i Centern har t.ex. erbjudit sådana. Men moderaterna har inget lagförslag. Man säger att producentansvar skall gälla från den 1 januari 1998. Men vi får inte svar på vilken operationell form det skall ha. Vad jag begriper kommer jag inte att få svar på det nu heller, om inte Göte Jonsson kan tillföra någonting i den delen i en andra replik.

Herr talman! Jag känner väl till kretsloppspropositionen, och jag känner väl till bakgrunden till förslaget om producentansvar för bilar. Syftet med att få ett regelverk är ju att även fånga in dem som inte känner det stora tunga ansvaret. Jag har inga illusioner när det gäller de stora svenska biltillverkarna. Jag tror att det finns ett rejält ansvar där, och säkert hos många importörer också. Men det finns många som i skuggan av en förment frivillighet kommer att rent av tillskansa sig otillbörliga marknadsfördelar genom att inte ta sitt ansvar. Sättet för samhället att fånga in dem är genom det instrument samhället har, nämligen lagstiftningen. Det har många sektorer inom producentansvaret insett och bett om, dock inte just branschorganisationen för de svenska biltillverkarna. Men jag tror att det skulle gagna inte minst de svenska biltillverkarna om detta ramverk fanns för att fånga in dem som vill undandra sig producentansvaret.

Anf. 73 GÖTE JONSSON (m) replik

Herr talman! Jag förstår inte riktigt Lennart Daléus problem med vårt ställningstagande. Det står ju i den första meningen i reservationen: "Det är viktigt att producentansvaret slås fast genom att renhåll-

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

ningslagen kompletteras med ett bemyndigande om producentansvar i samband med skrotbilshantering.” Det står ju där, Lennart Daléus.

Frågan handlar ju precis om det som jag har sagt tidigare, nämligen vilka metoder vi skall använda för att uppnå målen. Där håller vi fast vid kretsloppspropositionens innehåll. Det är genom frivillighet de många möjligheterna att lösa problem utifrån den kunskap man har som producent, användare och skrotare finns. Det är genom den samlade kunskapen som man skall uppnå målen och inte utifrån en teknokratisk bedömning i första hand. Det är detta som är skillnaden mellan mig och Lennart Daléus.

Jag delar litet grand Lennart Daléus farhågor när det gäller propositionen. Om man inte gör som vi moderater säger finns det risk för att ”skuttarna” ramlar emellan. Om man däremot gör som vi moderater föreslår och lägger ansvaret på producenter och på hela den marknadssektor som det handlar om här kommer man att hålla tummen i ögat på ”skuttarna” också. Det blir en självsanering inom ramen för en övergripande lagstiftning.

Därför tycker jag att om Lennart Daléus verkligen vill uppnå målet med vad han säger skulle han i första hand rösta med vår reservation i dag. Då skulle vi ha en chans att uppnå de mål som både Lennart Daléus och jag anser är viktiga.

Anf. 74 HANNA ZETTERBERG (v)

Herr talman! Jag skall försöka att inte förlänga debatten i dag även om jag har satt upp mig på ganska lång tid. Jag börjar med att yrka bifall till reservation 2 som Vänsterpartiet har tillsammans med Centerpartiet och Miljöpartiet. Jag tycker att det är en bra reservation. Men jag skall också säga att jag tycker att betänkandet som helhet är mycket bra. Jag tror att man kan komma ganska långt genom att införa de regler som finns här.

Till den diskussion som tidigare har förts mellan Göte Jonsson och Lennart Daléus kan jag bara tillägga att det naturligtvis behövs en väldigt stor del av frivillighet i alla typer av system med producentansvar, och även i de flesta typer av miljöarbeten som innefattar producenter och konsumenter. Jag tror att det är fruktansvärt viktigt. Det är möjligt att vi inte hade kommit så långt om inte industrin själv hade tagit ett så stort ansvar, vilket jag tycker är bra.

Samtidigt är det faktiskt så att vi är politiker, och det är politiker som lägger upp riktlinjerna för miljöarbetet. Jag tycker att det är en bra princip. Det skall naturligtvis ske tillsammans med andra. Det känns litet naivt när Göte Jonsson säger att de löser detta själva och att om de bara får ett år till på sig så blir allting bra. Det är i stort sett ganska bra som det ser ut i dag. Det finns väl fungerande system i dag, men de behöver kompletteras med andra saker. Det är precis det som vi som politiker har till uppgift att göra. Jag tycker att vi skall ta det ansvaret. Jag tycker att det är vår plikt.

Som helhet tycker jag att det här betänkandet är bra. Vi har dock stött ett av Centerpartiets motionsyrkanden som hamnar i reservation nr 2.

Där ser vi att det nog kunde vara bättre att inte gå via det individanknytna producentansvarssystemet. Lennart Daléus redogjorde ganska tydligt och bra för det resonemanget, så jag behöver kanske inte gå in på det. Jag kan bara säga att jag tror att ett sådant här system underlättar också för producenter och importörer. Det är min uppfattning. Det vore i så fall bra.

När det gäller reservation 3 vill jag säga att jag tror att renhållningslagen fungerar för det syfte vi har. I den frågan stöder Vänsterpartiet utskottsmajoritetens skrivningar. Jag tror inte att vi behöver ha en egen lag för detta.

Vad som är avfall eller inte är en subjektiv avvägning, och på ett sätt kan det vara bra. Det som är avfall för en person är det ofta inte för en annan. En bil kan ses som avfall, medan metalldelarna i den däremot inte är avfall utan en resurs som kan användas vidare. På den punkten är nog Lennart Daléus och jag överens.

Samtidigt finns det problem med att ha subjektiva skrivningar även i lagstiftningen. Ett exempel är att det ju finns skrivningar om att man inte får föra vidare avfall till tredje land. Men om man inte ser bilar som avfall, kan man alltså sälja skrotbilar, vilket görs i dag. Detta är det stora problemet. Men jag tror att man kan komma åt det på andra sätt.

Så även om jag ser en stor fara med just detta moment är det en viktig prioritering att ha någorlunda liknande lagstiftning på olika områden även i framtiden. I det vidare arbetet med miljöbalken, som ju kommer att omfatta delar av dessa lagar, kan vi kanske utarbeta bättre lagar som kommer åt de här problemen.

Jag yrkar bifall till utskottets hemställan, förutom i fråga om reservation 2 som Vänsterpartiet stöder.

Anf. 75 DAN ERICSSON (kds)

Herr talman! Vi kristdemokrater saknar ordinarie ledamot i jordbruksutskottet och får därför klargöra våra ståndpunkter här i kammaren direkt. Jag vill ta upp en debatt med utskottet om skrotningspremien.

Jag vill börja med att citera ur den proposition som ligger till grund för utskottets betänkande. Regeringen skriver så här: "Regeringen anser att det är nödvändigt att, även vid ett producentansvar, behålla rätten till en skrotningspremie för bilägaren. Avsikten med premien är att den skall utgöra en drivfjäder för bilägaren att lämna bilen till skrotning och inte låta den bli stående på någon tomt eller i naturen." Så skriver man i propositionen.

Samtidigt tydliggör man i propositionen att man skall avskaffa den högre skrotningspremien, och det går inte riktigt ihop, herr talman.

I jordbruksutskottets betänkande kommer ett nytt besked: "Utskottet har inhämtat att regeringen har uppdragit åt en särskild utredare att göra en översyn av vägtrafikens samlade beskattning. Enligt direktiven skall möjligheterna att med hjälp av ekonomiska styrmedel öka utskrotningen av gamla bilar övervägas i detta sammanhang."

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Man vill alltså öka utskrotningen. Men hur går det här ihop egentligen? Å ena sidan vill man avskaffa en högre skrotningspremie, och å andra sidan vill man öka utskrotningen. Detta går ju inte ihop, herr talman!

Det är bra att vi nu får ett producentansvar för bilar, men vad gäller just skrotningspremien går man definitivt åt fel håll. Det säger ju faktiskt både regeringen och utskottet. Jag kan inte förstå att man säger en sak och sedan fattar beslut som går i en annan riktning.

Utskottet säger ju egentligen att regeringen vill stimulera ägare till äldre bilmodeller att snabbt plocka dessa fordon ur trafik, vilket skulle innebära miljövinster. Det vet vi. Därför skulle jag hemskt gärna vilja höra av utskottets ledamöter – det blir nu i första hand av Åsa Stenberg, men gärna också av företrädare för de andra partierna – varför man går på en miljöriktig väg i denna fråga, som till synes är en detaljfråga men som faktiskt inte är det. Det enda rimliga vore att man stod fast vid de nivåer som gäller i dag för skrotningspremier för att stimulera utskrotning.

Kristdemokraterna har skrivit en motion, där vi menar att man bör höja premien rätt kraftigt för att ge denna stimulans. Det är en miljöriktig åtgärd. Inget av de ordinarie partierna i utskottet har nappat på detta. Jag är ganska förvånad över det, och det skulle vara intressant att få en förklaring.

Jag yrkar bifall till motion Jo20, som tar upp förslaget om skrotningspremierna.

Anf. 76 ÅSA STENBERG (s)

Herr talman! Vi behandlar nu jordbruksutskottets betänkande om producentansvar för uttjänta bilar. Betänkandet bygger på regeringens proposition, som i sin tur till mycket stor del bygger på Kretsloppsdelegationens förslag och rapport, även om – det vill jag säga till Lennart Daléus – den lagtekniska lösningen är något enklare. Väldigt mycket överensstämmer mellan propositionen, betänkandet och Kretsloppsdelegationens rapport.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag, och jag yrkar bifall till hemställan i betänkandet.

Avsikten i propositionen är helt i linje med riksdagens tidigare beslut om producentansvar och kretsloppsanpassad samhällsutveckling. Syftet är att uttjänta bilar skall tas om hand på ett miljöriktigt sätt och att så mycket som möjligt av materialet skall återanvändas eller återvinnas. På så sätt minimerar man avfallsmängderna, och behovet av nytt material kan minska.

Producentansvaret kommer att regleras genom föreskrifter med stöd i renhållningslagen. Regeringen föreslår också regler om återvinningshantering vid bilskrotningsanläggningar och en rapporteringsskyldighet för bilskrotarna när det gäller återanvändning och återvinning av skrotade bilar. Naturvårdsverket blir central tillsynsmyndighet, och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1997.

Jag vill nu kommentera några av förslagen i reservationerna. Jag börjar med Dan Ericsson, som tycker att det är konstigt att vi föreslår att man inte skall höja bilskrotningspremien.

Vi är överens om grundfrågan. Vi vill att man inte skall ha kvar de gamla bilarna i drift utan försöka få bort dem i så stor utsträckning som möjligt. Men nu sitter en utredning och tittar på hur man på bästa sätt skall få detta till stånd, och då tycker vi att det är bättre att vänta och se vad den utredningen kommer fram till. Den differentierade skrotningspremien som använts har ju inte visat sig vara särskilt effektiv.

Jag tror inte att man kan få en utskrotning av gamla bilar i någon större utsträckning genom att höja premien med några tusen kronor. Man kan hitta andra medel för att åstadkomma det. Därför har vi inte tagit upp frågan i kds motion.

Moderaterna föreslår i sin reservation att man nu inte skall utfärda några föreskrifter över huvud taget, utan ha ett frivilligt producentansvar. Det har Göte Jonsson talat för här.

Man blir inte direkt förvånad över moderaternas reservation. Den ligger helt i linje med moderaternas allmänna inställning.

Jag håller med om att man rent allmänt kan överväga frivillighet som metod. Det bör man i många fall också göra. Men i det här fallet bedömer vi, liksom utskottsmajoriteten, regeringen, Kretsloppsdelegationen och flertalet remissinstanser, att det behövs lagstiftning och att det behövs föreskrifter. Därigenom förbättras statens möjligheter till kontroll. Alla producenter omfattas också på lika villkor och det blir en bättre konkurrensneutralitet. Det brukar ju vara viktigt för moderaterna i andra sammanhang.

Jag yrkar härmed avslag på moderaternas reservation.

Centern, Miljöpartiet och Vänsterpartiet har en reservation som handlar om inriktningen av producentansvaret och som Lennart Daléus har talat sig varm för.

Producenten skall enligt min mening ansvara för bilar som producenten har tillverkat eller importerat. Men enligt reservationen skall producenten även ansvara för bilar han själv inte har tillverkat eller importerat.

Visst finns det en risk – det står också i betänkandet – för att en producent försvinner från marknaden och att producentansvar inte kan utkrävas. Jag kan hålla med om det. Men det kan man ju inte heller göra när det gäller de privatimporterade bilarna eller de bilar som är i drift i dag, innan lagen träder i kraft. Skillnaden är i mitt tycke inte så stor som Lennart Daléus vill göra gällande.

Dessutom finns det i propositionen en uppföljningsbestämmelse. Skulle det mot förmodan visa sig att bilindustrin missbrukar systemet kan man vid uppföljningen, som skall ske innan utgången av 1999, täppa till det hålet.

Jag tror att det finns en fördel med att förändringarna sker i samförstånd med bilindustrin, som ju har kommit ganska långt. Jag tycker nog att det verkar som om Lennart Daléus har vaknat på fel sida. Vi har ett system – med producenter, tillverkare av bilar och generalagenter för bilar – som är ganska vedertaget. De kommer att bygga upp ett system

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Producentansvar för
uttjänta bilar, m.m*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

för att ta hand om de bilar som finns. De nöjer sig inte med *en* bil. De kommer att sträva efter att få så många bilar som möjligt. De kommer nämligen att ha nytta av det material i bilarna som de kan ta till vara. Vi har ju satt upp ganska tuffa mål när det gäller att återta material i bilarna.

Med det yrkar jag avslag på reservationen.

Centern har också en reservation om att det är olämpligt att hänga upp producentansvaret för bilar på renhållningslagen. Centern hänvisar till Kretsloppsdelegationen som föreslår att en särskild bilåtervinningslag införs.

I den här frågan delar jag och utskottet regeringens bedömning att renhållningslagen mycket väl kan tillämpas och att begreppet avfall inte är beroende av avfallets eventuella värde. Ägaren till en bil gör ju sig av med bilen för att få den skrotad. Jag tycker inte att man skall krångla till lagstiftningen i onödan. Enligt min mening ligger det också ett värde i att producentansvaret kan regleras med samma teknik som har använts tidigare, dvs. att man när det gäller producentansvar har samma typ av lagstiftning för olika varor.

Sammanfattningsvis, herr talman, yrkar jag bifall till hemställen i betänkandet, med det lilla tillägg som Lennart Daléus hade när det gällde mom. 2. Jag yrkar också avslag på samtliga reservationer och Dan Ericssons yrkande.

Anf. 77 LENNART DALÉUS (c) replik

Herr talman! Det Åsa Stenberg säger innebär i klartext att man lägger fram ett förslag som är fullt av hål, men som kanske fungerar. Det är innebörden av det Åsa Stenberg säger.

Skillnaden är nu rätt stor mellan det jag och Centern föreslår och det som regeringen föreslår. Även med mitt och Centerns förslag finns det naturligtvis en risk för att det kan bli svårt att utkräva producentansvar. Men den svårigheten uppträder ju bara när ett fabrikat har upphört att över huvud taget tillverkas eller säljas i Sverige. Med regeringens förslag finns det i stället en stor risk för att importörer sätter i system att dra sig ur producentansvaret. Det kommer att drabba de svenska biltillverkarna. Det måste bli på det viset.

Åsa Stenberg säger också att det går att arbeta med renhållningslagen och att det är bra att man arbetar med samma teknik för de olika produkterna.

Det tycker jag också, herr talman. Men när det gäller förpackningar är ansvaret inte knutet till individen. Enligt lagstiftningen för förpackningar är det inte bara producenten av ett visst exemplar av en förpackning som är skyldig att ta hand om den. I stället gäller just det kollektiva ansvaret. Annars skulle det inte fungera.

Det är alltså uppenbart att vi med det här systemet bygger in en mycket stor risk. Jag skall gärna ansluta mig till den tolkning av problemet med avfallsdefinitionen som Hanna Zetterberg tidigare gjorde. Vi bygger in en risk för att en producent som tar emot en skrotbil säger att han inte uppfattar den som avfall. Då gäller inte lagstiftningen, och

producenten skickar i stället bilen utomlands. Den möjligheten byggs in som ett svart hål i regeringens förslag.

Anf. 78 ÅSA STENBERG (s) replik

Herr talman! Lennart Daléus pratar om att lagstiftningen är full av hål. Då måste Kretsloppsdelegationens förslag också vara fullt av hål, eftersom det egentligen är väldigt små skillnader mellan förslagen.

Jag tycker att Lennart Daléus svartmålar verkligheten. Verkligheten är ju att vi tar hand om väldigt många bilar i dag. Det fungerar inte perfekt, och därför lägger vi fram det här förslaget om en ny lagstiftning. Men vi kommer med det betänkande och det beslut vi fattar i dag att fånga upp alla bilar. Vi kommer kanske inte att fånga upp varenda bil genom producentansvarsföreskriften. Men vi har ju också bilskrotninglagen. Det är viktigt att komma ihåg. Den glömmer Lennart Daléus gärna bort.

Anf. 79 LENNART DALÉUS (s) replik

Fru talman! Det glömmer jag inte alls bort. Ett av de moment som oroar mig och som vi säkert kommer tillbaka till i andra sammanhang i den här kammaren, är att regeringen i allt större utsträckning bygger in kommunalt eller statligt ansvar som skyddsnät för producentansvaret. Det är bekymmersamt. Så gör man också i det här fallet, för det är klart att bilarna tas om hand på något sätt.

När det gäller de svarta hålen vill jag bara säga att jag vänder mig mot att man tar fram ett förslag till lagstiftning – inte en frivillig hantering – med den uppenbara vetskapen att det finns stora brister. Jag tycker att det hade varit förtjänstfullt, när man hade iakttagit bristerna, om man också hade gjort något åt dem – om man såg bristerna innan man lade fram förslaget. Man hade också kunnat välja den alternativa vägen med total frivillighet utan statligt regelverk.

Vi får väl arbeta utifrån det här förslaget. Men, som sagt, det hade kunnat vara ett bättre förslag från regeringen.

Anf. 80 ÅSA STENBERG (s) replik

Fru talman! Lennart Daléus säger återigen att det är ett dåligt förslag. Jag vill inte hålla med om det. Jag håller med Hanna Zetterberg om att det här totalt sett är ett ganska bra förslag. Det finns detaljer som Lennart Daléus verkligen har hängt upp sig på. Jag kan spåra en viss bitterhet över att vi inte har följt Kretsloppsdelegationens förslag i dess helhet.

Jag skulle vilja höra om Lennart Daléus vet att bilindustrin inte kommer att följa de här förslagen. Kretsloppsdelegationens förslag blev ju föremål för en ganska omfattande remissbehandling, och det fanns kritik inte bara från branschen utan även andra myndigheter.

Anf. 81 DAN ERICSSON (kds) replik

Fru talman! Åsa Stenberg sade att vi var överens i grundfrågorna. Vad jag förstår handlar de om utskrotningen av gamla bilar. Sedan hänvisar hon till att en utredning är tillsatt.

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Fru talman! Den utredningen var inte känd när propositionen presenterades för oss här i riksdagen. Det är faktiskt under utskottsbehandlingen som den har kommit till utskottets kännedom. Det är möjligt att regeringen i efterhand har upptäckt att detta inte var så lyckat, och att man därför försöker finna andra former för att hantera frågan. Det vore bättre om regeringen kunde erkänna att man tänkt fel på denna punkt, och inte tog bort den högre skrotningspremien. Det vore bättre att ge en stimulans till ökad utskrotning.

Åsa Stenberg sade också att hon egentligen inte tror att premien kommer att ge någon utskrotning i större omfattning. Men nu gör man precis tvärtom, och sänker stimulansen. Man ser till att det blir ännu mindre angeläget för människor att skrota ut gamla miljöorienterade bilar. Det måste väl ändå vara en felsignal. Det finns ingen logik i det. Regeringen säger att man vill ha en ökad utskrotning och samtidigt säger man att man inte skall ge någon stimulans, utan tvärtom försämra stimulansen till utskrotning. Det är denna ologiskhet jag inte riktigt har fått någon förklaring till.

Frågan var i och för sig inte bara riktad till regeringspartiet. Även de andra partierna ställer ju upp på denna felaktiga signal. Jag fick dock ingen reaktion från de andra. Åsa Stenberg gjorde ändå ett tappert försök att försöka förklara denna logiska kullerbytta.

Anf. 82 ÅSA STENBERG (s) replik

Fru talman! Jag tycker inte att detta är någon logisk kullerbytta, Dan Ericsson.

Jag kan inte säga om utredningen var känd vid tiden för propositionen, men nu finns det en utredning som tittar på detta. Det tycker jag är bra. Den lösning som tidigare har funnits, med en differentierad bilskrotningspremie tycker jag inte är så bra. Differentieringen har inte haft någon effekt, och det är därför bra att man försöker hitta en annan lösning.

Regeringen kommer att tala om när föreskrifterna utfärdas vilken premie som skall finnas kvar och hur den kommer att se ut. Det är inte klart utsagt ännu.

Anf. 83 DAN ERICSSON (kds) replik

Fru talman! Det är ingen logisk kullerbytta, säger Åsa Stenberg. Men jag får inte detta att gå ihop.

Å ena sidan säger man att man vill ha en utskrotning av bilar som man vet är sämre ur miljösynpunkt. Å andra sidan ger man signalen att detta inte skall premieras, utan att man tvärtom skall försämra premierna för denna utskrotning.

Detta är en ologiskhet. Det är väl lika bra att erkänna det. Varför inte säga att man har tänkt fel, och att vi kanske ändå inte skall behålla detta system, även om regeringen inte i likhet med oss kristdemokrater vill öka premien? Nu gör man precis tvärtom, och skickar fel signal. Det är det jag inte förstår, och det är det som är den logiska kullerbyttan. Jag beklagar det.

Anf. 84 ÅSA STENBERG (s) replik

Fru talman! Det verkar som om Dan Ericsson har annan information än vad jag har. Jag har inte uppfattat att den undre bilskrotningspremien skall sänkas.

Däremot kommer man att ta bort en differentierad premie, beroende på att det inte har fungerat. Det har varit en väldigt konstruerad lösning på problemet med när man skall få den högre bilskrotningspremien. Man har inte fått ut någon effekt så att det blir de gamla bilarna som man blir av med.

Anf. 85 LENNART FREMLING (fp)

Fru talman! Jag välkomnar regeringens förslag om att införa producentansvar för uttjänta bilar. Det är ett steg i det svenska samhällets kretsloppsanpassning. Vi liberaler vill inte, som Moderaterna, vänta med föreskrifter. Vi har därför anslutit oss till utskottsmajoriteten. Vi upplever det som positivt om denna kretsloppsanpassning går att göra inom ramen för samma lagstiftningsteknik som tidigare har använts för producentansvar för andra produkter. Renhållningslagen kan alltså komma till användning.

I detta ärende finns det invändningar i motioner där man tvivlar på att systemet kommer att fungera i praktiken. Men jag utgår ifrån att regeringkansliet har tänkt igenom vilka förordningar och myndighetsföreskrifter som behövs för att hela systemet skall fungera praktiskt. Därför har inte Folkpartiet haft några invändningar.

Lennart Daléus talade om att det vore lämpligt med en särskild lagstiftning för varje produkt. Jag ser det snarare som en fördel att det hela kan byggas på renhållningslagen. Lennart Daléus förslag är också fabriksanknutet. Det betyder att det inte är samma system som t.ex. det som gäller för förpackningar. Lennart Daléus logik skulle snarare leda till att alla bilar behandlas som ett kollektiv oavsett fabrikat, utan fabriksanknytningen. Då skulle det vara likartad med förpackningarna. Jag tror att regeringen har funnit en rimlig avvägning, och jag utgår som sagt från att man bevakar och följer upp situationen så att det inte blir några avarter.

Hanna Zetterberg tog upp frågan om avfall, och huruvida man kan göra en subjektiv avvägning eller inte. Jag kan instämma i det som hon sade. Jag tycker också att det skall göras en subjektiv avvägning av vad som är avfall eller inte. Jag ser inte några stora problem med det systemet.

Kds hade en fråga angående skrotningspremien. Jag kan instämma i det som Åsa Stenberg sade. Regeringen har inte tänkt färdigt, utan man överväger vilka åtgärder man skall vidta för att undvika miljöskador från gamla bilar. Frågan är dock inte så enkel att man bara kan tänka sig en högre utskrotningspremie.

Självfallet fungerar det inte så enkelt att man har råd att skrota en gammal bil, som kanske dessutom har en kort körsträcka, bara för att man får en eller annan tusenlapp extra i premie. För den enskilde bilägaren kan bilen vara värd ganska mycket mer. Det är inte så enkelt och billigt att finansiera en helt ny bil.

Prot. 1995/96:106

5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

För övrigt vill jag uttrycka en förhoppning om att det svenska samhällets kretsloppsanpassning skall fortsätta, och att regeringen så småningom kommer med förslag om kretsloppsanpassning och producentansvar för batterier.

Anf. 86 LENNART DALÉUS (c) replik

Fru talman! Jag blev litet konfunderad över två saker som Lennart Fremling säger.

Det ena är, något förkortat, att han utgår från att regeringen får det hela att fungera även om det finns brister. Lennart Fremling måste berätta för mig hur regeringen skall få det att fungera med ett producentansvar för en bil som importerats av ett företag som efter några år försvinner från marknaden, inte längre finns, upphör att existera och är borta. Hur fungerar producentansvaret för de bilar som detta företag har importerat? Hur skall regeringen, om inte detta uttryckligen sägs i lagstiftningen, få detta producentansvar att fungera?

För mig är det en gåta, såvida man inte gör det lätt för sig, vältrar över det hela på kommunerna och säger att de eller staten tar hand om detta genom någon annan lagstiftning. Brister inte Lennart Fremlings logik litet när det gäller producentansvaret?

Det andra som gjorde mig litet konfunderad är när Lennart Fremling, med hänvisning till tidigare resonemang, säger att han tycker att det är bra att man subjektivt kan bedöma vad som är avfall. Jag kan också tycka att det är tilltalande på sitt sätt, men jag måste också fråga Lennart Fremling om han inte ser några problem med att bygga en lagstiftning som skall vara generell giltig på ett begrepp som man systematiskt betraktar som subjektivt.

Hur skall man få en sådan lagstiftning att fungera med giltighet för alla på lika sätt? Tänk om den som utsätts för lagstiftningen säger att han eller hon inte uppfattade begreppet avfall på det sättet, utan på ett annat sätt. Är detta legitimt? Hur skall man få lagstiftningen att vara generellt giltig? Det är två gåtor som jag är intresserad av att få svar på.

Anf. 87 LENNART FREMLING (fp) replik

Fru talman! Det är ju trevligt att Lennart Daléus ger gåtor till mig som kanske inte är så alldeles enkla att lösa.

När det gäller den första frågan blir det inte annorlunda för t.ex. de direktimporterade bilarna av ett visst fabrikat än för de bilar som inte längre har någon fabriksrepresentant med Lennart Daléus förslag. Oavsett Lennart Daléus förslag eller regeringens förslag blir det en restpott med ett antal bilar som inte har någon representant. Visst måste man ha ett system som tar hand om även dessa bilar. Jag ser inte någon principiell skillnad här.

Beträffande den andra frågan måste jag säga att jag inte tillräckligt kan överblicka hela lagstiftningen för att kunna se vad det är för stora problem med en subjektiv avvägning angående avfallet. Jag kan inte se någon annan möjlighet än att avfallsbegreppet måste bygga på en subjektiv avvägning. Det måste ju vara den enskilde ägaren av ett föremål som själv avgör om föremålet är att betrakta som avfall eller inte.

Anf. 88 LENNART DALÉUS (c) replik

Fru talman! Det är just det som är problemet. Om begreppet är så konstruerat att det för vem som helst är legitimt att tolka det på olika sätt, då blir det litet snårigt för dem som skall se till att lagen efterföljs, inte sant?

Om en producent som tar emot en bil från en ägare som ägaren betraktar som avfall säger att han inte tycker att det är fråga om något avfall, då gäller ju inte samma regelverk för honom som för den som tolkar avfallsbegreppet på ett annat sätt. Tycker inte Lennart Fremling att detta möjligen kan ställa till juridiska problem?

Jag redogjorde tidigare för den andra delen. Det är klart att det också finns risker med det sätt som jag har att resonera på, t.ex. kring företag som upphör att existera osv. Men det stora problemet med regeringens och numera Lennart Fremlings förslag är ju att man som producent och importör kan sätta i system att upphöra med verksamheten efter två, tre eller fem år. Man kan byta namn på firman, ägna sig åt någonting annat eller återkomma men en annan verksamhet i en ny juridisk skepnad. Därmed undandrar man sig producentansvaret. Den möjligheten finns, och jag tror att alla i denna kammare är medvetna om den. Det är synd bara att vi inte hjälps åt att täppa till den uppenbara lucka i det lagstiftningsförslag som regeringen och Lennart Fremling för fram.

Anf. 89 LENNART FREMLING (fp) replik

Fru talman! Jag ser ändå inte någon annan lösning på den andra frågan än att säga att samtliga bilar oavsett fabrikat skall behandlas som ett kollektiv. Då skulle man kunna få en komplett lösning som är i analogi med det som gäller för förpackningar. Men detta ingår inte i något förslag. Jag har inte fördjupat mig närmare i vilka för- och nackdelar den varianten skulle ha. Men jag konstaterar att det rent teoretiskt kommer att bli en restpost som man får ha ett annat system för än producentansvaret, typ skrotningspremie.

Jag kan inte komma fram till någon annan modell än att den som är innehavare av ett föremål är den som får avgöra om det skall räknas som avfall eller inte. Det går naturligtvis att ha sådana regler som säger att när man väl har lämnat någonting till skrotning – särskilt om man får ut en skrotningspremie – får föremålet inte återuppstå. Bilar är ju sådana varor som skall registreras. Genom att använda sig av tekniken med avregistrering går det att införa ett regelsystem som borde kunna fungera.

Men jag tror inte att vi här i kammaren skall gå in på den typen av detaljer. Vi anger principerna, och sedan måste man utgå ifrån att regeringen funderar igenom systemet så att det fungerar. Annars skulle inte regeringen ha lagt fram dessa förslag.

Prot. 1995/96:106

5 juni

*Producentansvar för
uttjänta bilar, m.m*

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Producentansvar för
uttjänta bilar, m.m*

Anf. 90 GUDRUN LINDVALL (mp)

Fru talman! Jag vill mycket kort yrka bifall till reservation 2 för Miljöpartiets räkning.

Jag begärde egentligen ordet för att svara på det som Dan Ericsson från kds frågade om, nämligen varför Miljöpartiet inte ställer upp på att nu besluta att skrotningspremien skall vara 5 000 kr.

Vi är nöjda med det som står i betänkandet. Vi anser att det är bra att regeringen har uppmärksammat detta problem. Det hade varit helt fel av utskottet att i dag besluta att beloppet skulle vara exakt 5 000 kr. Detta är skälet till att vi inte har stött motionen.

Det betänkande som föreligger är ett bra betänkande. Vi tror att detta kommer att fungera. När det gäller bilar är återvinningen redan i dag ganska stor, eftersom det faktiskt finns ett värde i skrotbilar. Vi tror att detta kommer att fungera.

Jag yrkar bifall till utskottets hemställan utom till reservation 2, som jag också yrkar bifall till.

Anf. 91 DAN ERICSSON (kds)

Fru talman! Gudrun Lindvall sade att man inte ville ställa sig bakom 5 000-kronorsnivån. Det var kanske inte denna som var huvudpoängen med vår motion. Vi anser att det är en felsignal att man samtidigt som man säger att man vill ha bort de extra miljöfarliga bilarna vill försämra premien. Det var det som var poängen med motionen. Jag hade hoppats att utskottet skulle ha reagerat på detta.

Fru talman! Häromdagen behandlade vi ett annat ärende av miljökaraktär där Miljöpartiet och Kristdemokraterna var överens. I det sammanhanget antog vi ett beslut om en internationell konvention. Men på en punkt försämrades miljöskyddet. Det gäller samma sak här. Det innebär en felsignal när det gäller en miljöriktig hantering. Det är detta som är skadligt i det här sammanhanget.

Anf. 92 GUDRUN LINDVALL (mp)

Fru talman! Det kan jag hålla med om. Motionen är skriven så att man anser att skrotningspremien *skall* vara 5 000 kr. Om det hade varit en mer allmän att-sats hade det varit lättare att stödja den. Vi anser att man har fått igenom detta synsätt i betänkandet. Det finns alltså meningar i betänkandet som säger att regeringen har uppmärksammat detta, att regeringen skall återkomma och att man tänker använda sig av en förordning. Då tycker vi att signalen har gått fram.

Om det hela hamnar på 5 000 kr eller inte anser inte vi vara det viktigaste. Det viktigaste är precis det som Dan Ericsson säger, att signalen går fram. Regeringen har tagit till sig detta. Man kommer att återkomma och se till att åtgärda det hela. Jag tycker att frågan därmed är löst. Vi får se framtiden an. Jag tror att frågan kommer att lösas på ett sätt så att både Dan Ericsson och jag blir nöjda.

Anf. 93 DAN ERICSSON (kds)
Fru talman! Jag skall inte förlänga debatten. Men om vi skall vara riktigt formella uttrycks det faktiskt inte så i motionen. Det är skrivet så att man skall kunna ta hänsyn till de resonemang som förs i den. Det skulle ha öppnat möjligheten för utskottet att nu inte skicka ut denna felsignal i en viktig miljöfråga.

Överläggningen var härmed avslutad.

Beslut

NU24 En sjätte AP-fondstyrelse m.m.

Mom. 1 (en sjätte fondstyrelse)

1. utskottet

2. res. (fp, m, kds)

Votering:

192 för utskottet

100 för res.

57 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 141 s, 19 c, 19 v, 13 mp

För res.: 69 m, 19 fp, 12 kds

Frånvarande: 20 s, 11 m, 8 c, 7 fp, 3 v, 5 mp, 3 kds

Mom. 2 och 3

Kammaren biföll utskottets hemställan.

NU23 Förstärkt tillsyn över finansiella företag

Kammaren biföll utskottets hemställan.

KU31 Riksdagens förvaltningskontors förslag om ytterligare anslog på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 1995/96

Yrkanden:

1. utskottet

2. bifall till mot. K37 (m), vilket innebar bifall även till mot. K36 (m)

Votering:

279 för utskottet

11 för mot.

1 avstod

58 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 142 s, 56 m, 18 c, 19 fp, 18 v, 13 mp, 13 kds

För mot.: 10 m, 1 mp

Avstod: 1 v

Frånvarande: 19 s, 14 m, 9 c, 7 fp, 3 v, 4 mp, 2 kds

Prot. 1995/96:106

5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

Prot. 1995/96:106
5 juni

Ingvar Eriksson (m) anmälde att han avsett att rösta ja men markerats ha röstat nej.

SkU23 Tullens befogenheter vid den inre gränsen

Mom. 1 (ny lagstiftning om tullens befogenheter vid inre gräns)

1. utskottet

2. res. 1 i motsvarande del (m)

Votering:

226 för utskottet

69 för res. 1

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 142 s, 19 c, 19 fp, 19 v, 14 mp, 13 kds

För res. 1: 69 m

Frånvarande: 19 s, 11 m, 8 c, 7 fp, 3 v, 4 mp, 2 kds

Mom. 2 (generell anmälningskyldighet m.m.)

1. utskottet

2. res. 2 (mp)

3. res. 3 (kds)

Förberedande votering:

18 för res. 2

15 för res. 3

262 avstod

54 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Huvudvotering:

267 för utskottet

14 för res. 2

13 avstod

55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 142 s, 68 m, 19 c, 19 fp, 19 v

För res. 2: 14 mp

Avstod: 13 kds

Frånvarande: 19 s, 12 m, 8 c, 7 fp, 3 v, 4 mp, 2 kds

Mom. 3 (utrotningshotade djur, radioaktiva ämnen, farligt avfall och mineraloljor)

1. utskottet

2. res. 4 (mp)

Votering:

281 för utskottet

14 för res. 4

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 142 s, 69 m, 19 c, 19 fp, 19 v, 13 kds
För res. 4: 14 mp
Frånvarande: 19 s, 11 m, 8 c, 7 fp, 3 v, 4 mp, 2 kds

Mom. 4–7

Kammaren biföll utskottets hemställan.

SkU27 Inkomstskatteregler m.m. med anledning av ändrade bestämmelser om aktiekapitalets storlek

Kammaren biföll utskottets hemställan.

SkU28 Mervärdesskatt på entréavgifter till biografföreställningar

Mom. 1 (mervärdesskatt på entréavgifter till biografföreställningar m.m.)

1. utskottet

2. res. (mp)

Votering:

281 för utskottet

14 för res.

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 142 s, 69 m, 19 c, 19 fp, 19 v, 13 kds

För res.: 14 mp

Frånvarande: 19 s, 11 m, 8 c, 7 fp, 3 v, 4 mp, 2 kds

Mom. 2

Kammaren biföll utskottets hemställan.

SkU30 Kontroll av yrkesmässiga vägtransporter av mineralolje- produkter, alkohol och tobak

Kammaren biföll utskottets hemställan.

LU26 Konsumentpolitiken i EU – mål och inriktning för det svenska arbetet

Mom. 3 (svenskt arbete med konsumentfrågor i EU)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

Votering:

229 för utskottet

65 för res. 1

55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 142 s, 3 m, 19 c, 19 fp, 19 v, 14 mp, 13 kds

För res. 1: 65 m

Frånvarande: 19 s, 12 m, 8 c, 7 fp, 3 v, 4 mp, 2 kds

Prot. 1995/96:106

5 juni

***Fel! Okänt
växelargument.***

Prot. 1995/96:106
5 juni

Carl Fredrik Graf och Liselotte Wågö (båda m) anmälde att de avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Mom. 15 (produktsäkerhetslagen)

1. utskottet

2. res. 5 (mp, fp)

Votering:

262 för utskottet

33 för res. 5

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 142 s, 69 m, 19 c, 19 v, 13 kds

För res. 5: 19 fp, 14 mp

Frånvarande: 19 s, 11 m, 8 c, 7 fp, 3 v, 4 mp, 2 kds

Mom. 20 (åtgärder mot viss reklam)

1. utskottet

2. res. 8 (mp)

Votering:

280 för utskottet

15 för res. 8

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 142 s, 69 m, 19 c, 19 fp, 19 v, 12 kds

För res. 8: 14 mp, 1 kds

Frånvarande: 19 s, 11 m, 8 c, 7 fp, 3 v, 4 mp, 2 kds

Mom. 25 (miljö och konsumtion)

1. utskottet

2. res. 9 (mp)

Votering:

264 för utskottet

31 för res. 9

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 142 s, 69 m, 19 c, 19 fp, 2 v, 13 kds

För res. 9: 17 v, 14 mp

Frånvarande: 19 s, 11 m, 8 c, 7 fp, 3 v, 4 mp, 2 kds

Övriga moment

Kammaren biföll utskottets hemställan.

UU22 Europa-Medelhavsavtalet mellan EU och Israel

Kammaren biföll utskottets hemställan.

SfU8 Konvention mellan Sverige och Österrike om social trygghet
Kammaren biföll utskottets hemställan.

Prot. 1995/96:106
5 juni

JoU21 Producentansvar för uttjänta bilar, m.m.

Mom. 2 (ändring i bilskrotningslagen)

Det under överläggningen framställda särskilda yrkandet (c) bifölls med acklamation.

*Fel! Okänt
växelargument.*

Mom. 3 (inriktningen av ett producentansvar för uttjänta bilar)

1. utskottet

2. res. 1 (m)

3. res. 2 (c, v, mp)

Förberedande votering:

76 för res. 1

53 för res. 2

165 avstod

55 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

176 för utskottet

69 för res. 1

49 avstod

55 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 142 s, 19 fp, 2 v, 13 kds

För res. 1: 69 m

Avstod: 19 c, 16 v, 14 mp

Frånvarande: 19 s, 11 m, 8 c, 7 fp, 4 v, 4 mp, 2 kds

Mom. 4 (bilåtervinningslag m.m.)

1. utskottet

2. res. 3 (c)

Votering:

276 för utskottet

19 för res. 3

54 frånvarande

Kammaren biföll utskottets hemställan.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 142 s, 69 m, 19 fp, 19 v, 14 mp, 13 kds

För res. 3: 19 c

Frånvarande: 19 s, 11 m, 8 c, 7 fp, 3 v, 4 mp, 2 kds

Mom. 6 (avskaffandet av den högre skrotningspremien för fordon i bruk)

1. utskottet

2. mot. Jo20 (kds)

Prot. 1995/96:106
5 juni

***Fel! Okänt
växelargument.***

Votering:
275 för utskottet
13 för mot.
61 frånvarande
Kammaren biföll utskottets hemställan.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 138 s, 68 m, 18 c, 18 fp, 19 v, 14 mp
För mot.: 13 kds
Frånvarande: 23 s, 12 m, 9 c, 8 fp, 3 v, 4 mp, 2 kds

Övriga moment
Kammaren biföll utskottets hemställan.

13 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Motioner
med anledning av skr. 1995/96:158 ILO:s konvention och rekommendation om deltidsarbete
1995/96:A47 av Barbro Johansson m.fl. (mp)
1995/96:A48 av Ingrid Burman och Hans Andersson (v)

med anledning av prop. 1995/96:200 Fristående skolor m.m.
1995/96:Ub37 av Susanne Eberstein m.fl. (s)
1995/96:Ub38 av Inga Berggren och Inger René (m)
1995/96:Ub39 av Carl Bildt m.fl. (m, fp, kds)
1995/96:Ub40 av Olof Johansson m.fl. (c)

med anledning av prop. 1995/96:202 Miljöklassning av alkylatbensin
1995/96:Jo23 av Lennart Brunander och Karin Starrin (c)
1995/96:Jo24 av Gudrun Lindvall (mp)
1995/96:Jo25 av Göte Jonsson m.fl. (m)

Konstitutionsutskottets betänkande
1995/96:KU29 Radio- och TV-frågor

Utrikesutskottets betänkanden
1995/96:UU15 Verksamheten inom Europarådets parlamentariska församling 1995
1995/96:UU25 Verksamheten inom Europeiska unionen under 1995
1995/96:UU26 Verksamheten inom OSSE under 1995

Kulturutskottets betänkande
1995/96:KrU12 En radio och TV i allmänhetens tjänst 1997–2001

Näringsutskottets betänkande
1995/96:NU26 Aktiv förvaltning av statens företagsägande

14 § Anmälan om skriftliga frågor

Prot. 1995/96:106
5 juni

Anmäldes att följande skriftliga frågor framställdes

den 4 juni

1995/96:501 av *Sivert Carlsson* (c) till näringsministern
Förkortad handläggningstid i regeringsrätten

den 5 juni

1995/96:502 av *Carina Hägg* (s) till kulturministern
Översättning till riksdagsledamöter
1995/96:503 av *Carina Hägg* (s) till jordbruksministern
Valdeltagande i Sametinget
1995/96:504 av *Carina Hägg* (s) till miljöministern
Offentlig upphandling av "grön el"
1995/96:505 av *Lennart Gustavsson* (v) till miljöministern
Kärnkraftsavfallens behandling och förvaring
1995/96:506 av *Carina Hägg* (s) till utrikesministern
Svensk väpnad trupp i utlandet

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 11 juni.

15 § Anmälan om svar på skriftliga frågor

Anmäldes att följande svar på skriftliga frågor inkommit

den 5 juni

1995/96:464 av *Lena Sandlin* (s) till utbildningsministern
Studiemedel för läkarstuderande
1995/96:469 av *Sten Tolgfors* (m) till statsrådet Ylva Johansson
Mobbning i skolan
1995/96:475 av *Erling Bager* (fp) till statsrådet Leif Pagrotsky
Minröjning till havs
1995/96:476 av *Ulf Björklund* (kds) till miljöministern
Vattenkraftsutbyggnad i Österdalälven
1995/96:477 av *Sigrid Bolkéus* (s) till försvarsministern
Försvarets tillgång till uppgifter ur brottsregistret
1995/96:478 av *Sigrid Bolkéus* (s) till socialministern
Nätverk kring barn som far illa
1995/96:480 av *Ola Karlsson* (m) till näringsministern
Kommunal företagsverksamhet
1995/96:481 av *Carina Hägg* (s) till socialministern
Gränsvärden för elektromagnetiska fält

Prot. 1995/96:106
5 juni

*Fel! Okänt
växelargument.*

1995/96:482 av *Carina Hägg* (s) till statsrådet Leif Blomberg
Konsumentpolitiken och EU
1995/96:483 av *Owe Hellberg* (v) till arbetsmarknadsministern
Lokal samverkan mot arbetslösheten
1995/96:484 av *Owe Hellberg* (v) till näringsministern
Bidrag till solvärmeanläggningar
1995/96:486 av *Erling Bager* (fp) till utbildningsministern
Chalmers tekniska högskola
1995/96:487 av *Carina Hägg* (s) till inrikesministern
Elektronisk handel
1995/96:488 av *Carina Hägg* (s) till kommunikationsministern
Hjälmkravet vid färd på moped
1995/96:489 av *Ola Karlsson* (m) till finansministern
Socialavgifter
1995/96:490 av *Ola Karlsson* (m) till kommunikationsministern
Internetadress
1995/96:491 av *Lars Hjertén* (m) till kulturministern
Tilläggsdirektiv till Bibelkommissionen
1995/96:492 av *Inger René* (m) till socialministern
Servicebostäder åt andra än kommuninnevånare
1995/96:493 av *Carina Hägg* (s) till kulturministern
Skydd av stengårdsgårdar i Småland
1995/96:494 av *Per Lager* (mp) till näringsministern
Stöd till solvärmeanläggningar
1995/96:496 av *Ola Karlsson* (m) till statsrådet Thomas Östros
F-skattsedel

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 11 juni.

16 § Kammaren åtskildes kl. 13.46.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början t.o.m. 6 § anf. 48,
av tredje vice talmannen därefter t.o.m. 12 § anf. 78 och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

GUNNAR GRENFORS

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Prot. 1995/96:106
5 juni

1 § Justering av protokoll.....	1
Meddelande om samlad votering	1
2 § En sjätte AP-fondstyrelse m.m.	1
Näringsutskottets betänkande 1995/96:NU24	1
Anf. 1 KARIN FALKMER (m)	1
Anf. 2 TORSTEN GAVELIN (fp).....	3
Anf. 3 DAG ERICSON (s).....	4
Anf. 4 KARIN FALKMER (m)	6
Anf. 5 DAG ERICSON (s).....	7
Anf. 6 KARIN FALKMER (m)	7
Anf. 7 DAG ERICSON (s).....	8
Anf. 8 TORSTEN GAVELIN (fp).....	8
Anf. 9 DAG ERICSON (s).....	9
Anf. 10 TORSTEN GAVELIN (fp).....	9
Anf. 11 DAG ERICSON (s).....	10
(Beslut fattades efter 12 §.)	10
3 § Förstärkt tillsyn över finansiella företag.....	10
Näringsutskottets betänkande 1995/96:NU23	10
(Beslut fattades efter 12 §.)	10
4 § Riksdagens förvaltningskontors förslag om ytterligare anslag på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetår- ret 1995/96.....	11
Konstitutionsutskottets betänkande 1995/96:KU31	11
Anf. 12 MIKAEL ODENBERG (m).....	11
Anf. 13 NILS-GÖRAN HOLMQVIST (s).....	12
Anf. 14 MIKAEL ODENBERG (m).....	13
(Beslut fattades efter 12 §.)	13
5 § Tullens befogenheter vid den inre gränsen	13
Skatteutskottets betänkande 1995/96:SkU23	13
Anf. 15 CARL FREDRIK GRAF (m).....	13
Anf. 16 THOMAS JULIN (mp).....	15
Anf. 17 HOLGER GUSTAFSSON (kds).....	17
Anf. 18 SVERRE PALM (s)	18
Anf. 19 CARL FREDRIK GRAF (m) replik.....	19
Anf. 20 SVERRE PALM (s) replik.....	20
Anf. 21 CARL FREDRIK GRAF (m) replik.....	20
Anf. 22 SVERRE PALM (s) replik.....	20
Anf. 23 THOMAS JULIN (mp) replik.....	21

*Fel! Okänt
växelargument.*

Anf. 24	SVERRE PALM (s) replik	21
Anf. 25	THOMAS JULIN (mp) replik	21
Anf. 26	SVERRE PALM (s) replik	21
Anf. 27	GUN HELLSVIK (m)	21
Anf. 28	BIRTHE SÖRESTEDT (s)	23
Anf. 29	GUN HELLSVIK (m) replik	25
Anf. 30	BIRTHE SÖRESTEDT (s) replik	25
Anf. 31	GUN HELLSVIK (m) replik	25
Anf. 32	BIRTHE SÖRESTEDT (s) replik	26
Anf. 33	THOMAS JULIN (mp) replik	26
Anf. 34	BIRTHE SÖRESTEDT (s) replik	26
Anf. 35	THOMAS JULIN (mp) replik	26
Anf. 36	KIA ANDREASSON (mp)	26
Anf. 37	GUN HELLSVIK (m)	27
Anf. 38	KIA ANDREASSON (mp) replik	28
Anf. 39	GUN HELLSVIK (m) replik	28
Anf. 40	KIA ANDREASSON (mp) replik	28
Anf. 41	GUN HELLSVIK (m) replik	29
Anf. 42	BIRTHE SÖRESTEDT (s)	29
Anf. 43	KIA ANDREASSON (mp) replik	29
Anf. 44	BIRTHE SÖRESTEDT (s) replik	29
Anf. 45	KIA ANDREASSON (mp) replik	29
Anf. 46	CARL FREDRIK GRAF (m)	29
Anf. 47	KIA ANDREASSON (mp)	30
Anf. 48	CARL FREDRIK GRAF (m)	30
	(Beslut fattades efter 12 §.)	30
6 §	Inkomstskatteregler m.m. med anledning av ändrade bestämmelser om aktiekapitalets storlek	31
	Skatteutskottets betänkande 1995/96:SkU27	31
	(Beslut fattades efter 12 §.)	31
7 §	Mervärdesskatt på entréavgifter till biograf föreställningar	31
	Skatteutskottets betänkande 1995/96:SkU28	31
Anf. 49	EWA LARSSON (mp)	31
Anf. 50	ULLA RUDIN (s)	33
Anf. 51	EWA LARSSON (mp)	34
Anf. 52	ULLA RUDIN (s)	34
Anf. 53	EWA LARSSON (mp)	34
Anf. 54	ULLA RUDIN (s)	35
	(Beslut fattades efter 12 §.)	35
8 §	Kontroll av yrkesmässiga vägtransporter av mineraloljeprodukter, alkohol och tobak	35
	Skatteutskottets betänkande 1995/96:SkU30	35
	(Beslut fattades efter 12 §.)	35

9 § Konsumentpolitiken i EU – mål och inriktning för det svenska arbetet	35
Lagutskottets betänkande 1995/96:LU26.....	35
Anf. 55 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m).....	35
Anf. 56 KERSTIN HEINEMANN (fp).....	37
Anf. 57 YVONNE RUWAIDA (mp).....	38
Anf. 58 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m) re- plik	40
Anf. 59 YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	40
Anf. 60 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m) re- plik	40
Anf. 61 YVONNE RUWAIDA (mp) replik.....	40
Anf. 62 KARIN OLSSON (s)	41
Anf. 63 MARIETTA DE POURBAIX-LUNDIN (m) re- plik	45
Anf. 64 KARIN OLSSON (s) replik	45
Anf. 65 AGNE HANSSON (c)	46
Anf. 66 TANJA LINDERBORG (v).....	48
Anf. 67 KARIN OLSSON (s)	50
(Beslut fattades efter 12 §.)	50
10 § Europa-Medelhavsavtalet mellan EU och Israel	50
Utrikesutskottets betänkande 1995/96:UU22.....	50
(Beslut fattades efter 12 §.)	50
11 § Konvention mellan Sverige och Österrike om social trygghet	50
Socialförsäkringsutskottets betänkande 1995/96:SfU8	50
(Beslut fattades efter 12 §.)	50
12 § Producentansvar för uttjänta bilar, m.m.	50
Jordbruksutskottets betänkande 1995/96:JoU21	50
Anf. 68 LENNART DALÉUS (c).....	50
Anf. 69 GÖTE JONSSON (m).....	53
Anf. 70 LENNART DALÉUS (c) replik.....	54
Anf. 71 GÖTE JONSSON (m) replik	54
Anf. 72 LENNART DALÉUS (c) replik.....	55
Anf. 73 GÖTE JONSSON (m) replik	55
Anf. 74 HANNA ZETTERBERG (v)	56
Anf. 75 DAN ERICSSON (kds)	57
Anf. 76 ÅSA STENBERG (s).....	58
Anf. 77 LENNART DALÉUS (c) replik.....	60
Anf. 78 ÅSA STENBERG (s) replik	61
Anf. 79 LENNART DALÉUS (s) replik.....	61
Anf. 80 ÅSA STENBERG (s) replik	61
Anf. 81 DAN ERICSSON (kds) replik	61
Anf. 82 ÅSA STENBERG (s) replik	62

Anf. 83 DAN ERICSSON (kds) replik.....	62
Anf. 84 ÅSA STENBERG (s) replik.....	63
Anf. 85 LENNART FREMLING (fp).....	63
Anf. 86 LENNART DALÉUS (c) replik.....	64
Anf. 87 LENNART FREMLING (fp) replik.....	64
Anf. 88 LENNART DALÉUS (c) replik.....	65
Anf. 89 LENNART FREMLING (fp) replik.....	65
Anf. 90 GUDRUN LINDVALL (mp).....	66
Anf. 91 DAN ERICSSON (kds).....	66
Anf. 92 GUDRUN LINDVALL (mp).....	66
Anf. 93 DAN ERICSSON (kds).....	67
Beslut.....	67
NU24 En sjätte AP-fondstyrelse m.m.....	67
NU23 Förstärkt tillsyn över finansiella företag.....	67
KU31 Riksdagens förvaltningskontors förslag om ytterli- gare anslag på tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetå- ret 1995/96.....	67
SkU23 Tullens befogenheter vid den inre gränsen.....	68
SkU27 Inkomstskatteregler m.m. med anledning av ändrade bestämmelser om aktiekapitalets storlek.....	69
SkU28 Mervärdesskatt på entréavgifter till biografföreställ- ningar.....	69
SkU30 Kontroll av yrkesmässiga vägtransporter av mine- raloljeprodukter, alkohol och tobak.....	69
LU26 Konsumentpolitiken i EU – mål och inriktning för det svenska arbetet.....	69
UU22 Europa-Medelhavsavtalet mellan EU och Israel.....	70
SfU8 Konvention mellan Sverige och Österrike om social trygghet.....	71
JoU21 Producentansvar för utjänta bilar, m.m.....	71
13 § Bordläggning.....	72
14 § Anmälan om skriftliga frågor.....	73
1995/96:501 av <i>Sivert Carlsson</i> (c) till näringsministern.....	73
Förkortad handläggningstid i regeringsrätten.....	73
1995/96:502 av <i>Carina Hägg</i> (s) till kulturministern.....	73
Översättning till riksdagsledamöter.....	73
1995/96:503 av <i>Carina Hägg</i> (s) till jordbruksministern.....	73
Valdeltagande i Sametinget.....	73
1995/96:504 av <i>Carina Hägg</i> (s) till miljöministern.....	73
Offentlig upphandling av "grön el".....	73
1995/96:505 av <i>Lennart Gustavsson</i> (v) till miljöministern....	73
Kärnkraftsavfallets behandling och förvaring.....	73
1995/96:506 av <i>Carina Hägg</i> (s) till utrikesministern.....	73
Svensk väpnad trupp i utlandet.....	73

15 § Anmälan om svar på skriftliga frågor 73

1995/96:464 av <i>Lena Sandlin</i> (s) till utbildningsministern.....	73
Studiemedel för läkarstuderande.....	73
1995/96:469 av <i>Sten Tolgfors</i> (m) till statsrådet Ylva Johansson.....	73
Mobbning i skolan	73
1995/96:475 av <i>Erling Bager</i> (fp) till statsrådet Leif Pagrotsky.....	73
Minröjning till havs.....	73
1995/96:476 av <i>Ulf Björklund</i> (kds) till miljöministern.....	73
Vattenkraftsutbyggnad i Österdalälven	73
1995/96:477 av <i>Sigrid Bolkéus</i> (s) till försvarsministern.....	73
Försvarets tillgång till uppgifter ur brottsregistret.....	73
1995/96:478 av <i>Sigrid Bolkéus</i> (s) till socialministern	73
Nätverk kring barn som far illa	73
1995/96:480 av <i>Ola Karlsson</i> (m) till näringsministern	73
Kommunal företagsverksamhet.....	73
1995/96:481 av <i>Carina Hägg</i> (s) till socialministern	73
Gränsvärden för elektromagnetiska fält	73
1995/96:482 av <i>Carina Hägg</i> (s) till statsrådet Leif Blomberg.....	74
Konsumentpolitiken och EU.....	74
1995/96:483 av <i>Owe Hellberg</i> (v) till arbetsmarknadsministern.....	74
Lokal samverkan mot arbetslösheten	74
1995/96:484 av <i>Owe Hellberg</i> (v) till näringsministern	74
Bidrag till solvärmeanläggningar	74
1995/96:486 av <i>Erling Bager</i> (fp) till utbildningsministern ...	74
Chalmers tekniska högskola.....	74
1995/96:487 av <i>Carina Hägg</i> (s) till inrikesministern.....	74
Elektronisk handel.....	74
1995/96:488 av <i>Carina Hägg</i> (s) till kommunikationsministern.....	74
Hjälmkravet vid färd på moped.....	74
1995/96:489 av <i>Ola Karlsson</i> (m) till finansministern	74
Socialavgifter	74
1995/96:490 av <i>Ola Karlsson</i> (m) till kommunikationsministern.....	74
Internetadress	74
1995/96:491 av <i>Lars Hjertén</i> (m) till kulturministern.....	74
Tilläggsdirektiv till Bibelkommissionen	74
1995/96:492 av <i>Inger René</i> (m) till socialministern	74
Servicebostäder åt andra än kommuninnevånare	74
1995/96:493 av <i>Carina Hägg</i> (s) till kulturministern	74
Skydd av stengårdsgårdar i Småland.....	74
1995/96:494 av <i>Per Lager</i> (mp) till näringsministern.....	74
Stöd till solvärmeanläggningar.....	74

Prot. 1995/96:106

5 juni

Prot. 1995/96:106
5 juni

1995/96:496 av <i>Ola Karlsson</i> (m) till statsrådet Thomas	
Östros	74
F-skattsedel.....	74
16 § Kammaren åtskildes kl. 13.46.....	74